

II.19. ANTROPONIMIA

II.19.1. PRENUMELE ȘI HIPOCORISTICELE

Prenumele este explicat în „Dicționarul explicativ al Limbii Române” ca fiind numele ce se dă la naștere unui om (nume de botez). Estetica numelor românești este preluată de la romani, aceștia având trei nume, fiind o modă întâlnită și la noi. Este vorba de *praenomen*, *nomen* și *cognomen*. Ultimul, *cognomen*, este porecla, care a devenit odată cu trecerea timpului parte esențială din nume. Același model a intrat în folosință și la noi românii, însă cele trei nume nu mai au aceeași semnificație, azi existând doar numele de familie și unul sau mai multe prenume, care definesc identitatea unei persoane.

Tradiția a fost și încă mai este de a da noului născut numele nașilor. Din ceea ce îmi amintesc, numele tupilășenilor date după naș pe care le întâlneam des în sat erau următoarele: Ioan (Jan), Ioana (Jenica), Gheorghe (George), Georgeta (Geta), Dumitru, Dumitra, Vasile (Lică), Vasâlca, Ștefan, Ștefania, Constantin, Costache, Elena (Liliana, Ileana), Neculai, Niculina, Marin, Maria (Marioara), Marița, Magdalena, Ilie, Ilinca, Florea, Florica, Petre, Pavel, Petruța, Mihai, Mihaela, Andrei, Virgil, Grigore, cu toate diminutivele rezultate din acestea.

Din analiza certificatelor de botez existente în arhiva bisericii, cam un sfert dintre bărbați, pe vremuri, purtau numele de Ion. În câte o casă erau trei de Ion: bunicul, tata și fiul. Maria este un alt prenume foarte folosit în sat. Celor tinere li se spunea Maricica, celor de vârstă medie, Maria, iar celor înaintate în vârstă, Marea (Baba Marea, m'am Marea). Dacă Marea avea o fiică, sau prin căsătoria băiatului, îi aducea o noră Maria, acesteia i se spunea Mărioara. Nu știu cum se descurca satul cu atâtea Marii, de aceia se foloseau denumiri ca: Maria lui Costică, Maria lui Olaru, etc. Acum e plin cimitirul de Marii...

Și numele de Vasile era mult folosit. Dintr-o statistică a numelor folosite în sat, în anul 1950, din 150 de bărbați, 21 purtau numele de Vasile. Astăzi, abia dacă mai sunt 2-3 cu numele de Vasile. S-au dus cu toții.

Au mai fost și alte nume, care nu erau nume de sfinți și nu-și sărbătoreau onomastica. Acestea erau puține însă. De exemplu, Frumuzache, nume cu sufix de origine grecească, *-ache*, apărut în sat încă din epoca fanariotă, nu avea sfânt, însă nici diminutiv nu avea, era cam greu de folosit. Și-au fost mai mulți cu acest nume, în sat, în 1950 erau 7 persoane cu numele de Frumuzache. La fel și numele de Sebastian, nume latinesc, vine de la latinescul *sebastos*=venerabil, are sfânt în calendarul creștin, însă nu este sărbătorit cu cruce roșie. La femei mai era întâlnit numele de Anica, Aneta, sunt nume greco-slave derivate din Ana, sau hipocoristic, Anca. Dacă analizăm unele nume din punct de vedere al ocupației, cum ar fi de exemplu Gheorghe, un nume la fel de des întâlnit în sat, cu derivatele sale, George, Gelu, Gică, Ginel, Gogu, acesta e un nume afectiv ce indică ocupația purtătorului, corespunde cu numele grecesc, *Georgios*=*georgos*= agricultor, țăran.

O serie de nume de botez care au existat în sat sunt de origine turcă, cum ar fi: Sultana, Catrina, Frosa, iar altele de origine greacă: Marghioala.

În ziua de azi există tendința de a da nume după celebritățile din media, persoane importante pentru un anumit domeniu sau nume străine.

II.19.2. NUME DE FAMILIE

Antroponimia este ramura onomasticii care studiază originea și semnificația numelor persoanelor, inclusiv a numelor de familie. În satul Tupilați sunt două categorii de nume: nume vechi ale băștinașilor și nume originare din satele din jur. Le-am analizat originea și proveniența în măsura în care am găsit informații relevante despre fiecare familie, nereușind să fac arborele genealogic, decât cu puține

excepții. Le prezint în continuare glosarul numelor de familie existent în Tupilați, astfel:

1. Aftene, familie originară din Vutcani, proveniența numelui este de la numele basarabesc Iftemie.
2. Anton, originea numelui este de la numele roman, Antonius, nume cunoscut în lumea creștină după Sfântul Antoniu, la noi probabil vine de la grecescul Anthos, care înseamnă floare. Este nume vechi în sat.
3. Berghiu, cuvânt de origine germană, berg, adică deal, munte. Se folosește în zona Transilvaniei. Nu se cunoaște proveniența în sat.
4. Beșliu, familie originară din Viișoara (Băsești). Provine din turcescul Beșleagă, căpitan de beșlii. Familia nu se mai regăsește azi în sat, fiind plecată la Viișoara din anii 60, numele ieșind astăzi din uz.
5. Birda, originea familiei este din Vutcani, provine de la bulgărescul Bârdo.
6. Buiuc, provine de la turcescul „buyuk”, care înseamnă „mare”, este nume de familie vechi în Tupilați.
7. Ceru, nume de familie mai neobișnuit, care a suferit unele modificări în scriere, apărând, și Ceriu. Numele lui provine cu siguranță de la „cer”, folosit ca și poreclă la început apoi devenind nume de familie.
8. Chiriac, nume ce vine de la grecescul Kyriakos, care se traduce prin „Domnul”, ce ajunge în sat prin intermediul limbii găgăuze, Kiryl. Este folosit mult în Dobrogea, având influență turcească.
9. Ciacăru, nume ce provine de la turcescul „ceangîru”, „cangir”, care înseamnă „a zornăi”. Nume vechi în sat.
10. Ciobanu, nume de familie originar din satul Hulubăț. Proveniența numelui a fost dată după ocupaționalul românesc, „cioban”.
11. Ciobotaru, nume împrumutat din limba slavă, „cebotar”, ocupațional românesc, derivat din ciubotar, ciubotă, venit în sat prin intermediul limbii găgăuze. Nume vechi în Tupilați, care și-a mai schimbat scrierea și în Ciubotariu.
12. Cimpoeș sau Cimpoeșu, nume originar din Roșiești, probabil a fost dat de ocupația celui care l-a primit, cântăreț din cimpoi.

13. Colea, nume vechi în sat, de origine slavă, provenit de la Nicolae, probabil din limba găgăuză.
14. Cosma, originea numelui de familie este grecească, de la cuvântul Kosmas, care înseamnă, „ordine”. A intrat în sat prin limba găgăuză sau rusă sub formă de Cosma, apare în documentele satului la sfârșitul secolului al XVII-lea.
15. Darie, originar din Valea lui Darie dar și de la Hulubăț. Nume vechi în sat, de origine grecească, darios, darian.
16. David, nume vechi în sat, cu rădăcină ebraică, se traduce prin „prieten”, a apărut în sat (după un arbore genealogic comunicat de prof. David Petru), încă pe la 1820, fiind vorba de un tânăr din satul Davidești, comuna Cărligați, astăzi comuna Pădureni, pe nume Colea Ioan, care a fost pus „dragoman” la o moșie din preajma Tupilaților. Cunoaște pe tânăra Velicuța Chicu din Tupilați, căsătorindu-se au 5 copii, fiind la originea familiei David: Gheorghe, Toader, Done, Elena și Vasile. Cei cinci se căsătoresc, iar Gheorghe devine David care se căsătorește cu Tasia Tenciu din care rezultă copiii: Rada, Maria, Ștefan, Ilinca, Tudora și Dumitru. Iar Vasile David, se căsătorește cu Ioana Nedelcu, nu au copii, Ioana moare de tânără și Vasile se recăsătorește cu Gafița Puțoi din satul Valea lui Darie, rezultând copiii: Ioan, Gheorghe, Toader și Safta.
17. Demir, nume provenit de la turcescul „demir” care înseamnă „fier”. Nume vechi în Tupilați, intrat probabil prin limba găgăuză.
18. Diaconu, originar din Viișoara (Băsești), numele vine probabil de la cuvântul „diacon”, prima treaptă a ierarhiei preoțești, cuvânt de origine neogreacă (diakonos).
19. Dima, un nume vechi în sat, ce vine de rusescul „Demetri”, intrat probabil în sat prin limba găgăuză, „Demetros”.
20. Gociu, provenit din Viișoara (Băsești), originea cuvântului este bulgărească, intrat de multă vreme în zona noastră, probabil prin limba bulgară.
21. Manole, nume de familie provenit de la Giurcani, este un nume care provine din ebraică, „Immanuel”, cunoscut la noi și datorită legendei meșterului Manole, având și sensul „Dumnezeu este cu noi”.

22. Marin, nume vechi în Tupilați, de origine slavă, baza numelui provenind de la numele bisericii Maria (Marin), ce aparține tipului larg de nume de familie rusești, folosit mult în Bulgaria. A intrat în sat pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Mai există și o altă variantă, ca om al mării (Marinus), legat de figura Sfântului Marin, un eremit refugiat din Italia, variantă nesusținută pentru satul Tupilați.
23. Mihal, numele este fie de proveniență maghiară, Mihaly, fie de proveniență mai curând bulgărească, Mihalaki. Nume vechi în Tupilați.
24. Milea, nume de familie provenit de la Tămășeni (Dodești). Originea numelui este necunoscută, probabil vine de la milă, milostiv.
25. Nedelcu, nume de proveniență bulgară, Nedelkov, care are la bază numele slav Nedelea, care înseamnă a șaptea zi a săptămânii, adică „duminică”. Nume vechi în Tupilați, probabil originar din Bulgaria.
26. Pancu, nume de familie originară din satul Hulubăț. Proveniența numelui este bulgărescul „Pankov”. Există și o altă interpretare, cuvântul ar putea proveni de la titlul nobiliar „Pan”, care înseamnă boier (avem Pan Giurgiu, cel care a cumpărat la 1464 moșia Găgești). Nume vechi în Tupilați, provenit din Bulgaria.
27. Paveliuc, nume slav, provenit de la Pavel, la care s-a adăugat sufixul „-iuc”. Nume vechi în Tupilați.
28. Plăcintă, nume de familie dat ca porecla mai întâi, devenit apoi nume de familie.
29. Popa, nume provenit de la ocupaționalul românesc ‘popă’, fiind de origine maghiară, Popa fiind numele dat țăranilor ce aparțineau Bisericii Catolice, folosit pentru oameni simpli. Este un nume vechi în Tupilați.
30. Râclea, nume provenit din localitatea Roșiești, origine necunoscută, probabil de la „raclă” sau „raclat”.
31. Răbușanu, nume de familie provenit de la Poșta Elan, originea numelui fiind de la „răboj”, care însemna în vechime o bucată de lemn crestată atunci când locuitorii își notau diferite calcule.
32. Stoenciu, nume vechi în Tupilați, are originea în Stoian, nume bulgăresc.
33. Stan, nume de familie provenit din Viișoara (Băsești), este nume de origine ucraineană.

34. Tanu, poreclă la început, a devenit ulterior și nume de familie.
35. Velicu, nume de familie provenit de la Viișoara (Băsești), având origine slavă, de la bulgărescul „Veliko”.
36. Vechiu, nume provenit de la adjectivul „vechi” de origine grecească. Nume de familie vechi în Tupilați.
37. Vicol, nume vechi răzășesc, provenit de la Hicol, care la rândul lui provine de la cuvântul viscol. Nume vechi în Tupilați.
38. Vasile, nume de botez, devenit și nume de familie în sat.

II.19.3. PORECLE ȘI SUPRANUME

Și în satul Tupilați, ca mai în toate satele, pe lângă numele de familie, la o bună parte din cetățeni au existat și există și astăzi porecle. Poreclele au devenit cu timpul mai puternice și mai utilizate decât numele oficial. De multe ori sătenii nici nu se cunosc după nume cum se cunosc după porecle. Poreclele și supranumele sunt considerate elemente ce aparțin sistemului popular de denominație. În general, porecla este pusă după o marcă sau o trăsătură caracteristică a aspectului uman, exterior sau interior. Porecla poate reflecta o valoare afectivă sau o batjocură, pentru a se deosebi de celelalte persoane.

Fiind o localitate mică, unde toată lumea se cunoaște, s-a împă-mântenit un sistem de denominație personală, necesar pentru a nu se face anumite confuzii, generate de coincidența numelor de botez sau de familie. De multe ori, fiind prea mulți cu numele de Ion sau Gheorghe, se apela, pentru o identificare mai ușoară, la o persoană apropiată, mamă, soție, al cărei nume se pune lângă cel la care se face referire. De exemplu: Ion al lui Covrig, Mihai al lui Liliana, Gheorghe a Floarei, Maria lui Mihai, etc.

Făcând un exercițiu de memorie, am încercat să-mi aduc aminte câteva nume de familie și porecle pe care le-a întâlnit în sat, unele existând chiar și azi. De asemenea, le-am și grupat după anumite criterii, încercând să le găsesc o explicație.

- a) Porecle ce caracterizează anumite defecte fizice: Covrig, Piticul, Ghebosul, Ciungul, Bâlbâitul, Cârnel, Bursulică, Muta, Șchiopul;

- b) Porecle care indică năravuri, obiceiuri, deprinderi: Fudulache, Cioacă, Plămădeț;
- c) Porecle după ocupație; Olaru, Ciobanu, Văcaru;
- d) Porecle care au la origine o întâmplare: Plăcintă, Brânzoi, Olaru, Boțolescu, Găină, Rață.

Și o descriere a unor porecle date de săteni: *Gădereanu* – vine probabil de la atitudinea persoanei respective, fiind un om care specula anumite situații, vânzări, furturi etc; *Ghildoaica* – denumirea probabil venea de la faptul ca persoana respectivă ghicea în cărți sau ghioc; *Fudulache* – denumirea este dată de aspectul țaranului înfumurat, cu nasul pe sus, elegant; *Covrig* – poreclă ce face referire la aspectul corpului, mai aplecat de spate, având aspectul unui covrig; *Piticul* – mic de statură, pitic; *Ghebosul* – aspectul corpului, cu „gheb” în spate (cocoașă); *Plămădeț* – un om care are obiceiul de a exagera, totodată caracterizându-l ca și frământat de la plămădeală. *Pocăneață* – poreclă pentru un om mai gălăgios; *Jidanul* – evreu; *Cloșcă*- după poziția găinii căzute cloșcă, stă ca o cloșcă; *Ciungu* – infirmitate; *Bălbăit*-după vorbă; *Țuluc*, provine de la puii de vrabie; *Gorgogeanu*, vine probabil de la consumul de fructe crude (gorgoaze); *Geantă*, denumire dată unui cetățean care era slab ca o geanta ce o poți duce subsuoară; *Cârnul*, denumirea vine de la defectul nasului, cârn; *Papaiani*, poreclă individuală, denumirea vine de la familia Popa; *Boțolescu*, poreclă individuală, denumirea venind de la șeful unei fanfare ce venea în sat la hore ori nunți, acesta fiind mai brunet i s-a spus de către copii la joacă; *Țâstar*, poreclă individuală dată unei persoane cu aspect fizic de șobolan (țăstar); *Bleanu*, poreclă individuală dată unei persoane care nu prea vorbea, molău, bleg.

Câteva porecle ale locuitorilor, așa cum le știam eu, ajutat la identificare și de colegul meu Ciobotaru Valeriu, alt fiu al satului:

Velicu Constantin – **Bacu**; Demir Gheorghe (Ghiță) – **Tărăță**; Demir Ion – **Chele**; Ciobanu Dumitru (Mitre) – **Țurlug**; Mihal Ion (tatăl și fiul) – **Biju și Vâj**; Nedelcu Valeriu – **Țăganu**; Mihal Costică – **Țuiu**; Ciobotaru Frumuzache – **Cășu**; Ciobanu Gheorghe (Ghiță) – **Dârdală**; Ciobanu Neculai (Culai) – **Tărtăcuță**; Ciobanu Vasile – **Brânzoi**; Ciobanu Ion – **Covrig**; Ciobotaru Ion – **Geantă**, David Vasile

– **Doboșeru**; David Ilie – **Davai**; David Marin – **Stalin**; David Sandu – **Ganea**; Nedelcu Sandu – **Pițu**; Râclea Ion – **Floacă**; Necula Gheorghe-**Plămădeț**; Ciobanu Ion – **Buia**; Stoienciu Ion – **Bucan**; Nedelcu Grigore – **Tanu**; Nedelcu Marin – **Vlăjganu**; Ciacăru Toader – **Șchiopul**; Ciobanu Ion – **Pocăneăță**; Pancu Constantin-**Baroi**; Ciobanu Mitre – **Dunel**; Colea Costică – **Băcu**; David Gheorghe – **Ghighi**; Ciobanu Vasile – **Jipa**; Ciobotaru Elena – **Huia**; Manole Gheorghe – **Șul**; Toader Constantin – **Topor**; Marin Titi – **Bleanu**; Marin Vasile – **Olaru**; David Mitre – **Ghebosu**; Marin Vasile – **Cioacă**; David Mitre – **Panaghie**; Nedelcu Vasile – **Bursulică**; David Vasile – **Țap**; Mihal Vasile – **Godică**; Ciacăru Gheorghe – **Arendașu**; Mihal Gheorghe – **Scripcaru**, Popa Gheorghe-**Papaianu**; Chicu Ion – **Bujavercă**; Mihal Vasile – **Zdrângu**; Manolache Ion – **Măgdălin**; Anton Toader – **Gorgogeanu**; Nedelcu Gheorghe – **Pichirea**; Nedelcu Vasile – **Gădereanu**; Nedelcu Sebastian – **Bastinel**; Nedelcu Ion – **Fudulache**; Nedelcu Gheorghe – **Tanu**; Anton Vasile-**Jumară**; Ciobanu Gheorghe – **Dârdală**; Darie Vasile – **Dărică**; Nedelcu Petrache – **Ghidiraș**; Popa Gheorghe – **Ghițulie**; Nedelcu Ion – **Plăcintă**; Nedelcu Ileana – **Ghildoaica**; Ciobotaru Gheorghe – **Găină**; Manole Chicu – **Cloșcă**; Manole Vasile – **Ursu**; Mihal Vasile – **Șefu**; David Vasile – **Târlan**; Marin Vasile – **Hepa**; Stoienciu Mitre – **Lioșcă**; Chicu Ion – **Roșu**; Chicu Ion (fiul) – **Păpândachi**; Dumitrică Ion – **Nică Dracu**; Ciacăru Toader – **Cârțan**; Nedelcu Mitrea – **Țâstar**; Colea Mihai – **Rață**; Ciubotaru Vasile – **Țăbulachi**; Pancu Costică – **Baroi**; Mihal Costică – **Boțolescu**; Pancu Vasile – **Guzganu**; Râclea Costică – **Doctoru**.

II.19.4. ZONIMIA (NUME DE ANIMALE)

Din cele mai vechi timpuri, omul a încercat să domesticească animalele și să le aprobe de el cât mai mult, pentru multiple foloase, unele pentru a fi crescute pentru hrană și îmbrăcăminte, iar altele, pentru muncă și asigurarea pazei. Cu timpul, multe dintre ele au devenit absolut necesare, chiar vitale, pentru ajutorul neprețuit în muncă și apărare. Mai aproape de zilele noastre, multe dintre aceste animale

completează decorul gospodăriei, fiind folosite pentru agrement și cercetare. Așadar, considerate ca ființe apropiate, negrăitoare, omul s-a gândit să le dea și nume proprii. Unele dintre cele menționate, le-au intrat așa de bine în reflexul condiționat, încât, la auzul numelor lor, reacționează imediat. Aici, la loc de frunte situându-se câinele, urmat de pisică, cal, porc, etc. În Tupilați, numele proprii date unor viețuitoare nu este prea mare, ele trecând din generație în generație și fiind nume românești în majoritatea cazurilor. În funcție de specia de animale, aceste nume au circulat în sat, în special în anii din urmă.

La boii de muncă nu exista gospodar din sat să nu-și numească boii de muncă. Atunci când îi împrumuta altui sătean era obligatoriu să-i transmită acestuia și numele boilor, altfel nu putea face treabă cu ei. Boii erau obișnuți de la început la tracțiune pe o singură parte și erau menținuți așa toată viața lor, de obicei pe partea dreaptă era învățat întotdeauna boul cel mai voinic, motiv pentru care acesta avea nume mai răsunător. De exemplu, boii tatălui meu, cu care a intrat în Gospodăria Colectivă, se numeau, cel de pe partea dreaptă, Martin, nume care vine de la urs, era mult mai puternic, iar cel de pe partea stângă, Plăvan, care era mai slab. Alte nume de boi în sat: Alecu, Bujor, Roibu, Joian, Zimbru, Leu, Ursu, Duman.

Nume de vaci: Bălaia, Cornuta, Blânda, Brândușa, Bujorica, Ciuta, Doina, Dumana, Florica, Frunza, Frumoasa, Galbena, Joiana, Lunaia, Malaca, Mia, Mândra, Păpușa, Pușa, Rica, Tanța, Zoița.

Nume de cai: Frunza, Murga, Roibu, Cezar, Olga, Suru, Breaza.

Nume de oi și capre: Cornuta, Roșcata, Rica, Bălaia, Ochioasa, Bucălaia, Neagra, Blânda Brândușa, Florica. Oile, de fapt, erau toate cunoscute de ciobani după anumite semne particulare, și, în funcție de semnele găsite ori imaginate de ei, atribuiau acestora diferite nume.

Nume de câini: Azor, Azorel, Azorică, Bobiță, Bercu, Fetița, Monica, Grivei, Lăbuș, Rex, Roxi, Haiduc, Laica, Leu, Tarzan. Ursu.

Nume de pisici: Adina, Dana, Lizuca, Donald, Marița, Miți, Pis.

Nume de porci: Gică, Ghiță, Marița, Cici, Nelu, Costel.

II.20. EVENIMENTE CARE AU MARCAT SATUL

II.20.1. FOAMETEA DIN 1946-1947

După încheierea celui De-al Doilea Război Mondial, România a fost lovită de o criză alimentară severă. Seceta din perioada 1945-1947, distrugerile agriculturii provocate de război, livrările de alimente impuse României prin armistițiul de război, toate au afectat numeroase regiuni din țară, în special populația provinciei Moldova, determinând oamenii să apeleze la diferite alternative, care de cele mai multe ori s-au dovedit nocive. Nici Tupilațiul nu a scăpat de criză, toată zona fiind afectată. Apărarea Patriotică din Huși, în colaborare cu Uniunea Femeilor Antifasciste din România – filiala Fălciu, au fost printre primii din zonă care s-au preocupat de procurarea alimentelor necesare pentru înțajutorarea copiilor orfani și înfometați. Începând cu ziua de 14 iulie 1946 s-au deschis cămine de zi și în Vutcani. Căminele funcționau în localul școlilor, personalul didactic ocupându-se de funcționarea acestora. La Vutcani, sătenii au oferit câteva camere pe care le-au dotat cu paturi și așternuturi primite de la Spitalul Mălăești-Corbu. S-a constatat ulterior, în august 1946, în urma inspecției derulate de U.F.A.R., că acest cămin funcționa în condiții proaste, neavând alimente suficiente. Situația a fost ușurată prin intervenția conducerii Apărării Patriotice din Huși, care a procurat noi alimente pentru copii. La cantină lua masa și doi dintre cei trei copii minori ai văduvei de război Olaru, bolnavă de tuberculoză în ultimul stadiu, care era îngrijită de fiica sa cea mai mare, de doar 10 ani. Pentru aceștia, liderii Apărării Patriotice căutau un orfelinat unde să fie plasați, pentru a li se asigura cele necesare vieții.

În cadrul campaniei „Mama și copilul”, femeile din sat au fost invitate la o adunare publică, unde li s-a arătat importanța și necesitatea

căminului pentru ele și copiii lor. Căminul a fost deschis la 1 septembrie 1946, odată cu începerea anului școlar²¹⁶.

Prin diferite organizații umanitare au fost aduse alimente și în satele de pe Valea Elanului, unele alimente au venit chiar din Suedia prin organizația „Salvați copiii”. O cantină „suedeză” a fost deschisă pe 9 ianuarie 1947, lângă Școala primară nr. 2 din satul Vutcani, având un comitet de conducere format din 19 persoane. Pentru a se evita furtul de alimente, acestea erau păzite de către cei din comitetul de conducere. Unii au fost prinși, iar Șerban a fost condamnat pentru furt²¹⁷.

În alte situații, locuitorii zonei au recurs și la alte metode pentru a procura hrana. Din relatările lui Florea Pancu, care avea în jur 17-18 ani în perioada foametei, am reținut următoarele: La sfârșitul anului 1946, își adusese aminte că undeva, pe șoseaua Bârladului, în apropiere de cireșul lui Petruț, fuseseră îngropați doi cai nemțești, împușcați în anul 1944 la retragerea armatei germane din timpul războiului. Mergând pe șanțul din dreapta drumului, într-o noapte, pentru a nu-l vedea nimeni, a săpat în mai multe locuri și a găsit cadavrele cailor care încă nu erau intrați în putrefacție. Foamea l-a determinat să taie din acele cadavre și să le consume fierte, însă fără a-l vedea părinții. Timp de două luni de zile acesta a tot dezgropat zilnic rămășițele celor două animale pentru a se hrăni din ele, asigurându-se că nu este urmărit de cineva de jur pentru a nu-i fura sursa de hrană.

De asemenea, mai mulți locuitori din sat, printre care și tatăl meu, Nedelcu Ion, s-au deplasat cu trenul în Județul Teleorman, zona Roșiorii de Vede-Turnu Măgurele, pentru a cumpăra grâu și porumb, venind în sat fiecare cu câte 3-4 saci plini cu cereale. Au fost așteptați la gara Roșiești de alți săteni cu carele cu boi, pentru a-i ajuta la transport.

²¹⁶ Ștefan Plugaru, „Comuna Vutcani în vremea foametei din 1946-1947”, în *Monitorul de Vaslui*, accesat la <https://www.monitoruldevaslui.ro/2020/09/comuna-vutcani-in-vremea-foametei-din-1946-1947-borsul-de-stevie-umplea-burtile-dar-nu-tinea-de-foame/> în 20.08.2023.

²¹⁷ *Ibidem*.

Iată o relatare povestită de tatăl meu, Ion Nedelcu: „În anul 1946 n-a plouat deloc. În 47, a plouat cam pe la Sfântul Petru. După mai bine de un an jumătate. Abia atunci am putut semăna ceva popușoi și fasole. Am mers la secerat grâul semănat în toamna lui 46. Dar ce să seceri, nu aveam ce, am smuls câteva spice și le-am curățat de pământ, scuturându-le de picior, ca pe cânepă. Mamă-ta era cu sora ta, Tudorița în brațe, avea un anișor pe atunci. De pe un hectar, la Hulubăț, am făcut vreo 3-4 banițe de grâu, venind acasă înfometați, am pus imediat la fiert și am mâncat așa, ne-a cam durut burta. Peste vreo trei luni nu mai aveam nimic, am mai mers pe la Vutcani la niște prieteni și-am venit cu 3 saci de porumb. Ne-a ajuns până-n ianuarie. Cam pe la jumătatea lunii, am plecat cu Vasile Jumară cu trenul în Teleorman, în niște sate de pe lângă Turnu Măgurele, și am cumpărat ceva grâu și porumb. Ne-a așteptat la gară la Roșiești, frate-meu, Vasile, cu carul cu boi. Când am ajuns în sat au sărit care mai de care pe noi, să-i ajutăm, am mai dat din el la cei mai necăjiți. Mi-aduc aminte că în acel an, pe la Sfântă Măria Mare, am început prașila a doua la păpușoi, târziu de tot, vremea a început să se refacă, ploua, porumbul l-am lăsat cam des, nerărit, am zis fie ce-o fi, dar când m-am dus peste două săptămâni să-l vad, era pădure de verde și înalt, însă nu legase, îmi era teamă că-i prea des și am venit a doua zi cu maică-ta și l-am mai rărit. În octombrie era încă în lapte, avea știuleții mari, am început să culegem și să-l uscăm în cuptor, am măcinat cam verde dar a fost bun mălaiul, a făcut maică-ta o mămligă mare de ne-am săturat cu toții. În noiembrie a nins și atunci am mers și l-am tăiat cu tot cu ciocan, maică-ta mergea înainte și scutura zăpada iar eu tăiam de zor. Am cărat vreo 4-5 zile la coceni cu tot cu popușoi, făceam și două drumuri pe zi. Tot atunci i-am vândut lui Neculai Darie o vacă, de fapt am făcut un schimb, el mi-a dat 4 rânduri de vie, acolo lângă noi, din sus de sat, iar eu i-am dat vaca. În primăvară, când m-am dus la tăiat via, mă alungară cu furca de pe acea suprafață, spunând că nu mai este a mea, este a lui, n-a mai recunoscut, de fapt dăduse guvernul Groza un decret în care se spunea că toate tranzacțiile făcute în acea perioadă sunt nule, așa că el auzind, a spus că-i dreptul lui, ce era să fac, ne-am certat mult pe

tema asta însă eu am cedat, așa că el a rămas cu vaca iar eu am pierdut și vaca și via. Vaca o tăiase între timp și nu mai avea ce să-mi dea. Și-au mai fost și altele, e greu de povestit când mi-aduc aminte”.

Copil fiind, ascultam poveștile unei localnice din Tupilați, pe nume Vicol Dumitra (Mitra), care-i povestea mamei mele cum a ajuns în perioada foametei tocmai la Roșiorii de Vede, Teleorman. Familia la care fusese repartizată atunci când era copil de 7-8 ani, ajunsă prin Crucea Roșie Română, spunea ea, că a dus-o foarte bine, a întreținut-o ca pe copilul lor. Mitra a stat cam vreo 5 ani acolo, nedorind să mai plece, au venit părinții după ea și au luat-o acasă. După acest episod, a ținut legătura cu familia respectivă toată viața. De asemenea, după cele auzite de la mama mea, în acea perioadă au murit mai mulți copii de foame. Ea își amintea de o fetiță de 3-4 anișori a lui Toader Anton zis Gorgogeanu, care a murit în curte consumând troscot. A fost tare greu, spunea ea!

II.20.2. ELECTRIFICAREA SATULUI

La venirea comuniștilor unul dintre obiectivele majore a fost electrificarea României. Acest proces a fost discutat încă din anul 1949, atunci când s-a stabilit primul cincinal (1950-1955), însă acest lucru nu s-a realizat în perioada stabilită, întrucât nu existau resurse. Planul de electrificare presupunea în primul rând mărirea capacității de producție a energiei electrice, prin construirea de hidrocentrale și termocentrale, cum este cea de la Bicăz, care a fost terminată în 1963. Electrificarea țării a început abia în 1960, iar la sate în anul 1963.

Prin luna aprilie 1963, pe Valea Elanului au apărut primii stâlpi de înaltă tensiune care făceau legătura între Iași și Galați, trecând prin Murgeni, Tupilații și Vutcanii fiind la mijloc. Erau stâlpi înalți, cam de 15 m, dreptunghiulari, cu trepte la distanță cam de un metru una față de alta, făcându-i atractivi pentru copii și adolescenți. Chiar au fost și unele evenimente nedorite ca urmare a curentului electric de înaltă tensiune..

Un an mai târziu, în luna decembrie 1964, toate satele aparținând comunei Găgești au fost electrificate parțial. Abia în anul 1974 rețeaua

electrică s-a extins în tot satul Tupilați, ajungând până în capătul din sus al acestuia. A fost cea mai mare realizare a satului de până atunci. Chiar din a doua zi, au început să apară în sat, televizoare și aparate de radio, electrice. Un articol din ziarul *Flacăra Iașului* scoate în evidență faptul că satul Tupilați este cel de-al 70-lea sat din regiunea Iași, electrificat.

„Ca urmare a eforturilor depuse de colectivul Întreprinderii regionale de electricitate Iași, zilele acestea a pătruns lumina electrică în satul Tupilați din raionul Bârlad, acesta fiind cel de-al 70-lea sat electrificat în cursul anului... 1964”²¹⁸

II.20.3. PRIMUL AUTOBUZ

În anul 1974, prin luna aprilie, primul secretar al comitetului județean de partid Vaslui, Tănase, candidând pentru un loc de deputat în Marea Adunare Națională, venind în sat, a luat măsura extinderii rețelei de autobuz de la Găgești până la Tupilați. Era nevoie însă de refacerea șoselei ce lega Tupilații de centrul de comună, Găgești. S-a stabilit atunci reconstrucția șoselei prin retrasarea ei pe aliniamentul actual și transportul de piatră-balast de la gara Epureni cu mijloacele de transport auto ale C.A.P. Găgești. În tot anul 1974, mijloacele de transport ale C.A.P. Găgești au transportat piatră de la gara Epureni, recepția fiind dată de șeful de fermă de la ferma Tupilați, Ciobotaru Valeriu, pentru transportul gunoiului de grajd în câmp. Lucrarea s-a definitivat la sfârșitul anului, însă la 1 martie 1975 s-a stabilit o cursă regulată de autobuz între Bârlad și Tupilați cu plecare din Tupilați la ora 5,00. Chiar din vara anului 1974, autobuzul care ajungea la Găgești își prelungea de multe ori cursa până la Tupilați. Până atunci fusese un adevărat calvar deplasarea la halta Dodești ori la gara Roșiești pentru a ajunge în cel mai apropiat tren pentru a ne deplasa la Bârlad ori Vaslui. Și aceasta poate fi încadrată în realizările mari ale satului.

²¹⁸ *Flacăra Iașului*, Anul XIX, nr. 5686, vineri 18 decembrie 1964.

II.20.4. PRIMA COOPERATIVĂ

Până prin anii '90, exista în sat un singur magazin sătesc, cu denumirea de cooperativă. Denumirea provenea de la instituția care înființase și în satul Tupilați acest magazin sătesc, adică Cooperativa de Consum Murgeni. De fapt, locuitorii satului, în anul 1950 au aderat la această formă de organizare a comerțului rural, devenind membri cooperatori cotizanți. Cotizația era simbolică, însă a funcționat bine în cadrul comunității. Primul sediu a fost în casa învățătorului Cosma, apoi în 1961 în Casa parohială, iar din 1967 până la desființare prin anii 90, a funcționat în casa familie Anton Sandu și Florica. Cooperativa de consum mergea foarte mult pe achiziții de la populație. Se achiziționa orice: ouă, păsări vii, fasole, porumb, grâu, pene de gâscă, fier, etc. Un ou de găină era achiziționat cu 55 de bani cel mic și cu 65 de bani cel mare. Stabilirea oului mic și a celui mare se făcea pe loc de către gestionar, prin măsurarea acestuia cu un fel de șubler. Cooperativa nu era folosită pentru servirea băuturilor alcoolice, toți consumau atât vinul cât și rachiul din producția proprie.

II.20.5. PRIMELE SERVICII DE POȘTĂ ȘI TELEFONIE

Serviciile de poștă și telecomunicații erau asigurate prin oficiile poștale (PTTR) care distribuiau corespondența și efectele poștale. Multă vreme, până prin anii 80, satul Tupilați a fost deservit de Oficiul poștal Vutcani, apoi cel de la Murgeni iar în momentul de față de cel de la Bârlad. Aceste oficii poștale asigurau și servicii de telefonie, abonamente radio și tv. Satul Tupilați nu a avut decât un punct de lucru deservit de un factor poștal. Dintre factorii poștali din sat pe care i-am cunoscut, i-aș aminti pe: Stoenciu Dumitru, Dima Georgel, Colea Mihai, Ciobotaru Ion, Mihal Costel. Ciobotaru Sorina. În anii 70, existau în sat un număr de aproximativ 30 abonamente radio-tv., deși majoritatea locuitorilor aveau aparate de radio și televizoare. În ceea ce privesc serviciile de telefonie, în anul 1967, Oficiul de Gospodărire

a Apelor, Iași, a înființat un punct de lucru la Tupilați pentru măsurarea cotelor apelor râului Elan și a instalat în casa familiei Anton Alexandru și un telefon pentru transmiterea telefonică a informațiilor. La început acel telefon era cu manivelă. Învârtea la el atât tanti Florica cât și nea Sandu, ori băteau în furcă de făceau scurtă la mâini până primeau legătura de la Murgeni, pentru a transmite cotele apelor râului Elan către Oficiul de Gospodărire a Apelor. La început transmitea la Iași iar după 1968, la Vaslui. Dar, ce era mai interesant pentru întregul sat, era faptul că majoritatea știrilor cu privire la multe evenimente petrecute, ori ce aveau loc în familiile celor plecați din sat, erau transmise prin acel telefon. Seară de seară mulți săteni făceau cărare bătută, fiind un du-te-vino permanent între casa familiei Anton și restul satului. Fiind mulți copii plecați din sat la diferite școli din țară, se înmulțise și numărul informațiilor din sat, iar noutățile trebuiau să ajungă în timp util la cetățeni. De multe ori, ca orice știre nouă, era difuzată și prin acel telefon fără fir care funcționa de minune în acea perioadă. În anul 1985, s-a creat prin derivație și al doilea post de telefonie la familia Popa Marin. După anul 1989, s-au diversificat atât serviciile de telefonie cât și celelalte servicii de radio și televiziune, apărând televiziunea transmisă prin cablu și telefonie mobilă.

II.21. RELAȚIILE SOCIAL-POLITICE

Primele elemente ale gândirii politice au apărut încă din Antichitate, constituind un important palier pentru relații economice și sociale dintre comunități sau state. În Evul Mediu putem vorbi de relații politice, însă acestea au fost în bună parte dominate de religie. Abia în Epoca Modernă sfera relațiilor politice s-a dezvoltat, apărând totodată și partidele politice.

II.21.1. PERIOADA MODERNĂ

Printre primele informații le avem despre sistemul electoral din comuna Vutcani din 1865, după Reforma Administrativă din timpul lui Al. Ioan Cuza, de când s-a ales pentru prima dată și consiliul comunal. Alegerile se organizau pe atunci în prima duminică din noiembrie. Anual se reînnoiau membrii consiliului comunal, iar primarul era ales de același consiliu, odată la trei ani. Consiliul comunal se compunea din consilieri aleși și numiți. Din rândurile lor se alegeau primarul și ajutorul de primar. Alte componente ale consiliului local erau preoții, dascălii și oameni din forțele de ordine. Votul era cenșitar, deci votau doar cei care aveau averi și erau de sex masculin. Remarcăm de altfel perioade în care au existat doar câteva partide la cârma țării, precum liberalii, conservatorii, național-țărăniștii, legionarii, comuniștii ș.a. În perioada de după Primul Război Mondial, din cele două partide mari, adică Partidul Liberal și Partidul Conservator, a mai rămas doar Partidul Liberal. De altfel, în perioada 1919-1928, 1933-1938, majoritatea primarilor erau liberali, iar între 1929-1933 au fost național-țărăniștii. La Vutcani, în anul 1938, primarul era legionar. Atunci a fost cooptat și preotul din satul Tupilați, Leon Istrate.

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea apar mai multe partide politice care concurează în alegerile organizate atât local, cât și la nivel de țară.

Documentele de mai jos reflectă mai multe episoade din viața politică. Un exemplu elocvent este documentul privitor la situația politică din 1907, fiind vorba de un discurs al național țărăniștilor care au profitat și de contextul răscoalei din același an, pentru a merge și a-și face campanie prin satele de pe Valea Elanului. Factorul politic a avut o importantă influență asupra zonei noastre, dincolo de exemplul oferit mai sus, legat în fapt de discursul lui Gheorghe Ghibănescu, vorbind și despre realizările la nivelul satului Tupilați privind înființarea școlii primare. Mai jos vom reda discursul acestuia:

„Scrisoare către alegători, Col. III din Fălciu- Scrisoarea a IV-a Iubiți săteni:

Mă țin azi de vorbă cu voi, căci voi sunteți și cei mai mulți și cei mai în drept de a-mi cere mie socoteala de ce am putut face pentru voi, nu atâtea de ce am voit. Având cinstea de a fi alesul vostru de două ori în parlamentul țării, sunteți în drept să mă întrebați ce am făcut pentru voi din multul bine ce câtă să se facă pentru voi.

Iubiți săteni, mă simt fericit de a spune că din punctul de vedere material și moral țărănimea din județul Fălciu stă relativ destul de bine, pentru că pe acest termin bine clădit în sufletul nostru din moși și strămoși să fim și noi înlesniți în faptele noastre politice. Sătenii noștri din județul Fălciu se găsesc stând mai bine în Plasa Prut-Mijloc, unde din totalul de 643 alegători din care 334 directe, avem aproape 200 direcți rămânând numai 130 de alegători pentru celelalte două plăși, dovada vie că și cultura și buna stare a țărănimii în aceasta parte e mult superioară celorlalte două plase, unde avem mai mulți delegați, 200 din totalul de 307. Lucrul acesta se vede, căci aici avem răzeșimea veche, din care cu cinste mă prenumăr și eu, caci moșii și strămoșii mei se leagă tot de acest colț al județului, de Șchiopeni și Deleni, unde și azi se găsesc toți Ghibanii. Astfel fiind lucrurile, cu ce alta puteam eu ajuta la această țărănime, bogată și cu dor de lumină, decât sporind școlile și înlesnind cu stăruința mea la formarea de obști sătești.

Ca școli am reușit a înființa a scrie de clase în câteva sate ca Mălăești, Țifu, **Tupilați**, Fălciu, Grumezoaia, Vutcani, cea mai mare

și mai bogată comuna din Fălciu, unde de zeci de ani în urmă s-a înjghebat așa zisa obște a satului de a cumpăra pământul de la boieri, de pe vremea când nimănui altuia nu-i venea în minte asemenea lucru. Acestui fapt se datorește starea de azi ca Vutcani cu un domeniu de peste 3000 fălci, cu vii bogate și cu belșug în toate. Acestuia i-am înlesnit școala completă, cu 4 învățători, ca toți copiii Vutcanilor să învețe în 4 ani carte ca și la târg. Tot țărănimii din aceasta plasă i-am înlesnit crearea obștii pentru arendarea în comună a moșiei Spiridoniei, de la Roșiești, și acei care au găsit în mine sprijinitor știu ce înseamnă a bate pe la ușile străinilor când nici nu știi cum se deschid.

Pășiți cu dragoste și încredere la urnă și Dumnezeu vă ajuta, luându-vă după steaua conducătoare, semnul meu ales pentru iubirii mei alegatori.

Al vostru pururea cu dragoste și prietenie.

Gh. Ghibănescu, fost deputat”²¹⁹

Dintr-un alt document aflăm: „Duminică 28 Martie, Cercul Cultural din localitate va ține ședința în satul nostru.

Cum Alexa, dirigintele școlii din Vutcani, e revizor școlar de clasa a-II-a, iar Vutcani un centru mare, fiind cel mai mare sat din întreg județul-peste 4000 suflete – administrația liberală a ținut să dea acestui centru o mai mare atenție. Se așteaptă pe acea zi sosirea d-lui D. A. Teodor, secretar general, care va începe cu acest prilej acțiunea sa politică în județul Fălciu. Va asista prefectul, protoiereul, revizorul școlar, administratorii de plasă, în fine toata ecjaia liberală, cu ciracii și sub ciracii lor. Deoarece liberalii generoși s-au pus pe treabă, ne facem datoria a arăta ce n-au făcut liberalii pentru Vutcani și cât de mult l-au lovit în interesul lor. Au mutat sediul judecătoriei și a administratorului de plasă la Roșiești, pentru că acolo e locuința d-lui Diamandi, au dezlipit de Vutcani **satul Tupilați**, dându-l Mălăeștilor, a dus postul de jandarmi la Roșiești, era să ducă și oficiul poștal, dacă

²¹⁹ *Opinia*, nr. 157 din 29.06.1907.

nu săreau sătenii cu mijlocirea lor; n-au făcut nici un pârmac de șosea spre Roșiești. În schimb administrația conservatoare a făcut următoarele: localul de primărie, localul de școală, cu patru săli, a creat 4 locuri de învățători, așa că Vutcani e al doilea sat care are școală cu 4 învățători și program urban; a făcut șoseaua și podul cel mare din mijlocul satului. Nevoile locuitorilor și ale satului mai mult acesta: o școală primară de fete, subprefectura și postul de jandarmi.

Vutcănenii sunt cei mai harnici oameni, obștea sătească înființată de ei e făcută din 1858, când au început să cumpere de la proprietarii din jur. Stăpâni pe munca lor, ei știu distinge între cei ce făgăduiesc vorbe și a cei ce fac treabă. Ei mai știu foarte bine că liberalii care vin la ei vin în numele unei clii de exploatare, în care interesele personale precumpănesc cele obștești, ca dovadă ca pentru frații Diamăndești s-au nesocotit Vutcanii²²⁰.

II.21.2. PERIOADA INTERBELICĂ

În perioada interbelică, în satul Tupilați s-a remarcat ca fruntaș al țăraniiștilor învățătorul Mihai Cosma. În cele câteva articole din presa epocii interbelice, pe care de asemenea le-am atașat lucrării de față, am reușit să surprindem câteva elemente importante care au afectat major celelalte paliere ale vieții din această zonă. Liberalii erau de altfel criticați de țăraniiști pentru situația precară în care se aflau satele de pe Valea Elanului. Aceștia organizau întruniri frecvente pentru a discuta problemele sătești și administrative. Amintitul învățător Cosma se afla mereu prezent la întrunirile național țăraniiștilor din Vutcani, venind și în satul Tupilați de mai multe ori cu propagandiștii. Într-una dintre vizitele acestora în Tupilați, au făcut un popas la casa gospodarului Tănase Pancu, unde au vorbit țăranilor despre incapacitatea guvernului liberal de a gestiona treburile țării și au încurajat la dărâmarea guvernului. Mai jos se află câteva articole din ziarele vremii privitoare la aceste întruniri:

²²⁰ *Opinia*, nr. 941 din 12 februarie 1910.

„Întrunirile național-țărăniste din Vutcani

În duminica Floriilor, organizația județului Fălciu a ținut o întrunire publică în comuna Vutcani. Aproape o mie de săteni au venit să asculte cuvântul vorbitorilor. Au luat cuvântul d-nii: învățător Cosma din Tupilați, învățător Bălănescu (Idrici) ș.a. Cuvintele oratorilor au fost acoperite de urale”.²²¹

„Adunarea național-țărănistă din județul Fălciu

Pentru continuarea propagandei pe tot cuprinsul județului, a organizării definitive a consiliilor comunale și a desemnării delegaților pentru marea instruire ce va avea loc în curând în București, președintele organizației locale, dl. avocat Petre Ghe. Baltez, însoțit și d-nii Jenică Mitache, fost prefect, și Dumitru Gociu, profesor, secretarul general al partidului, continuă seria întâlnirilor săptămânale din județ. Duminică 23 cor, au avut loc un număr de 4 întruniri extrem de populate și de entuziasmate, în comunele Dodești, Jigălia, Găgești și **satul Tupilați**. Fruntașii național-țărăniști au fost pretutindeni însoțiți de învățătorul din Tupilați M. Cosma, șeful sectorului Vutcani (...). A treia adunare a avut loc în comuna Găgești, unde numeroși prieteni, săteni, în frunte cu preotul Anton Pîrciu, președintele organizației, erau instruiți în casa domnului Mihail Loia, industriaș. S-a criticat și veștejit cu asprime politica partidului liberal.

În trecere prin satul Tupilați din marea comuna Vutcani, conducătorii partidului național-țărănesc din Huși au fost întâmpinați și salutați de o mare mulțime de oameni, prieteni ai partidului nostru, care s-au adunat în urmă la locuința gospodarului Tănase Pancu, unde fruntașii noștri le-au vorbit sătenilor. S-a descris actuala stare rea politică și s-a arătat în mod urgent neputința guvernului de a mai rămâne la putere, s-au cerut la noi alegeri libere și cinstite. Cei de față au fost îndemnați să fie strânși uniți în jurul steagului partidului național-țărănesc, singurul partid care poate să ia în aceste grele timpuri conducerea țării și s-o scoată la liman bun”.²²²

²²¹ *Dreptatea*, nr. 151 din aprilie 1928.

²²² *Dreptatea*, nr. 291 din 1 octombrie 1928.

„Manifestațiile național-țărănești din țară,
întrunirea partidului național-țărănesc din județul Fălciu

O mare întrunire a membrilor organizației partidului nostru a avut loc în localul Clubului din Huși în ziua de Duminică 9 (a.c.), la care au luat parte șefii organizațiilor comunale și numeroși delegați ai satelor din județ, precum și aproape toți fruntașii partidului. Întrunirea începe la orele 10 dimineața.

Prin aclamație, după propunerea d-lui P.G. Baltez, președintele organizației din Fălciu, d. dr. I. Munteanu este ales președinte al adunării (...). Mihai Cosma, învățător din Tupilați, spune că țara trece prin nevoile vremii grele, impozite mari, avem un guvern supărător și lacom, jaf și prădăciune nu din partea celor mici ci a celor mari. Protestează contra guvernului liberal, adăugând că țara va fi salvată numai cu condiția ca țăranii să sprijine partidul lor, condus de d-nii Maniu și Mihalache și îndemnând mulțimea la luptă de îndată ce ei vor da semnalul”.²²³

Dintre național țărăniști, în afara lui Mihai Cosma, s-au mai remarcat Tănase Pancu, Done Pancu, Manole Pancu, Ciobotaru Gheorghe.

Alt partid care mai activa la nivelul satului era și Partidul Național Liberal, dintre fruntașii acestuia menționăm pe Milea Costache și Afteni Ghiță. De asemenea, au existat și membri ai Legiunii Arhanghelului Mihail (legionari), printre care la loc de frunte preotul Leon Istrate și Ciobanu Ion. Preotul Leon Istrate a fost cooptat de primarul din Vutcani pe motiv că, „în calitate de preot trebuie să dovedească față de organele statului încrederea care i se acordă”.

II.21.3. PERIOADA POSTBELICĂ

După 23 august 1944 s-a reactivat în sat, Partidul Frontul Plugarilor al lui Petru Groza, cooptând o parte din membrii P.N.Ț., printre care Ciobotaru Ștefan, Ceru Ion, Manole Gheorghe, Mihail

²²³ Dreptatea, nr. 276 din 14 septembrie 1928.

Constantin, Mihail Vasile, Mihail Iordache, Nedelcu I. Gh. Ion și alții, care după, din anul 1948 au devenit membrii ai P.M.R.

După al Doilea Război Mondial, puterea politică a fost ușor-ușor, preluată de comuniști, aceștia folosindu-se de numeroși tovarăși de drum pentru a se putea impune. Unul dintre acești tovarăși de drum era și Petru Groza, liderul partidului Frontul Plugarilor. După 6 martie 1945, data la care guvernul condus de Groza a fost impus, comuniștii au avut cale liberă, preluând definitiv puterea prin abdicarea Regelui Mihai la 30 decembrie 1947 și proclamarea Republicii Populare Române.

La nivelul comunei Găgești, chiar din anul 1945, se pun bazele unei celule locale a P.C.R. Astfel la 19 noiembrie 1945, drepturile membrilor de partid au fost explicate de către „Ilie Ciobanu care s-a ocupat și de înștiințarea oamenilor cu privire la necesitatea înființării unei cooperative. În iarna aceluiași an activiștii P.C.R. s-au deplasat la Găgești și în satul Peicani pentru a convorbi cu membrii din Frontul Plugarilor și a înființa o filială P.C.R.²²⁴.

În Giurcani, la 5 iulie 1945 se înființează o filială locală a P.C.R., cu următoarea structură: Gh. Chirciu (președinte), C. Crăciun (vicepreședinte), C. Isac (secretar), Leon Plătică, Vasile Iftene, N. Melinte și Vasile Iancu (responsabili). De asemenea la 20 iulie 1945 se organizează și o filială a Frontului Plugarilor, tot în Giurcani. Aceasta avea următoarea componență: Dorin Chiricu (președinte), Iordache Sârbu (vicepreședinte), Gh. Mahnoved, Laurențiu Manole, Iorgu Crăciun și Ghiță Maria. Ședința de partid desfășurată 5 zile mai târziu s-a ținut în locuința lui Gh. Chirciu, președintele P.C.R. din Giurcani, la care au participat: Gh. Ungureanu, Ioan Pricop, Petrache Butcaru, Ioniță Balmuș, Costache Iancu, Vasile Romel, Toader Romel, Costache Ungureanu, Ioan Butcaru și Gh. Stafie²²⁵.

²²⁴ Costin Clit, „Organizarea P.C.R. în localitățile județului Fălciu în 1945” în *Revista cadrelor militare în rezervă și a veteranilor de război din județul Vaslui*, Anul VI, nr. 1, 2018, p. 94.

²²⁵ *Ibidem*, pp. 94-95.

La 1 august 1945 a fost convocată o altă ședință, unde au participat 12 tovarăși, discutându-se despre cooperativizare și cereale. Membrii organizației Frontului Plugarilor au fost convocați la 19 decembrie 1945, pentru discutarea nevoilor locale și înființarea altor celule P.C.R. Aici s-a discutat și statutul Partidului Comunist²²⁶.

Și în satul Tupilați, din anul 1945 se înființează o celulă P.C.R. care aparține de organizația de la Vutcani. În anul 1958, la înființarea G.A.C., erau în satul Tupilați un număr de 16 membri de partid, iar președinte al organizației de bază era Popa Marin. Organizațiile de partid comuniste, apar practic imediat după insurecția armată de la 23 august 1944, influențați de diviziile de „voluntari” Tudor Vladimirescu și Horia Cloșca și Crișan. Mulți dintre noii membrii ai P.C.R.(P.M.R.), făcuseră parte din Partidul Frontul Plugarilor, care era de fapt o anexă a P.C.R. înainte de 1948.

Cei mai cunoscuți membri de partid erau: Manole Gheorghe, Plăcintă Chicu, Mihal Iord. Vasile, Mihal I. Gh. Vasile, Mihal V. Constantin, Ceru M. Ion, Nedelcu Ion, Anton Vasile, Anton V. Donea, Nedelcu Sandu, Ciobotaru Ștefan, David P. Vasile, Ciobotaru Chicu, Nedelcu Marioara, învățătorul satului, Popa Marin.

Secretar al organizației de bază a P.M.R. a fost la început învățătorul Popa Marin. După aceea, ca secretari, au mai fost: Anton Done, Nedelcu Marioara, Nedelcu Sandu.

Primele alegeri postbelice, parlamentare, au fost organizate la 19 noiembrie 1946, fiind câștigate de partidele ce făceau parte din Blocul Partidelor Democratice (P.C.R., Partidul Frontul Plugarilor, P.S.D., M.A.D.O.S.Z.-Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România, Comitetul Democratic Evreiesc, P.N.L.-Tătărescu, P.N.Ț.-Anton Alexandrescu) și care au avut ca siglă electorală, „Soarele”. Sigla electorală a acestor partide, numite democratice, s-a menținut multă vreme pe casele și gardurile oamenilor din Tupilați. În urma alegerilor din 1946, a ieșit câștigător, Partidul Frontul Plugarilor, care a obținut peste 55%, din voturi valabil exprimate, urmate de Partidul Comunist

²²⁶ *Ibidem.*

Român cu 26%, voturi valabil exprimate. Frontul Plugarilor a ieșit câștigător datorită unor promisiuni făcute țăranilor pentru sprijinirea acestora cu utilaje agricole. Președinte al organizației de bază al Partidului Frontul Plugarilor era Ștefan Ciobotaru., iar secretar, Manole Gheorghe. După anul 1948, toți membrii acestui partid au devenit membri ai P.C.R. (P.R.M.), recunoscându-li-se și vechimea în partid. După reforma administrativă din perioada, 1949-1950, satul Tupilați, aparținând de comuna Găgești, a fost angrenat în structurile politice ale acesteia, participând la primele alegeri locale pentru structurile administrative ale comunei din anul 1950. Primul președinte ales al Sfatului popular Găgești, a fost Ștefan Profir, urmând după el, până în 1990, Baltag Gheorghe, Cracea Ghiță, Andronache Costache, Iancu Vida, Pericle Costea.

După reforma administrativă din anul 1968 și înființarea județelor în anul 1969, au fost organizate alegeri pentru posturile de deputați comunali, județeni și în Marea Adunare Națională.

Au candidat pentru Comitetul Executiv al Consiliului Popular Găgești, în martie 1969, Vida Iancu, Nedelcu Ion, Lungu Traian, Petrea Tudora, Guțu Cezar, Sîrbu A. Constantin, Andriuc Dumitru. De asemenea, din lista de deputați pe circumscripții, președinți și secretari ai comitetelor de cetățeni pentru satul Tupilați au figurat următorii: Ciobanu I. Vasile, Ciacăru T. Vasile, David Iordache, Ciobotaru I. Frumuzache, Pancu Grigore, Marin Toader, Dima Gheorghe, Ciobotaru Ștefan, Mihal Dumitru, Buiuc Penelopia, Dima Costache, Done Neculai, Rîclea I Constantin, Aftenie G.

JUDEȚUL VASILE
COMITETUL EXECUTIV

TABEL NOMINAL

CU DEPUTAȚII PE CIRCUMSCRIPȚII PREDICĂȚII DE DEPUTAȚII

COMITETUL DE CETĂȚENI

nr. r.	Numele și prenumele deputatului	Numele și prenumele președintelui comitet. de cetățeni	Secretarul comit. cetăț.
1.	Baltag Ștefan	Profir Cornel	Pericle Iancu
2.	Andriuc Dumitru	Sîrbu Ilie	Manole Gheorghe
3.	Petrea Tudora	Pătrile Vasile	Manole Gheorghe
4.	Guțu Cezar	Ivan Traian	Manole Gheorghe
5.	Ciobanu Dumitru	Profir Vasile	Ciobanu Vasile
6.	Artim Ion	Juncu Ion	Iorgu Dumitru
7.	Guțu Margareta	Manole Anton	Popa Iancu
8.	Done Iancu	Sîrbu Vasile	Sîrbu Gheorghe
9.	Katei Constantin	Antoniu Iancu	Manole Gheorghe
10.	Andriuc Margareta	Lungu Ion	Manole Gheorghe
11.	Mălișescu Anişa	Bularda Augustin	Manole Gheorghe
12.	Paraschiv Iancu	Baltag Gheorghe	Popa Gheorghe
13.	Pătrile Gheorghe	Vida Neculai	Guțu Traian
14.	Vida Iancu	Sîrbu Ion	Manole Gheorghe
15.	Lungu Traian	Giurgiu Spiridon	Giurgiu Spiridon
16.	Copercu Ia. Iancu	Mălișescu Vasile	Manole Gheorghe
17.	Baltag Costache	Manole Spiridon	Pătrile Gheorghe

Tabel cu președinții și
secretarii comisiei de cetățeni
din comuna Găgești

Mihai, Diaconu G. Vasile, Pancu Florea, Chicu Ioan, Bălan Ștefan, Nedelcu I.G. Ioan, Ciacăru Chicu, Nedelcu Sebastian, Birda Ion, Stoienciu Done, Birda Titi, Popa Timofte, Popa Marin, Anton Pavel.

La nivelul comunei Găgești, comitetul consiliului popular comunal a fost ales din următorii: Vida Iancu – președinte, Nedelcu Ion – vicepreședinte, Lungu Traian – vicepreședinte, Petrea Tudora – vicepreședinte, și ca membri au fost aleși: Guțu Cezar, Sirbu Constantin și Andriuc Dumitru. La data de 24.01.1969, în Tupilați, erau 339 de alegători. Conform tabelului:

În anul 1989, primar al comunei Găgești era Costea Pericle, iar funcția de viceprimar era deținută de Marin C. Nedelcu, din Tupilați.

Chiar de la început, partidul comunist, indiferent de titulatură, P.M.R. sau P.C.R., a manifestat tendința de a controla atât activitatea politică cât și întreaga activitate economică, socială, culturală, sportivă, etc. din satele de pe Valea Elanului și nu numai. La început, centrul de putere era la raionul Murgeni, apoi din anul 1960, la comitetul raional de partid Bârlad.

Ioan C. Toader	Costea Ștefan	Costea Vasile
Costea Constantin	Costea Ștefan	Costea Ioan
Costea I. Vasile	Costea Dumitru	Costea Dumitru
Costea Lilian	Costea George	Costea Ilie
Costea Ion	Costea Toader	Costea Ion
Costea Ned	Costea Vasile	Costea Matei
Costea Ștefan	Costea Alin	Costea Toader
Costea Constantin	Costea Alin	Costea Ion
Costea Ștefan	Costea Petrică	Costea George
Costea Marcel	Costea Dumitru	Costea Ștefan
Costea Ion	Costea Dumitru	Costea Traian
Costea A. Constantin	Costea Alin	Costea George
Costea Ștefan	Costea Ion	Costea Ștefan
Costea Ștefan	Costea E. Vasile	Costea Ștefan
Costea I. Frumusan	Costea George	Costea Toader
Costea George	Costea Ștefan	Costea Dumitru
Costea Ștefan	Costea Costache	Costea Ștefan
Costea I. Constantin	Costea Ștefan	Costea Ștefan
Costea Florea	Costea Ion	Costea Ștefan
Costea I. Ștefan	Costea Chicu	Costea Ștefan
Costea Ion	Costea Ștefan	Costea Ștefan
Costea Timofte	Costea Marin	Costea Pavel

Tabel cu președinții și secretarii comisiei de cetățeni din comuna Găgești

Comitetul Popular Găgești Comitetul Raional Județul Vaslui				
24.01.1969				
SITUAȚIA ALEGAȚORILOR PE SAT, SECȚII DE VOTARE				
Numărul secției de votare	Sediul secției de votare	Numărul alegători	Total	
111	Găgești	272	272	
112	Tupilați	339	339	
113	Giurcani	421	421	
3	-	5	1515	1515

Situația alegătorilor pe circ. electorale din comuna Găgești

Existau, organizații de partid locale, comunale, raionale și regionale. După înființarea județelor în anul 1968, centrul de putere a trecut la Județul Vaslui. Tot atunci au apărut și diverse organizații de masă controlate tot de partid. Organizațiile de masă și obștești, sindicale, asociații de femei, organizații culturale, organizațiile de pionieri și șoimi ai patriei, organizațiile de U.T.C., au reprezentat o formă de control în scopul cuprinderii într-o formă sau alta a întregii populații din mediul rural. În anul 1968 s-a înființat și Frontul Unității Socialiste, acel F.U.S., iar mai târziu F.D.U.S. La împlinirea vârstei de 6 ani, copii erau făcuți șoimi ai patriei, la 8 ani erau făcuți pionieri, iar la împlinirea vârstei de 14 ani, erau făcuți membri ai Uniunii Tineretului Comunist (U.T.C.). Membri de partid erau acceptați numai cei cu merite deosebite în muncă și cu origine sănătoasă. În perioada de început, până în anul 1968, cei care doreau să fie membri de partid trebuiau să stea un an ca și candidați și după aceea erau analizați în cadrul birourilor comitetelor de partid pentru îndeplinirea condițiilor. Norma de intrare în partid era de 8 muncitori sau țărani la un intelectual, avea deci prioritate muncitorii și țăranii. Am remarcat în activitatea mea că erau foarte multe cereri de intrare în partid din partea intelectualilor pentru a putea avansa în funcții de conducere.

II.21.4. PERIOADA POSTDECEMBRISTĂ

După anul 1989, schimbându-se puterea politică și administrativă, au fost organizate alegeri, din luna mai, 1990, alegerile locale la nivelul comunei Găgești, au fost câștigate de partidul nou înființat după revolta populară din 1989, F.S.N., funcția de primar fiind obținută de Toderașcu Gheorghe. Acesta a mai obținut încă două mandate, îndeplinind funcția de primar până în anul 2000. La alegerile locale din iunie 2000, câștigător al funcției de primar a fost Mocanu Valentin din partea P.N.L.. Patru ani mai târziu, în anul 2004 funcția de primar este câștigată de Coatu Lorin din partea P.N.G., în anul 2008, acesta câștigă un nou mandat de 4 ani din partea PDL. În anul 2012, câștigător al funcției de primar este Stupu Costică care a obținut și

următoarele două scrutin-uri de alegeri din partea P.S.D., fiind și în momentul de față la conducerea primăriei Găgești. Deși prin măsurile adoptate autoritățile locale influențează direct viața cetățeanului, zi de zi, interesul suscitât de locuitorii satului Tupilați la aceste alegeri a fost relativ redus, satul Tupilați nereușind a-și impune și susține un candidat unic cu șanse serioase în alegerile locale pentru funcția de primar, situație care s-a menținut până astăzi. La nivelul satului, mai mulți cetățeni au activat în structurile comunale ale organizațiilor de partid, nou înființate (P.D.S.R., P.S.D., P.N.Ț.-C.D., P.N.L., P.D.A.R., P.C., P.R.M.), însă fără prea mari rezultate, singurul candidat viabil din satul Tupilați, din partea P.N.Ț.-C.D., Ciacâru Aurel, în anul 1992, nefiind susținut de toți alegătorii satului, n-a putut obține un scor electoral care să-i asigure câștigarea alegerilor. Este și motivul pentru care în satul Tupilați nu s-au prea realizat obiective de infrastructură, doar cu câteva excepții. Dintre consilierii locali care au fost aleși pe diferite liste electorale ale partidelor, a-și aminti: Nedelcu Marin, Ciobanu Gheorghe, Ciacâru Aurel, Nedelcu Lică, Diaconu Alina, Mihal Costică. Astăzi, la nivelul comunei Găgești, în urma alegerilor din 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice: P.S.D.-5 consilieri, PRO România-2 consilieri, P.N.L.-2 consilieri, A.L.D.E.-2 consilieri, în total 11 consilieri. Primar în funcție, Costică Stupu din partea P.S.D., iar viceprimar, Buta Marian, din partea P.S.D.

II.22. EROI ȘI FAPTE DE ARME

Satul Tupilați și de fapt toate satele din întreaga comună Găgești, sunt încărcate de istorie, iar oamenii săi, iubitori de țară, în vremuri de restriște s-au înrolat sub Drapel, apărându-și țara până la sacrificiul suprem. O dovadă în acest sens îl constituie numărul mare de eroi înscriși pe crucile din cimitirul eroilor satului, amplasat în curtea bisericii Sfântul Dumitru și pe monumentul din fața primăriei Găgești. Am apreciat efortul și ideea generoasă din anul 1978 a celor doi săteni, Mihal Gheorghe și Nedelcu Panaite, de a ridica în curtea bisericii din sat o cruce monument și a păstra vie memoria înaintașilor care s-au jertfit pentru țară, reprezentând o pildă pentru concetățenii noștri. Merită de asemenea o mențiune specială pentru fostul primar, Mocanu Valentin, care a ridicat la nivel de comună un monument al eroilor de pe întreaga comună Găgești, în luna mai, 2004.

Poză la dezvelirea monumentului eroilor comunei Găgești, 2004

II.22.1. RĂZBOIUL DE ÎNDEPENDENȚĂ (1877-1878)

Conform raportului preotului Gh. Neștian(u) de la Parohia Tupilați, dintre participanții la război nu a căzut nimeni. Raportul a fost întocmit în anul 1898, fiind transmis sub formă de corespondență

protoieriei Fălciu²²⁷. Alte date sau mărturii despre participarea la războiul pentru obținerea independenței de stat a României a locuitorilor din sat nu avem. Memoria colectivă a reținut faptul că în acea perioadă, mai mulți cetățeni din sat au participat cu carele cu boi la transportul materialelor de război, situație impusă de Armatele Imperiale Ruse după intrarea lor în țară, obligație care s-a menținut în tot anul 1877.

II.22.2. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL, DENUMIT ȘI MARELE RĂZBOI MONDIAL (1916-1918)

Despre participarea tupilătenilor la Primul Război Mondial, nu avem prea multe informații, știm de la unii bătrâni ai satului că mulți săteni au participat la ambele războaie mondiale. Am reținut câteva nume: Milea Costache, Nedelcu Done, Petrache Popa, Nedelcu Grigore. Printre veteranii de război din acea perioadă îi menționăm pe Milea Costache și Done Nedelcu, împroprietăriți cu 4 ha pământ.

Conform listei înscrise pe monumentul din curtea bisericii Sfântul Dumitru din sat, și-au dat viața pentru țară în primul război mondial, următorii: *plt. Petcu A. Costache, serg. Andronache Vasile, cap. Mihal I. Grigore, cap. Anton V. Ion, cap. Ciobanu I. Gheorghe, cap. Stan Vasile, cap. Ciacîru D. Panaite, cap. Marin F. Ion, cap. Ciobotaru F. Vasile, Elev. Ciobotaru GH. Ștefan, Elev Ciobotaru Gh. Vasile, sold. Nedelcu D. Ioan, cap. Ciobotaru D. Vasile, sold. Berghiu Panaite, sold. Nedelcu I. Mihai, sold. Tanu D. Sandu*. Pe monumentul din fața primăriei Găgești apar înscrise următoarele nume: *Ciobotaru Dumitru, Marin Frumuzache, Ciorbagiu Neculai, Ciobotaru Frumuzache, Marin Chicu, Mihai Dumitru, Mihal Ion, Cimpoeșu Frumuzache, Nedelcu Gheorghe, Chicu Gheorghe*. Comparând cele două liste, constatăm că sunt diferențe de nume între ele.

²²⁷ Costin Clit, „Eroi din fostul județ Fălciu căzuți la datorie în Războiul de Independență”, în *Revista cadrelor militare în rezervă și a veteranilor de război din județul Vaslui*, Anul III, nr. 2/2016, p. 114.

II.22.3. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Încercăm să descriem câteva din momentele importante ce i-au marcat și pe locuitorii satului Tupilați în perioada celui de-al Doilea Război Mondial. Încă din anul 1939, conducerea de atunci a statului începe să ia unele măsuri pentru pregătirea de război. Rezerviștii militari sunt concentrați, iar tinerii care încă nu au fost înrolați sunt chemați periodic pentru a fi gata în cazul mobilizării. Perioada premergătoare războiului, cea a **cedării Basarabiei**, a reprezentat o dată însemnată în istoria neamului, iar din caietul de însemnări al tatălui meu, Ion Nedelcu, rezervist, cu gradul de sergent, concentrat în acea perioadă în Basarabia, pe Nistru, am reținut:

„La 26 iunie 1940, ora 22,00, Comisarul poporului pentru afaceri externe al U.R.S.S., Viaceslav Molotov, i-a prezentat ministrului plenipotențiar al României la Moscova, Gheorghe Davidescu, un ultimatum, prin care i se cerea României „retrocedarea” Basarabiei până pe 28 iunie 1940 și „transferul” părții de nord a Bucovinei către Uniunea Sovietică. Guvernul românesc a răspuns atunci, sugerând că este de acord cu negocieri imediate. Pe 27 iunie 1940 se primește al doilea ultimatum sovietic. A doua zi, guvernul român condus de Gheorghe Tătărescu a acceptat să se supună condițiilor sovietice. Fiind mobilizat la acea dată cu unitatea militară din care făceam parte pe malul drept al Nistrului, în dreptul localității Tighina. Vestea cedării Basarabiei a fost răspândită foarte rapid în rândul camarazilor mei, comandanții de unități pregătind trupele pentru atac încă din acea noapte, așteptând ordinul de luptă. Acest ordin însă, cu regret, n-a mai venit niciodată. Din noaptea de 27 spre 28 iunie, toate unitățile militare, într-o dezordine totală, au început retragerea. Am mers 4 zile și 4 nopți încontinuu, pe jos, aproximativ 200 km, până la Albița-Prut. Am trecut în general prin marginea satelor basarabene, însă pe unele nu le-am putut ocoli, trecând chiar prin mijlocul lor, însă nu mi-a plăcut atitudinea unor civili, oameni de prin sate, care ne scipau, strigând la militarii români, „fugiți mai repede în țara voastră, țiganilor”. De asemenea,

militarii sovietici intrați în Basarabia au reținut o parte din camarazii noștri în retragere și le-au rupt gradele. Au fost și contre serioase între militarii români și cei sovietici întrucât soldații români nu au putut să se încadreze în cele 72 de ore date prin ultimatum, iar între Chișinău și Albița fiecare soldat român era escortat de câte un soldat rus, de multe ori cu arma la ceafă. În timpul acesta al retragerii, unul dintre prietenii mei, pe nume Igor Gheorghe (Gur) din Chișinău, a fost împușcat mortal la câțiva metri depărtare de coloană de un militar rus, după ce acesta ieșise din coloană pentru a se duce să-l vadă pe tatăl lui din Chișinău pentru ultima dată. Am trecut cu mare greutate podul de peste Prut de la Albița, fiind în picioarele goale, cu multe răni pe tălpi, iar soldații sovietici ne triau, reținându-i pe ofițeri și pe cei despre care aveau unele informații că ar fi acționat împotriva intereselor Rusiei. Pe data de 2 iulie am ajuns o unitate militară din orașul Vaslui, iar după un cantonament de două săptămâni ne-a lăsat la vatră”.

Începând din toamna anului 1940 și până în vara anului 1941, majoritatea rezerviștilor din sat au fost concentrați în mai multe rânduri la unitățile militare din care făceau parte, iar tinerii cuprinși între 17 și 19 ani erau instruiți în detașamente premilitare. Au fost concentrați rezerviștii până-n 50 de ani, unii pentru a merge pe front, alții pentru a servi în diferite activități militare din afara frontului.

Dintre participanți la război și care au supraviețuit acestuia am identificat soldații²²⁸: Vechiu Neculai, Vasile St. Ciobanu, Popa Alexandru, Mihal Iord. Gheorghe, Ioan G.h I. Ciobanu, Vasile P. David, Darie Neculai, Nedelcu Iordache, Nedelcu I. G. Ion, Popa Marin, Popa Petrache, Nedelcu Done (Plăcintă), Nedelcu Gheorghe

Sergent Nedelcu Ion, participant la cedarea Basarabiei și în cel de-al Doilea Război Mondial

²²⁸ Mulți au participat și în Primul Război Mondial: Nedelcu Done (Plăcintă), Petrache Popa, Nedelcu Grigore, Done Pancu și alții.

(Pichirea), Marin Toader, Sandu Popa, Marin Ion, Ciobanu Vasile, Popa Neculai, Manole Gheorghe, Mihail Iorgu, Darie Vasile, Ciobanu Ghiță, Pancu Done, Mihail Costică, Mihail I. Ion, Dima Gheorghe, Dima Ion, Cosma Mihai. Pentru pregătirea de război au fost chemați la premilitară: Râclea Ion, Marin Titus (Bleanu), Ciobotaru Frumuzache, Ciobanu Chicu, Pancu Florea, Ciobanu Ion.

De la cetățeanul Dionisie Iovu, din satul Găgești, am aflat că învățătorul Cosma Mihai a participat la război cu gradul de maior, fiind comandant de companie (în această companie se afla și cel care a relatat, Dionisie Iovu). Mulți dintre participanții proveniți din zona Tupilațiului au avut gradele de soldat, fruntaș sau sergent.

Dintre combatanți am identificat și câțiva prizonieri de război care au supraviețuit captivității și s-au întors în diferite etape acasă, printre care: Nedelcu Done (fratele tatălui meu) în Siberia-URSS, Petrache Ciobotaru, în Siberia-URSS, Neculae Ciobotaru, în Siberia-URSS, Ciacăru Chicu, în Germania.

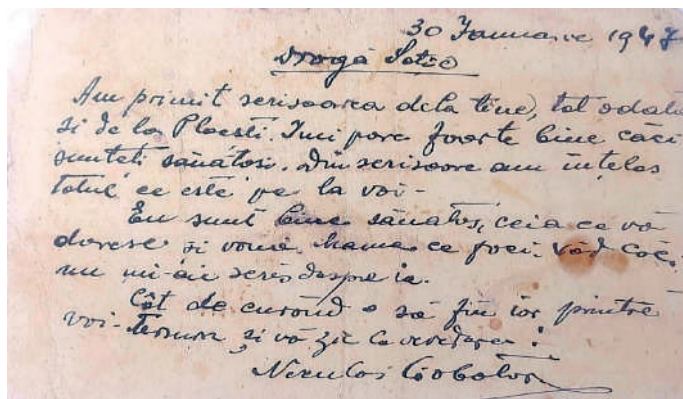
După ce aceștia au căzut prizonieri, au fost trimiși în lagăre de concentrare, creându-se acele lagăre de muncă în regiunile extreme geografice, cum ar fi: Siberia, munții Ural. În momentul sosirii în lagăr, fiecare militar român căzut prizonier era trecut în registrul de evidență, iar apoi, în baza unui interogatoriu, era completat un chestionar cu 25 de poziții, în care erau trecute toate datele personale ale prizonierului și ale familiei, inclusiv averea părinților. Astfel, prizonierii de război proveniți de pe frontul de est, au fost împărțiți în trei șantiere de muncă. Prizonierul Nedelcu Done, unchiul meu, a fost repartizat la șantierul pentru exploatarea forestieră din cadrul coloniei de reeducare prin muncă de la Unja, din regiunea Gorki. După primele trei luni, din cei aproximativ 2500 de prizonieri, 600 au decedat iar 1500 sufereau de distrofie în formă gravă, motiv pentru care lagărul a fost desființat și o parte din prizonieri mutați într-un alt lagăr, cel de la Tiumeni, tot exploatarea forestieră, fiind mutat și prizonierul Nedelcu Done. Acesta în prima perioadă, până în anul 1944, a fost dat dispărut, a stat toată perioada până la eliberare, muncind la exploatarea lemnului în pădurile siberiene. Eliberarea a avut loc la data de 18 aprilie 1951, aceasta

făcându-se cu mare greutate în urma intervențiilor tatălui meu, care a trimis trei scrisori ministerului de război român. Am reținut dintr-o povestire de-a lui următoarele: „După ce rușii ne-au încercuit la Cotul Donului, era iarnă deja, în noiembrie era zăpadă groasă, iarnă chiar grea, am rămas la un moment dat numai cu un bocanc, celălalt îmi rămăsese într-o groapă, îmi înghețase tot corpul, aproape nici nu-l mai simțeam. Ne-au dus apoi undeva în apropiere de o gară, ne-au îmbarcat în trenuri de marfă și am mers fără mâncare și doar puțină apă, vreo două săptămâni, până am ajuns în Siberia. Ne-au cazat în niște barăci, era ca afară de frig, ne-am mai revenit puțin după un timp, însă mulți camarazi au murit, dimineața mă uitam în jurul meu să văd cine a mai rămas. Prin luna martie ne-au scos la tăiat lemne undeva în niște păduri unde urlau toată ziua și toată noaptea lupii. Gerul era cam toată iarna la -45 grade Celsius, condiții insuportabile, de neimaginat. După vreo doi ani am învățat să cubez lemnul, iar pentru că știam limba rusă, m-au folosit la sortarea și cubarea lemnului care pleca la solicitarea armatei, undeva lângă Moscova. Ultimii patru ani, până m-a eliberat în aprilie, 1951 am dus-o ceva mai bine, eram pe lângă un colhoz și mai ajutam pe la o bucătărie. Nu credeam că mai scap de la ei, primiseră niște informații de la Cetatea Albă, unde fusesem comandantul jandarmilor, nu cunosc conținutul însă nu era de bine. Noroc cu fratele meu, Ion, care a făcut mai multe demersuri și am scăpat. Dar era gata-gata să fiu reținut din nou în drumul de la Chișinău la Albița, am fost urmărit pe tot traseul”.

Prizonierul Neculai Ciobotaru a fost în lagărul de la Krasnogo Polimesiața, exploatarea carbonifere, fiind eliberat la data de 23 iunie 1948.

Condițiile de viață din lagărele sovietice au fost aproape insuportabile, în prima parte, murind mai mult de jumătate din prizonieri, informație dată de unchiului meu. Mai jos redăm textul a două cărți poștale trimise acasă de Neculai Ciobotaru din perioada de prizonierat în U.R.S.S.

Prima scrisoare: 17 octombrie 1944, trimisă mamei sale, Doamnei Maria Fr. Ciobotaru, com. Vutcani-Tupilați, jud. Fălciu, România.

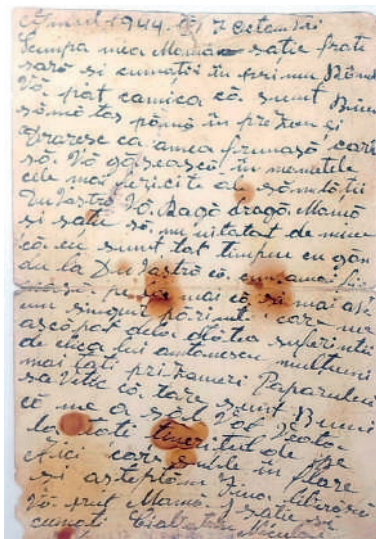
Carte poștală Ciobotaru Niculai, nr. 1

„Scumpa mea mamă, soție, frate și cumnați.

În primul vă pot comunica că sunt bine sănătos până în prezent și vă doresc ca vremea frumoasă să vă găsească în momentele cele mai fericite ale sănătății dvs. Vă rog dragă mamă și soție să nu uitați de mine că eu sunt tot timpul cu gândul la Du(mnea)voastră ca și cum am fi acasă pe loc maică și mai aveți un singur părinte care ne-a scăpat de la atâtea suferinți, de clica lui Antonescu. Mulțumim mai toți prizonierii, Poporului Sovietic că tare sunt buni că ne-a salvat viața la tot tineretul de pe aici care sunt în floare și așteptăm ziua liberării. Vă sărut mamă și soție și cumnați”.
Ciobotaru Niculai

A doua scrisoare: 30 ianuarie 1947, trimisă soției sale, doamnei Anica Ciobotaru, comuna Vutcani, județul Fălciu (satul Pitulați), România

„Dragă soție, Am primit scrisoarea de la tine, tot odată și de la

Carte poștală Ciobotaru Niculai, nr. 2

Ploiești. Îmi pare foarte bine căci sunteți sănătoși. Din scrisoare am înțeles totul ce este pe la voi. Eu sunt bine sănătos, ceia ce vă doresc și vouă. Mama ce face, căci nu mi-ai scris despre ia. Cât de curând o să fiu iar printre voi. Termin și vă zic la revedere”. Niculai Ciobotar

Carte poștală Ciobotaru Niculai, nr. 3

Privitor la cărțile poștale, din conținutul lor, se poate spune că prizonierii români au suferit un proces de reeducare. Numai una dintre cărțile poștale a fost scrisă de Neculai Ciobotaru, însă i se observă că i s-a dictat ceea ce trebuia scris, iar a doua carte poștală a fost scrisă de un ofițer român și tot la fel i s-a dictat ce trebuia scris. În prima scrisoare observăm elemente ale propagandei sovietice, tatăl la care se face referire probabil fiind de fapt Stalin, lucru dedus și din faptul că în conținut se găsesc laude la adresa poporului sovietic. Totodată este posibil ca respectivele lucruri să fi fost specificate tocmai ca această carte poștală să poată trece de cenzura sovietică și să ajungă în siguranță la destinatar, fapt indicat și de ștampila care marca trecerea printr-un proces de cenzură. Neculai Fr. Ciobotaru s-a întors acasă din prizonierat abia pe 22.06.1948. Tot în acea perioadă, în luptele de

la Odessa, a căzut eroic la datorie Ciobotaru Vasile, fratele lui Neculai Ciobotaru, căsătorit, cu 3 copii și Nedelcu Ion, cumnatul lui Neculai Ciobotaru, necăsătorit. După eliberarea din lagăr, Neculai Ciobotaru nu a beneficiat de nici un drept, fiind considerat criminal de război.

Din înțeleștarea dintre combatanți, România iese suferindă, pierderi mari de vieți omenești au loc în rândul militarilor, dar și al civililor. Conform listei de pe crucea-monument din cimitirul eroilor, aflată în curtea bisericii Sfântul Dumitru, și-au dat viața pentru țară următorii soldați: Popa Gr. Gheorghe, Vechiu C. Ion, Iftene I. Chicu, Petcu A. Iancu, Ciobotaru S. Frumuzache, David D. Petrache, Cimpioiesu Gh. Frumuzache, Marin V. Frumuzache, Șoimu V. Gheorghe, Ene C. Neculai, Marin V. Chicu, Ciobotaru I. Neculai, Carp V. Vasile, Pecheanu V. Grigorie, Manolache V. Neculai, Furcoi N. Mihai, Tălăghir D. Ion, Popa, V. Gheorghe.

Conform unei alte liste cu numele celor căzuți la datorie și înscrise pe monumentul eroilor din fața primăriei Găgești, apar următoarele nume: Anton V. Ion, Chicu Iftenie, Ciocărlan Gh. Panaite,

Ciobanu Gheorghe, Ciobotaru Fr. Vasile, Ciobotaru Gh. Ștefan, Ciobotaru Gh. Vasile, David V. Toader, Mihai Gheorghe, Nedelcu N. Mihai, Nedelcu Gh. Ion, Popa V. Gheorghe. În ambele liste se găsesc diferențe de nume, ceea ce arată că acestea nu sunt puse de acord, adică evidențele militare cu cele din biserică.

Conform situației preluate din evidența județului Vaslui, în al Doilea Război Mondial și-au dat viața pentru țară următorii tupașeni: Ioan Anton, Vasile Ciobotaru, Gheorghe Ciobanu, Gheorghe Nedelcu, Gheorghe Mihal, Ion

Placa comemorativă amplasată în cimitirul eroilor din sat, cu numele eroilor căzuți la datorie, confecționată în anul 1978 de către Mihai Gheorghe și Nedelcu Panainte

Anton, Iftene Chicu, Ion Nedelcu, Mihai Nedelcu, Gheorghe Popa, Panainte Ciacâru, Toader David. Ștefan Ciobotaru.

II.22.4. MEMORIA COLECTIVĂ PRIVIND AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Făcând un studiu de istorie locală, prin culegerea unor date și în urma discuțiilor cu martori oculari, povești spuse de unii copii ai celor care au participat la război, informații culese de la părinții mei cu privire la unele evenimente întâmplare în sat în perioada celui de-al doilea război mondial, am reținut următoarele:

În primăvara anului 1941, în satul Tupilați au fost cantonate mai multe subunități militare aparținând regimentelor 11 Siret și 23 artilerie Bârlad. Aici au staționat în vederea pregătirii pentru marea ofensivă din vara anului 1941, declanșată la 22 iunie. Ulterior, tot în satul Tupilați a fost instalat comandamentul german al părții de răsărit a frontului, în casa familiei Milea Costache, iar în anul 1944, după intrarea armatei sovietice, pe secțiunea frontului dinspre Huși-Șișcani-Barboși-Gușiței, aceasta și-a stabilit comandamentul tot în casa familiei Milea din Tupilați. În perioada staționării comandamentului sovietic în sat, din relatările mamei mele, am reținut: doi ofițeri ruși au venit la noi acasă, unde se afla un unchi, Neculai Nedelcu și mama mea. Tatăl fiind în război. După ce aceștia au mâncat și au băut, după care au mers și în beci, la ieșire din beci, l-au întrebat pe unchiul Neculai unde-i „hazoaica”, adică mama mea. Între timp mama plecase la inițiativa unchiului, însă, cei doi văzând că nu este și acesta nu le spune nimic, i-au pus pistolul la tâmplă. Au tras două focuri de armă, însă fiind beți au ratat, după care, unchiul Neculai, știind limba rusă, i-a mai domolit și așa s-a încheiat un episod ce ar fi putut fi foarte tragic. Tot atunci au fost împușcați doi ofițeri germani la piciorul podului de peste pârâul Tupilați, cadavrele lor au zăcut mai multe zile, nimeni nu s-a apropiat de zona aceea. Alte evenimente din acea perioadă: pe coama dealului spre Pogoceni, mai aproape de Râpa Adâncă, șase ofițeri germani au fost înconjurați de trupe rusești, aceștia văzând că nu au nici o posibilitate de a scăpa, s-au

împușcat unul câte unul. Cel care a rămas ultimul, a turnat o canistră cu benzină peste cadavre și s-a împușcat și el, aruncându-se după aceea în foc. La marginea satului, lângă drumul vechi ce intra în sat dinspre Poșta Elan, mai aproape de Necula Ion (Plămădeț), a fost o groapă comună înconjurată de salcâmi. În acea groapă au fost adunate cadavrele militarilor nemți care au fost împușcați în vara anului 1944. În mai multe puncte, de jurul împrejurul satului, au fost împușcați militari nemți: la Copăceana, Vutcani, Valea lui Darie, Popeni. Nu s-a efectuat în anii din urmă nici o cercetare în acest sens. În urma retragerii armatei germane și trecerii armatei ruse pe arealul satului Tupilați, a rămas multă muniție neexplodată, producând mai multe victime, în special în rândul copiilor, imediat după război.

II.22.5. SERVICIUL MILITAR DUPĂ RĂZBOI

După încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial, prin Legea 206/ 1947, durata stagiului militar a fost stabilită la 18 luni, cu excepția celor încorporați la grăniceri, jandarmi, regimentul de gardă și marină, unde stagiul era de doi ani. Perioada stagiului militar a fost însă modificată la 3 ani în anul 1953 pentru toate armele, ceea ce a creat o stare de nemulțumire generală, reducându-se apoi în anul 1955 la doi ani pentru anumite categorii de arme. Din anul 1972, serviciul militar s-a stabilit la 18 luni, iar pentru cei cu termen redus, absolvenți de studii superioare, de 6 luni și respectiv de 9 luni pentru cei care efectuau stagiul militar înaintea studiilor universitare.

Mihal Costică, militar în termen, 1986.

Din anul 2005 a fost adoptată legea privind *suspendarea pe timp de pace a serviciului militar obligatoriu și trecerea la serviciul militar pe bază de voluntariat*. În vremea copilăriei mele, toți care plecau în armată se adunau în curtea școlii ori la familia a cărui flăcău pleca în armată, unde veneau rudele și prietenii și se distrau dar și plângeau. Prin anii '60, înainte de a apărea primul autobuz în sat recrutarea se făcea la raion la Murgeni, iar mai târziu la raion la Bârlad. Aici se ajungea fie prin gara Murgeni, fie prin gara Roșiești cu trenul. La gară se ajungea cu căruța sau pe jos, de cele mai multe ori oamenii cărându-și geamantanele în spate. Înainte de a pleca în armată se făcea un obșnuit chef de trei zile. Această petrecere se făcea și după revenire, organizându-se hore și baluri. Muzica era plătită de cel care pleca sau venea din armată.

Amintirile mele din perioada efectuării stagiului militar sunt încă vii. Serviciul militar de 6 luni efectuat după absolvirea facultății, la unitatea 01184, Bacău, funcționând ca și școală de ofițeri în rezervă, a fost una de maximă mobilizare a resurselor fizice și psihice, fiind în măsură, după terminarea acesteia, de a prelua comanda unei subunități militare, având gradul de sublocotenent. Ulterior, prin concentrări succesive, am reușit să ajung la gradul de locotenent colonel.

Vasile Nedelcu,
Elev-Școala de
ofițeri rezervă,
T.R. Bacău, 1977.

PARTEA A III-A

O FOTOGRAFIE A TIMPULUI

Am regăsit, pe acest drum al îndepărtării, ceea ce mi se părea pierdut. Fiecare uliță, colțișor, cotlon ce au fost străpunse cu privirea în copilărie, mi-a fost dat acum să le contemp lu și să le înfrunt cu emoția dragostei din tinerețe, întrebându-mă, ce este viața mea, atât cât a mai rămas, altceva decât un lucru stăruitor asupra timpului care ne-a fost dat să-l trăim. M-am resemnat să privesc doar viitorul unui dor ce nu poate muri, neîmpăcat, absorbit de trecutul nemilos. Aici, în casa de smarald a părinților noștri, suntem acasă și ne întoarcem mereu, spre a ne odihni, înainte ca visele noastre să se risipească. O fotografie a timpului, în care dragostea se stinge, iar cerul are patina unui ecran aburit, iar anii ce-au trecut nu ne pot aduce decât uitare și ne pot consola cu amnezia împăcării, iar cuvintele se șterg de pe ecranul încețoșat. Am ales această scurtă introducere, ca o perdea de lacrimi ridicată în fața ochilor mei, pentru a vorbi despre cei care nu mai sunt și de unele amintiri dragi.

III.1. OAMENI ȘI FAPTE

Indiferent de nivelul intelectual al fiecărui om, toți dețin un bagaj de aptitudini care-i permit, chiar teoretic, să ajungă la un nivel social și profesional care să-l situeze în partea de sus a societății, chiar dacă, de multe ori, pe lângă înzestrarea biologică intervine și factorul subiectiv, cum ar fi locul unde se naște, norocul, șansa, hazardul și multe alte considerente. Cei din satul meu, nu au avut prea mult noroc,

chiar dacă intelectual ar fi meritat, mediul și condițiile create nu au oferit prea multe șanse tinerilor ca să acceadă la nivelul mai înalt, din punct de vedere social și profesional. Cu puține excepții, deși eforturile acestora au fost pe măsură, unii au răzbătut prin întortocheatele spirale ale vieții. Însă indiferent de locul în ierarhia socio- profesională ocupat de aceștia, majoritatea au devenit **oameni de ispravă**, reușitele unora le-au asigurat un loc meritoriu în societate și familie. Paginile următoare fac dovada unui „crez” care vor ilustra ideea că în orice localitate, indiferent de mărimea ei, s-au ridicat și afirmat de-a lungul timpului persoane de vază, care au demonstrat, încă odată, că „veșnicia s-a născut la sat”, iar astăzi acest sentiment al continuității pe aceste meleaguri este mai viu ca oricând. Însemnările de față cuprind o serie de date din viața și activitatea unor oameni, chiar i-aș denumi personalități, așa cum i-am cunoscut eu în copilăria mea. Unii mi-au fost colegi de școală generală și prieteni, alții mi-au fost colegi de joacă pe maidan, și tot așa. Datele prezentate sunt în mare parte din amintirile mele, iar acolo unde nu am cunoscut, am apelat la cei de la care am crezut că pot obține ceva date biografice. Au fost și cazuri în care nu am avut înțelegerea necesară și am evitat să adaug date incerte. Este totuși posibil să se fi strecurat și anumite greșeli sau să fi prezentat cu o anumită doză de subiectivism anumite date și trăiri sufletești. Am încercat, pe cât posibil, să dau cuvântul celor pe care i-am considerat de „vază”, deși, am credea că toți locuitorii satului au fost și sunt oameni de ispravă, iar prin activitatea desfășurată, indiferent în ce domeniu, au făcut cinste satului. Sigur, am prezentat date biografice succinte, fără a dezvolta prea mult subiectul și, de bună seamă, lecturarea acestui material nu va scoate în evidență decât o parte din calitățile profesionale ale persoanelor prezentate. Și cu siguranță cred că, va avea un impact diferit asupra fiecărui cititor în parte. Însă, cum întotdeauna este loc de mai bine, chiar aș dori ca această prezentare să stârneasă „germenii” unei dispute constructive.

Aflându-mă în sat, în lunile din urmă, m-am hotărât să merg pe la mai mulți gospodari, atât câți mai sunt, puțini, pentru că s-au cam dus cu toții, majoritatea au copiii plecați pe la oraș și prin lumea largă,

am zis să-i mai întreb de una de alta, de copii, de nepoți, de vremurile de altădată. Unii s-au arătat binevoitori, alții, mirați uitându-se lung la cine le mai deschide poarta. Mulți nu m-au mai cunoscut.

M-am oprit la început la poarta lui **Marin C. Nedelcu**, îl cunoscusem bine în tinerețe, un văr de-al doilea după tată, părinții noștri s-au cam ținut de neamuri. După ce am deschis poarta, mi-a apărut în față o casă mare, impunătoare. Curtea lui era împărțită în mai multe sectoare pentru nevoile gospodăriei, ograda cu casa de locuit, alta cu diferite construcții pentru animale și apoi grădina pentru zarzavaturi și ceva pomi fructiferi. După ce ne-am dat binețe, și am servit un pahar cu vin pe prispa casei, am început a sporovăi, despre sat, despre oameni, despre nevoi și cam despre tot ce-l poate interesa pe unul care vrea să mai afle câte ceva despre satul în care s-a născut. Om gospodar Marin, instruit, trecut prin multe, viața nu l-a doborât, iar la vârsta de 79 de ani încă este activ și cu o memorie de invidiat. La un moment dat i-am spus de ce am venit la el și că aș dori să-mi răspundă la câteva întrebări. A dat afirmativ din cap și a spus că e dispus să-mi dea tot sprijinul în dificila muncă de culegere a unor informații utile despre sat. Mulțumesc, i-am spus eu și de aici a început conversația noastră.

— Spune-mi ceva despre d-ta, d-le Marin, i-am zis la un moment dat.

— Vreți ceva gânduri despre viață, m-a întrebat el?

— Da, mi-ai ghicit întrebarea, aș dori, continui eu, dacă vă mai aduceți aminte despre trecut, despre familie, despre vremurile de demult, așa cum au fost, povestiți-le așa cum le-ați trăit, i-am spus eu.

— Am înțeles ce vreți. Așa a început povestea lui consemnată de mine într-un caiet și reprodusă fără adăugiri, iar pentru că vorbește mult despre viața satului de altădată, am hotărât să o redau în totalitate:

„Eu, Marin Nedelcu, m-am născut la data de 04.04 1944, în comuna Vutcani, satul Tupilați, făcând parte dintr-o familie de țărani cu origine sănătoasă, creștini ortodocși, părinții noștri permanent se ocupau de educația noastră, a celor trei copii născuți pe rând: State, sau Tuță cum îi spuneam, era născut în anul 1936, apoi sora mea

Măndița în anul 1938 și la urma eu, Marin, născut în 1944. În curte cu noi au locuit și bunicii dinspre tată, Done și Maria Nedelcu, de la care am mult sprijin în copilăria mea, în creșterea și educația noastră, a tuturor fraților. Dar, odată, ajunși și ei la bătrânețe, la rândul nostru, atunci când ei au devenit neputincioși i-am ajutat zilnic, mulțumindu-le cu mult respect pentru educația ce ne-au dat-o, ei având o vârstă considerabilă, s-au stins din viață, în anul 1959, bunicul și în anul 1961, bunica”.

În anul 1951 am început cursurile școlii primare de 4 clase în sat la noi, unde m-am născut și am crescut. Zi de zi simțeam o mare bucurie,

Marin Nedelcu

căci mă aflam într-un grup de copii, colegi de joacă sau colegi de păscut bobocii de găscă sau mielușeii. Toți, în afară de școală, făceam și treabă prin gospodăriile noastre. Uneori treburile gospodărești erau mai importante decât școala, însă în discuțiile purtate cu d-nii învățători, în clasa a I-a și a III-a, dl Popa Marin, și în clasa a II-a și a IV-a, dl. Purice Ioniță, am înțeles că nouă ne revine ca sarcină obligatorie învățarea, pentru a ne descurca în viață. Așa că am început să depun eforturi serioase, iar în clasa a III-a am obținut diploma de merit, iar clasa a IV-a am absolvit-o cu succes, fiind apreciat ca un elev sânguincios la învățătură. După absolvirea celor 4 clase primare la Școala din Tupilați, m-am înscris la școala gimnazială de 7 clase de la Vutcani, Înainte de a începe anul școlar, am luat parte la un examen de verificare a cunoștințelor, fiind admis, am urmat această școală între 15 sept. 1955 și 21 iunie 1958. La Vutcani am stat în gazdă la o soră de a mamei mele, ea neavând copii, am mai stat doi ani la ea, chiar dorea cu tot dinadinsul să mă înfieze și să rămân la ea, ca moștenitor. Însă, părinții mei având nevoie de mine pentru munca câmpului, 8 ha de pământ aveau pe atunci, cu distanțe mari între sat și terenuri, cam între 5 și 20 km, am renunțat la Vutcani și am revenit în sat. Tatăl meu, dogar-tâmplar de meserie, absolvent al școlii de arte și meserii de la Fălciu cu durata de 3 ani, am fost și eu ucenicul lui,

lucrând împreună acest meșteșug, frumos dar greu, între anii 1961-1966. În acea perioadă funcționa la noi și C.A.P., îmi amintesc că în prima toamnă am lucrat la muncile câmpului, iar vara următoare am lucrat ca dogar la centrul de preluare și prelucrare a laptelui de vacă și oaie al C.A.P. Găgești, un punct de lucru la Popeni, care funcționa în casa boierească a dr. Cerchez, cel care avusese și moșie în acea zonă. Centrul era cam la 1 km depărtare de satul Popeni, iar vizavi era și o tabăra de vară pentru vaci lapte și câteva stâne cu oi, toate ale fostului C.A.P. Găgești, unificat prin anul 1963 cu C.A.P. Tupilați, având toate condițiile pentru prelucrarea laptelui, dispunând de un beci mare din cărămidă groasă, asigurând condiții de temperatura joasă pentru păstrarea brânzeturilor telemea. Centrul de prelucrare a laptelui era în subordinea I.C.I.L. Bârlad, iar eu, ca dogar, infundam într-una butoaiile cu brânză, de multe ori nu mai pridideam, erau cantități foarte mari. Se adunau în beci cam 50-70 putini de brânză.

În anul 1967 am fost angajat ca brigadier la C.A.P. Găgești, ferma Tupilați, având în subordinea mea 330 brațe de muncă, organizate în 8 echipe tinere, până-n 50 de ani, a câte 20-25 persoane fiecare echipă, iar pe lângă acestea mai aveam și 2 echipe de pensionari și femei cu copii mici acasă, cam 130 de persoane care lucrau micile suprafețe din jurul satului. De asemenea, la gradina de legume care avea alocată suprafața 6 ha, aveam cam 9-10 persoane permanente, iar la via nobilă, care însuma 24 ha, lucrau 20 familii (soț și soție). Toate culturile de câmp, păioase și prășitoare, erau lucrate de cele 8 echipe menționate mai sus. În întreaga activitate pe care am desfășurat-o, în relațiile cu masele de muncitori agricoli, tineri și vârstnici, am purtat zilnic discuții referitoare la cantitatea și calitatea lucrărilor manuale efectuate, nr. de norme de munca obținute de fiecare persoană în parte, ținând de fiecare dată cont de nevoile fiecăruia, de obiceiurile și tradițiile din sat, atât cu ocazia sărbătorilor creștin-ortodoxe, cât și cu ocazia diferitelor evenimente de familie. Dar în mod deosebit a Sărbătorilor de iarnă, Crăciun și Anul Nou, a Sărbătorii Paștelui, a hramului satului.

De Crăciun eram toți acasă și abia așteptam copiii mici între 5 și 10 anișori ce veneau cu Steaua în perechi de doi copii, pronunțând

cântecul nașterii lui Hristos și pe cei cu Craii de la răsărit, în format de 3 copii, mai mărișori de 13-14 ani, în costumație adecvată, de magi care reprezentau nașterea lui Isus în ieslea boilor, cântând cântecul „Sfânta maică a lui Isus”. Iar tinerii de 17-18 ani făceau hori ziua și seara balul Crăciunului, a 2-a și a 3-a zi. La Anul Nou, pe data de 31 decembrie, începând cu ora 14 și până noaptea târziu, spre ora unu, în ziua de întâi ianuarie, se mergea în formație cu muzică, vioară și acordeon, de la gospodar la gospodar, i se spunea popular „Vălăretul”, unde fiecare dădea câte 15-20 lei, necesari pentru plata muzicanților la petrecerile care urmau. Aceeași situație era și de Paște, cea de-a doua zi, se mergea tot cu Vălăretul, iar seara era bal mare. În acea perioadă erau mulți tineri dornici de petreceri și care formau un grup unit, i-aș aminti aici pe: Marin Nedelcu, Darie Ștefan, Virgil Dima, Chicu Ciacâru, Ghiță Mihal, C-tin (Ică) V. Mihal, Ion Vechiu. Și tot de Anul Nou, copiii, se organizau în formații de urat, ziua pentru copii mici, pentru băieți cu plugușorul sau pentru fete, cu colindul. Iar seara erau formații de 3-4 tineri ce mergeau cu plugușorul, care aveau uneori și câte un plug tras de doi boi, arând o brazdă în curțile gospodariilor. Unul dintre ei ura la geam, „S-a ridicat mai an Bădița Traian”, alți 2-3 strigau: „hăi, hăi, mânați mări!” fiind după aceea învățați în casă de gospodari, serviți cu un colac mare și bani, cam 10-15 lei, în funcție de gradul de rudenie. De asemenea, alți tineri, tot de Anul Nou, se organizau cu ciobănașii, cu Trupa de Anul Nou, cu ursul, iar fetele se organizau în formații mascate, de câte 4-5 persoane, numite „babe”. Toate aveau un farmec aparte. La celelalte sărbători creștine de peste an, primăvara, vara și toamna, se organizau hore și baluri la Sf. Petru și Pavel, pe 29 iunie, la Sf. Ilie, pe 20 iulie, la Sf. Maria pe 15 august, la Sf. Maria Mică pe 08 septembrie, la Cuvioasa Parascheva pe 14 octombrie, la Sf. Dumitru, zi și de hram, pe data de 26 octombrie, la Sf. Mihail și Gavril, pe data de 08 noiembrie, la Sf. Nicolae pe 06 decembrie. Pe timpuri, părinții noștri organizau petreceri cu o formație din sat, adică două viori și-o tobă, la vioară cântau Ștefan David și Gheorghe Mihal, iar la tobă, Toader David sau Vasile David, iar pe timpul nostru mai cântau, Gheorghe Mihal la vioară și Gheorghe Dima la tobă. În

perioada mea, 1962-1971, au început a veni în sat formații de fanfare de la Cozmești, Valea Mare, Hoceni, ce cântau la diferite nunți, iar noi tinerii nu ne-am lăsat mai prejos, ne-am organizat pentru a aduce un grup de suflători ai unor formații din Crasna, Vaslui, Lipovăț (satul Fundu-Văii), nume cu rezonanță ca: Boțolescu, Călin, Vasile Radu, Severitășii cu fiii: Radu, Emil și Gică, maeștri suflători la clarinet, făcând petreceri de neuitat cu sume mici, asigurând transport și masă pentru aceștia.

Îmi mai aduc aminte că în perioada 1959-1960 s-a încheiat în sat colectivizarea agriculturii, însă un număr mic de familii, cred că vreo 4-6, au fost mai ambițioase și nu au dorit a se înscrie, durând cam 2-3 ani, cum ar fi: Ciobotaru Fr. Gheorghe, David Ion, Ciacăru V. Gheorghe, Tanu Gheorghe, Pancu Manole, Nicuță Beșliu. Ceva mai devreme se înfiinșaseră și Gospodăriile Agricole de Stat, fostele I.A.S., terenurile au provenit în bună parte de la cei care aveau mai mult de 10 ha teren, cedându-l la stat, prin Decretul 308, așa i se spunea. Cedarea terenurilor s-a făcut în special pentru a scăpa de cotele mari către stat și pentru a nu fi încadrați la categoria chiaburi. Deși încă nu era colectiv în sat, totuși primăria stabilea pentru proprietarii de terenuri sarcinile obligatorii de însămânțat și cantitatea de produse de livrat statului. De multe ori țăranii nu mai veneau cu nimic acasă de pe arie, plus impozitul în bani pe care trebuia sa-l achite fiecare. În acea perioadă se lucra toată suprafața agricolă numai manual, de la pregătirea patului germinativ, la arat cu boii, grăpat, semănat, prășit la cele prășitoare și secerat la păioase, toate operațiunile de recoltare și transport se făceau numai manual.

Mai târziu, cam la 10-12 ani, au început să apară tractoarele U.T.O.S. 26-27, fără cabine de protecție, cu pericolul de a te răsturna, în special pe vremea ploioasă. Mai târziu apărând și cele cu cabină, iar prin 1965-1966, au apărut și I.T.B. 65-67, cu diferențial dublu, adică cu dublă tracțiune, în schimb, fără protecție. Tot pe atunci au apărut și combinele de recoltat păioase, cu masa de recoltarea laterală, cu cupe și șnecuri de pus boabele la două guri deasupra combinei, unde avea amplasat un panou-tobogan, fiind așezați saci plini sau tractate de tractor

prin cardan, fiind transportate apoi cu căruța. În anii '75-80, au apărut combinele independente, cu motor propriu, fabricate tot la Brașov, de mare capacitate, recoltau cam 20-30 ha pe zi, cu buncăre mari de 2,5-4 tone. În perioada aceea, 1981-1990, prin aplicarea noilor tehnologii de cultură, se obțineau producții, atât la C.A.P. cât și la I.A.S., de 4-5,5 tone grâu la ha și de 8-10 tone porumb la ha. După anul 1990, apărând legea 18/1991, prin reconstituirea dreptului de proprietate al țăranilor, îmbrățișată cu mare bucurie, s-a trecut la desființarea C.A.P., toți foștii proprietari ori moștenitori au primit terenurile înapoi, inclusiv cei care au avut terenuri la I.A.S., date prin Decretul 308. Au dispărut în câteva luni magazinele de cereale, grajduri cu tot cu animale, tractoare și alte mașini agricole, o parte din cetățeni și-au luat animalele de muncă în gospodăria proprie, încercând să-și lucreze pământul cu animale și utilaje rudimentare, întorcându-se cu 50-60 de ani în urmă. Fermele agricole private, organizate încă de prin anul 1991, cu greu au preluat o parte din utilaje și tehnologii folosite anterior, luând ulterior în arendă terenuri ale noilor proprietari, cu plata în natură, în cotă procentuală, cuprinsă între 20-30%, producțiile acestora la ha fiind mici, cetățenilor nu le revenea mare lucru, cantități mici de produse, între 300 și 700 kg grâu sau porumb la ha de arendă.

Acum să mai spun câte ceva despre mine. Ca brigadier și apoi că șef de fermă la Tupilați, am avut o activitate profesională foarte bună, am învățat toate tehnologiile de cultură, fiind apreciat de conducerea C.A.P. însă în anul 1970, venind de pe băncile școlii mai mulți absolvenți de școală tehnică agricolă sau liceu agricol, am fost nevoit să mă dau la o parte, și începând cu anul 1970 am trecut pe postul de contabil de fermă. Această activitate am desfășurat-o până în anul 1975 când am preluat iarăși conducerea fermei de la Valeriu Ciobotaru, plecat la Murgeni, conducând singur ferma până la 24 septembrie 1976, când am fost avansat în funcția de viceprimar la Primăria Comunei Găgești, activitate pe care am desfășurat-o până la sfârșitul anului 1989. În această perioadă mi-am continuat studiile la seral, absolvind cu diploma de bacalaureat Liceul Agro-Industrial Murgeni (1978-1983).

După anul 1990, urmare a răsturnării vechii puteri, am revenit în sat, unde am lucrat ca dogar, fiind autorizat ca persoană fizică, plătinându-mi contribuția de asigurări sociale pentru a avea vechime în muncă. În anul 1996, am fost angajat la Societatea Agricolă Fălcium (fostul I.A.S), ca muncitor cu înaltă calificare în domeniul agricol, ocupându-mă cu organizarea muncii și ținerea unor evidențe privind forța de muncă și transporturi. Aici am funcționat până în luna octombrie 1999, când în urma unui accident am fost nevoit să mă pensionez medical. În momentul de față, pensionar fiind, mă ocup de treburi gospodărești, chiar mai lucrez printre timp și ca dogar și coordonez activitatea în cadrul gospodăriei personale alături de copiii mei.”¹

Mergând mai departe prin sat, am dat peste o casă bătrânească, semn că trecuseră mulți ani peste ea, era casa lui Nicu David. Pentru că auzisem prin sat că unul dintre fiii săi, Petru, mai dă uneori pe acasă, am trecut poate întâlnesc pe unul dintre foștii mei profesorii, cel care în prima zi de școală, în clasa a V-a, chiar de la prima oră de matematică, mi-a indus acel sentiment de respect și de teamă totodată pentru o disciplină importantă, care peste ani îmi va fi de mare folos în accederea mea la liceu și chiar la facultate. Acum câțiva ani, în fața primăriei Găgești, întâmplător, am avut privilegiul să-l întâlnesc pe cel care mi-a deschis „apetitul” pentru învățat și a ajutat la formarea mea profesională.

Profesorul Petru David, căci despre el vreau să vorbesc în continuare, l-am cunoscut fiind destul de exigent pentru acele timpuri, i-am apreciat stilul de lucru și l-am

Profesor Petru David

¹ Interviu luat în decursul lunii mai 2023.

prețuit pentru buna lui credință. Toamna trecută, am dorit să-l întâlnesc și în gospodăria lui frumoasă din Huși, unde am aflat mai multe lucruri interesante. Chiar am discutat și despre cum ar trebui să arate o carte despre satul nostru și despre Valea Elanului, cunoscând amândoi la fel de bine și durerile și bucuriile trăite de părinții noștri pe același petec de cer. Și chiar am avut un sprijin real din partea dumnealui, punându-mi la dispoziție mai multe materiale ce privesc istoria satului, pentru care îi sunt recunoscător. Stând de vorbă cu el, mi-am notat și câteva date biografice din viața sa, pe care le aștern în continuare.

Petru David, ivit pe lume, la data de 4 februarie 1938, în satul Tupilați, comuna Vutcani, fostul județ Fălciu. Face parte dintr-o familie de oameni gospodari, familia sa, Ion (Nicu) și Elena David, țărani mijlocași, aveau înainte de colectivizare cam 8 ha de pământ, fiind printre ultimii care s-au înscris în gospodăria colectivă. Nicu David ținea mult la pământul primit de la părinții lui și agonisit cu atâta trudă, iar după colectivizare, în 1961, a devenit muncitor activ, cu multe norme de muncă. Nicu David a fost într-o perioadă și epitrop al bisericii din sat, atașat valorilor spirituale, a contribuit la dotarea bisericii, susținând financiar refacerea picturii pe ambele uși ale altarului bisericii.

Profesorul, David Petru ne-a povestit că obârșia sa este din satul Davidești, comuna Cârligați, azi Pădureni. Este vorba de un anumit Colea Ioan, care a ajuns „dragoman”² pe moșia unui boier din preajma Tupilaților, pe la 1820. Aici a cunoscut-o pe tânăra Vilicuța Chicu, fata unui răzeș din familia Chicu din Tupilați, bun gospodar, cu care se căsătorește. Din căsătoria celor doi au apărut copiii: Gheorghe, Toader, Done, Elena și Vasile. Toți copiii vor purta numele de familie, David. Cei cinci au devenit la rândul lor, familiști. Gheorghe David se căsătorește cu Tasia Tenciu și au împreună 6 copiii: Rada, Maria, Ștefan, Ilinca, Tudora și Dumitru. Toader David trăiește în concubinaj cu o fată din familia Stan, nefiind căsătoriți civil copiii rezultați, Tănase și Ilie vor purta numele de familie al mamei, cea de Stan. Done David se

² Probabil arendaș.

căsătorește cu Soltana Ciobotaru și au împreună 2 copii: Dumitru și Petrache. Elena David se căsătorește cu Demir Constantin și au împreună 3 copii: Catrina, Gheorghe și Marioara. Vasile David, bunicul lui Petru David, se căsătorește cu Ioana Nedelcu, aceasta decedând de tânără nu au avut copii, Vasile David se recăsătorește, iar din a doua căsătorie, cu Gafița Puțoi din satul Valea lui Darie, au apărut patru copii: Ioan, Gheorghe, Toader și Safta. Ioan (Nicu) s-a căsătorit cu Elena Diaconu din Tămășeni, sora lui Ghiță Diaconu. Din căsătoria lui Ioan cu Elena au apărut Mărioara, Costică, Ileana, Petru, Eftimie, Ioana. Deci, Ioan și Elena sunt tatăl și mama lui Petru David.

Întreaga copilărie a lui Petru i-a fost marcată de evenimente tragice, ce au avut loc în toată Depresiunea Elanului, fiind 6 copii la părinți, episoadele respective n-au trecut neobservate peste ei, afectând de fapt toți locuitorii din această zonă. Este vorba în primul rând de cutremurul de pământ devastator din noiembrie 1940, deplasarea trupelor românești spre răsărit, urmând să elibereze Basarabia răpită de ruși prin tratatul Molotov-Ribbentrop, seceta, foametea ș.a. După terminarea liceului și obținerea diplomei de bacalaureat, și-a început activitatea în anul 1961 ca profesor suplinitor de matematică-fizică, la școala generală de 8 clase, recent înființată, din satul Tupilați. Un an mai târziu și-a suspendat activitatea, pentru a urma cursurile facultății de chimie-fizică de la Universitatea din Iași. După facultate, acesta a predat la mai multe școli gimnaziale și licee din orașul Huși. A avut o activitate mai mult decât meritorie, fiind apreciat de toți cei care l-au cunoscut. Activitatea didactică a împletit-o în mod armonios cu cea de ziarist. Activitatea publicistică și-a început-o imediat după 1990, prima dată și-a început-o la Evenimentul Zilei de Iași, unde a publicat timp de șapte ani, articole în care a descris evenimente din zona Huși. După aceea, timp de zece ani a activat ca redactor colaborator la redacția hușeană a ziarului Meridianul Iași-Vaslui-Bacău, la televiziunea Vaslui online și revista Meridianul Cultural Romanesc. A participat activ la antrenarea unui număr apreciabil de „condeieri” hușeni și la simpoziunile organizate de Trustul de Presă CVINTET TERRA Vaslui, condus de Prof. Dumitru V. Marin.

Activitatea sa de reporter a continuat. David Petru a realizat reportaje și pelicule de film la Sărbătoarea satelor și comunelor limitrofe orașului Huși. O caracterizare elocventă și succintă despre omul Petru David, făcută de directorul publicației Meridianul, este mai mult decât elocventă: „Petrică David este un alergător pe speze proprii în tot județul Vaslui, este un tip deosebit de simpatizat, deși face ziaristică, e un coleg blând și afectiv. Ca profesor, activist cultural și apicultor, ca familist cu doi copii realizați social și familial, de fapt prin toate, e un reprezentant al adevăratei intelectualități hușene”. Astăzi, pensionar fiind, alături de distinsa sa soție, Viorica, îmbină în mod armonios, activitatea de viticultor cu cea de apicultor.

Există oameni de care suntem legați și fără să ne dăm seama, timpul le subțiază, dar nu le rupe. Există oameni de care ne-am îndepărtat, dar gândul ne-a dus de multe ori la ei și chiar ne-am întrebat, oare le e bine, le e rău?

Trecând pe strada părinților mei, la câteva case mai la sud, a locuit familia unuia dintre foștii mei colegi, **ec. Eugen Popa**, coleg de școală generală, prieten bun din copilărie, am trăit în aceeași mahala. O umbră discretă care m-a însoțit de multe ori în călătoriile mele imaginare. Prietenii din copilărie nu se întorc în viața noastră pentru că ei de fapt nu pleacă niciodată. Cu ceva timp în urmă am discutat cu el despre proiectul meu, acela de a scoate la iveală unele date istorice despre satul nostru. A fost deosebit de încântat și chiar mi-a dat o mână de ajutor, făcându-mi mai ușoară misiunea, pentru care-i sunt și lui recunoscător.

Pentru a vorbi despre **Eugen Popa**, trebuie să ne aplecăm puțin și asupra întregii sale familii care a fost reprezentativă pentru comunitatea din Tupilați.

Bunicii lui dinspre mamă, **Milea Constantin și Oprișana**, erau o familie de oameni gospodari, cunoscuți în comunitatea locală pentru activitățile desfășurate în decursul timpului.

Milea Constantin, cunoscut în sat cu numele de Costache, s-a născut în 1884, la Tămășeni, com. Dodești. A absolvit cursurile elementare ale școlii, a satisfăcut stagiul militar la cavalerie și a participat în cadrul Celui de-al Doilea Război Balcanic, în Valea Trandafirilor,

iar după aceea în Primul Război Mondial, la care a participat în luptele de la Mărășești. A primit titlul de veteran de război și a fost recompensat, fiind împroprietărit cu o suprafață de 4 ha. A desfășurat activitate politică, fiind fruntaș liberal în com. Vutcani, sat. Tupilați. Ulterior, devine administrator al moșiei Cerchez, apoi țăran mijlocas, cu o proprietate de 15 ha pământ, utilaje agricole, animale de muncă. Întreaga suprafață de teren a cedat-o la stat în anul 1949. În anul 1959 a devenit membru G.A.C., 23 August, Tupilați. A decedat în 1965.

S-a căsătorit cu **Popa Oprișana**, născută în 1890, în sat. Tupilați, com. Mălăiești – Fălcu, fiica lui Popa Done și Maria, decedată în 1972; vorbea limba română și găgăuza, însă nu a urmat cursuri școlare. A avut mulți frați și surori. Unul din bunici a fost logofăt (administrator) al moșiei Pogoceni, a boierului Tulbure. Acesta avea copii la studii la Paris, iar acest bunic, logofăt, făcea frecvent drumuri la Paris pentru

Milea Constantin

aprovizionare cu diverse resurse. În prima parte a celui de-al Doilea Război Mondial, familia Milea a găzduit comandamentul german din acea parte a frontului, iar în a doua parte, comandamentul armatei sovietice pe secțiunea frontului de la Huși – Șişcani – Barboși – Gușiței. Împreună au avut patru copii: **Panaite, Pavel, State și Safta**.

Milea Safta, născută la Tupilați în 1919, decedată în 2007, a urmat cursurile elementare ale școlii din sat, croitoreasă pricepută, respectată în comunitate, s-a căsătorit cu **Popa Marin** în anul 1939, venit în sat ca învățător. Popa Marin, născut în anul 1909, în satul Nărtești, com. Gohor, jud. Galați, absolvent al școlii generale din sat; a urmat cursurile Școlii Normale din Tecuci și a fost numit la data de 01.01.1938 învățător la școala primară din Persianca, jud. Tighina, Basarabia, iar din 01.04.1938 a fost numit învățător la școala primară din com. Simionești, același județ. În 04.10.1938, ajunge învățător la școala primară din Tupilați, unde își desfășoară activitatea până la 31.08.1939, fiind concentrat pentru o perioadă scurtă, după care ajunge iarăși ca învățător în com. Cantemir, jud. Cetatea Albă, după

eliberarea Basarabiei în anul 1941. Este concentrat în același an pentru a participa la război cu gradul de sergent. A fost veteran de război. După lăsarea la vatră în anul 1944, se întoarce cu familia la Tupilați, satul de origine al părinților soției sale, Safta. A fost învățător la școala generală din Tupilați, până în 1947, apoi la Școala din Poșta Elan și, ulterior, revine ca învățător și director de școală generală la Tupilați, până în 1971, când se pensionează. Au împreună trei copii: Eugen, Maria (devenită Nicolescu) și Dumitru. A decedat în anul 2009, fiind înmormântat în cimitirul satului.

Popa Eugen – economist, născut la 02 aprilie 1950 în Com. Vutcani, sat. Tupilați, jud. Vaslui, fiul lui Marin și al Saftei Popa. A urmat cursurile școlii primare și gimnaziale în satul Tupilați, apoi a început studiile liceale la Murgeni, timp de doi ani, după care s-a transferat la Huși, la Liceul Mihail Kogălniceanu, pe care îl absolvă cu diplomă de bacalaureat în anul 1970, cu rezultate foarte bune. În același an se înscrie și reușește admiterea la Facultatea de Științe Economice a Universității Al. I. Cuza, de la Iași. Este licențiat din anul 1974 în studii economice, pe care le continuă în perioada anilor 2003 – 2005, cu studii post-universitare economice la Școala Academică de studii financiare, bancare și asigurări a U.A.I.C. Iași.

Ulterior, în mai multe sesiuni de perfecționare organizate la Ministerul Finanțelor la București, a beneficiat de expertiza unor specialiști în finanțe publice, profesori universitari, doctori în științe economice, din țară și din străinătate, pentru implementarea noului sistem fiscal și bugetar în România. Cunoștințele și expertiza acumulate în decursul timpului i-au fost de mare ajutor în îndeplinirea funcțiilor îndeplinite. În anul 1977

Popa Eugen

absolvă cursurile Școlii de ofițeri de rezervă, cu gradul de locotenent de rezervă.

Activitatea profesională bogată îl face un specialist respectat în rândul colegilor din structurile administrative, îndeplinind de la funcții de execuție, ca economist inspector la Administrația Financiară a județului Vaslui, Inspecția teritorială financiară de stat Vaslui, sau inspector principal, și accede până la funcția de director al Direcției controlului financiar de stat Vaslui (1990 – 1991), apoi Director general al Direcției Generale a controlului financiar de stat Vaslui (1991 – 1992), iar din 1992 până în 2001 a îndeplinit funcția de director general adjunct în aceeași structură. Din 2001 până în 2015, când se pensionează, a îndeplinit funcțiile de director cu responsabilitatea în administrarea veniturilor statului și șef de birou, din cadrul aceleași structuri județene.

În același timp, a îndeplinit și funcții de membru al diverselor Consilii de Administrare sau împuternicit în cadrul societăților comerciale de stat, membru al comisiilor de cenzori, valorificând astfel, competențele și expertiza profesională dobândite în decursul timpului.

A dobândit calitățile de expert – contabil, auditor financiar și evaluator de patrimoniu, fiind membru în structurile profesionale din aceste domenii.

Este căsătorit cu Emilia, contabilă, pensionară, au împreună o fată, Diana, care are studii superioare, lucrează în cadrul structurii județene Vaslui a Jandarmeriei române, este căsătorită cu Vasile Popa, economist, director al Direcției de Gospodărire Urbană a Primăriei Vaslui, om politic, au doi copii.

Nicolescu (ns. Popa) Maria – economist, analist informatician. S-a născut la 10 aprilie 1954, în com. Vutcani, sat. Tupilați, jud. Vaslui, fiica lui Marin și al Saftei Popa. Copilăria și studiile școlare primare le-a petrecut în satul natal, iar în 1973 a absolvit cursurile, cu diploma de bacalaureat la Huși, liceul Mihail Kogălniceanu. Pe tot parcursul studiilor s-a bucurat de cele mai bune aprecieri, cu note maxime la toate disciplinele de studiu. Imediat a plecat la Iași, unde după examenul de admitere, urmează cursurile Facultății de Științe

economice a Universității Al. I. Cuza. În anul 1977 obține licența în științe economice (finanțe – contabilitate).

A primit repartiziție la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Vaslui, ca economist, unde se remarcă prin cunoștințele de profil și dedicarea cu care își îndeplinea atribuțiile de serviciu. După căsătoria cu Ion Nicolescu, se mută la Direcția de telecomunicații a Municipiului București. Imediat s-a înscris la cursurile de specializare ca informatician, fiind astfel printre primii specialiști formați în România acelor ani. Grație calităților sale analitice, s-a remarcat repede și a început o carieră în informatică aplicată. Datorită cunoștințelor solide de economie a fost cooptată în procesele de modernizare a deciziei economico-financiare, dezvoltând în parteneriate cu firme de specialitate soluții software de management economic, financiar și contabil.

Ulterior, când Romtelecom a dezvoltat la nivel național soluții software de conducere și a implementat platforme informatice solide, a reușit ca în termen scurt să facă funcțional sistemul în toate structurile din teritoriu, iar, odată cu privatizarea societății, echipele de specialiști din țară și străinătate au reușit o restructurare generală a companiei, grație implementării platformei Oracle.

Pe timpul misiunilor diplomatice ale soțului l-a însoțit și împreună s-au bucurat de aprecieri deosebite din partea structurilor de conducere guvernamentale.

S-a pensionat în 2010, este căsătorită cu Ion Nicolescu, ofițer, diplomat și om politic, împreună au un copil, consultant financiar în administrarea afacerilor.

Popa Dumitru, născut în 1940, în Basarabia, com. Nadejda, fiul lui Marin și al Saftei, a urmat cursurile școlii primare din Tupilați și cele gimnaziale la Viișoara, apoi școala de meserii din Brașov. A profesat ca maestru la Fabrica de încălțăminte din Alba Iulia, căsătorit cu Anuța, din Vințu de Jos și au împreună doi copii. În anul 2009 s-au stabilit în Spania la fiica sa, unde și-a trăit ultimii săi ani din viață (decedat în 2019). Copiii, Popa Gabriela, antreprenor în Spania, Villarobledo, Albacete, comunitatea Valenciana, căsătorită, are o fată,

și Popa Paul, antreprenor în construcții, căsătorit cu Eva, au doi copii, studenți, care locuiesc la Alba Iulia.

Mergând prin sat, pe strada principală, m-am oprit în fața unei case tradiționale de pe la noi, este vorba de casa fostei familii **Frumuzache și Marița Ciobotaru**. Astăzi, din informațiile primite, casa a fost vândută unui alt sătean, Mihai Constantin, care a început alături construcția altei case pentru fiul său, în aceeași ogradă. Casa nouă este construită în stilul de astăzi, cu etaj și multe acareturi, semn că peste ceva timp casa veche va dispărea. Frumuzache și Marița Ciobotaru, o familie de oameni gospodari, au fost printre primii care s-au trecut în gospodăria colectivă. În anii 1960-1965, Frumuzache era printre colectivștii de frunte, cu multe norme de muncă în cadrul GAC, făcea cam două norme pe fiecare zi calendaristică. Pleca în anii 60 la câmp la Hulubăț pentru muncile câmpului, împreună cu nevasta sa, Marița, și împreună stăteau o săptămână întreagă pe câmp, să muncească și să nu mai piardă timp cu deplasarea. Prășeau porumbul zi și noapte. În anii 60, din diverse motive, au fost nevoiți a-și construi o casă nouă, pe partea stângă a satului, muncind din greu pentru ridicarea acesteia. Au avut 3 copii împreună: Toader, Viorica și Lică. Cu toții s-au dus în ceruri, fie-le țărană ușoară!

Lică Ciobotaru, copilul cel mai mic al familiei, coleg de școală generală și bun prieten cu mine, după terminarea liceului am mers împreună la București pentru a da examen la facultate, el la horticultură iar eu la medicină veterinară, în cadrul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu”.

Ultima oară ne-am întâlnit prin anul 1984, la o nuntă a unui văr din Galați. Tare-aș fi vrut sa-l mai întâlnesc zilele acestea, n-a fost să fie! Când m-am oprit în fața casei părinților lui, mi-am adus brusc aminte de carul tras de cei doi boi boureni ai tatălui său, care ne ducea la gara Roșiești într-o iarnă grea din anul 1967, înotând prin troienele de zăpadă până mult deasupra carului, făcând cam 7 ore de mers până la gară, gata-gata să scăpăm trenul personal 6676, care mergea la Iași. Apoi mi-am adus aminte cum ne-am pregătit pentru admiterea la liceu și la facultate, dar câte nu mi-au trecut prin fața ochilor! Un

băiat harnic, studios, deși timpul alocat studiului în vremea aceea era limitat, părinții ne foloseau la diferite munci gospodărești și nu prea ne mai rămânea timp de altceva. Nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată pe Lică la săniuș ori pe terenul de fotbal. Avea toata ziua mâinile ocupate, iar în anul în care s-a mutat cu familia de pe strada noastră, părinții hotărându-se să-și construiască o alta casă pe partea cealaltă a satului, în urma alunecărilor de teren, din anii '60, Lică, copil fiind, căra în brațe, toată ziua, scaune și alte lucruri gospodărești, ultima dată văzându-l chiar cu un câțel tras de lanț, am râs de el și i-am spus să lase câțelul la noi, să-i dam ceva mâncare, era cam slab.

-Nu, a răspuns el, mă bate tata. Dar anii au trecut, amândoi am terminat facultățile începute, mergând fiecare pe drumul lui, în locurile pe care le-am ales în urma repartiției guvernamentale. Răsfoind prin arhiva bisericii, am dat și de certificatul lui de naștere, de unde am extras câteva date.

Lică Ciobotaru, născut la data de 8 noiembrie 1950, în satul Tupilați, comuna Găgești, Raionul Murgeni. A urmat cursurile școlii generale de 8 clase, din satul natal, iar între anii 1965-1970 a urmat cursurile Liceului Agricol Huși. După absolvirea liceului și obținerea diplomei de bacalaureat, se înscrie la Facultatea de Horticultură din cadrul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” București. În anul 1975, la finalul facultății și obținerea titlului de inginer horticultor, a obținut repartiția guvernamentală la C.L.F. Vaslui. După efectuarea stagiului de 3 ani, se transferă cu familia la Galați. Aici, lucrează la Întreprinderea de sere Galați, unde, prima dată, ocupă funcția de șef de fermă, apoi trecând prin alte trepte ierarhice profesiei: inginer șef și director tehnic.

Lică Ciobotaru

Și, ca un remember, în anul 1970, după ce am dat bacalaureatul, am plecat amândoi din sat, într-o dimineață, la ora 5.45, cu autobuzul care mergea la gara Bârlad, pentru a ne înscrie, la facultate, la Iași. Întâmplarea a făcut ca pe drumul greoi spre Bârlad, cale de două ore

de mers cu un autobuz plin ochi, vechi și prăfuit, să ne răzgândim, hotărându-ne să mergem la București. Ne-am trezit amândoi în plină zi de vară, într-un oraș străin, cu câte un dosar la subțioară pentru a da examen de admitere la facultate. Nici acum și poate niciodată n-aș mai fi venit aici, doar în trecere, dacă pe ultima sută de metri, în autobuz, înainte de a ajunge în gara Bârlad, nu ne-am fi schimbat opțiunea. Din naivitatea de adolescenți, gândindu-ne noi că ar fi mai bine să mergem la București, destinul a făcut să reușim totuși amândoi la facultățile la care am dat. Deși concurența a fost mare, cam 12 candidați pe un loc la facultatea mea și cam 8 pe un loc la facultatea lui Lică, am ajuns acasă fericiți, altfel nu știu ce le-am fi spus părinților care ne-au trimis la Iași. Cu siguranță aveam ulterior alte trasee în viață decât cele stabilite inițial. Într-una din zile, prin 2016, îmi dă un telefon unul din verii mei din Galați, și-mi spune: știi că a murit Lică Ciobotaru? M-a lăsat atunci fără grai. Am apucat să-i spun, „Dumnezeu să-l ierte”!

Ajungând prin luna mai 2022 în capătul din sus al satului, aruncându-mi privirea și peste un gard, am remarcat o casă veche, construită în stil tradițional prin anii 60, nelocuită, cu multă pălămidă în ogradă, și-o capră care păștea. Timpul și-a pus amprenta serios asupra ei. Mi-am amintit imediat de fostul coleg de școală generală și prieten în același timp, **Valeriu Ciobotaru (Mitu)**. Nu ne mai văzusem de vreo 35 de ani când, din întâmplare, după un eveniment mai puțin plăcut, moartea tatălui meu și moartea unei rude apropiate lui, a făcut să ne reîntâlnim, la cimitirul din sat. Alături de el era și fermecătoarea lui soție, Maricica, fostă Goanță, fosta mea prietenă din tinerețe. Anii au trecut, amintirile au rămas. Cu câteva luni în urmă, i-am povestit despre proiectul meu și am depănat împreună multe amintiri, fiind chiar încântat că cineva din generația noastră s-a gândit la o treabă atât de serioasă și dificilă în același timp. Valeriu mi-a povestit mai multe întâmplări din viața familiei sale, mi-a trimis chiar și câteva materiale interesante pe care le prezint în cartea de față. De curând și-a descoperit și o altă vocație, cea de poet. Din discuțiile avute și din materialele trimise am încropit o scurtă biografie pe care o prezint în continuare.

Valeriu Ciobotaru, născut la data de 12 martie 1950, în localitatea Tupilați, comuna Vutcani, raionul Huși, regiunea Iași. Așa cum scrie el, „satul meu natal, un sat pe Valea Elanului, Depresiunea Elan-Horincea, iar familia mea, o familie modestă de oameni ai pământului după ce, nu demult, tatăl meu, Neculai, abia venise din Siberii, „prizonierul-criminal de război”, căzut la datorie în încercuirea de la Cotul Donului”. Acest lucru l-a marcat toată viața, fiind mereu cu gândul la acele lupte crâncene de la Cotul Donului în care tatăl său, Neculai Ciobotaru, printr-o minune

Valeriu Ciobotaru (Mitu)

a scăpat cu viața, însă, a avut după aceea foarte mult de suferit în timpul prizonieratului în Siberia. Apoi el continuă: „am semănat permanent, continui să o fac, dar nu reușesc să culeg. Este doar o încercare de a reține ceva din lumina spiritului infinit al frământărilor sufletești, așternute sau neașternute... Exist, deci sunt fericit”, îmi transmite el, patetic, pe un petic de hârtie.

Bunicul său, **Ciobotaru Frumuzache**, mort și el pe frontul de la Mărășești în vara fierbinte din anul 1917, deși acasă îl așteptau 3 copii și-o gospodărie frumoasă, cu moară de vânt în spatele casei, cu crâșmă și mult pământ agonisit. Moș Tănase Pancu, un vecin de-al său, îi povestea, copil fiind, că „bădița Ioniță Ciobotaru (bunicul lui Neculai, și străbunicul lui Valeriu, nn), avea crâșmă în fostul sat Hulubăț, sat desființat pe la 1900, și avea oi multe și cornute, iarna tăia brânza cu tesla din putini mari”. Valeriu mai povestește cum, tatăl său, Neculai, nu și-a cunoscut tatăl niciodată, nici din fotografii măcar. A fost încorporat în armată în 1938, a luptat de la început în al doilea război mondial, a căzut prizonier la Cotul Donului în 1942 și a fost eliberat,

după 6 ani, în 1948. Tot acolo, la Cotul Donului, a căzut la datorie și fratele lui, Vasile Ciobotaru, rămânând orfani 3 copii, murind totodată și un cumnat de-al său, Ion Nedelcu, fratele mamei lui Valeriu. Mai departe, Valeriu povestește că tatăl său s-a însurat într-o permisie în anul 1942, după lupta de la Odessa, fiind socotit, după eliberarea din anul 1948, criminal de război, pentru că a luptat împotriva Uniunii Sovietice, și numai după 1989 a fost recunoscut ca veteran de război și cu unele drepturi. Unchiul său, Ciobotaru Gheorghe, fratele tatălui său, trecut printre ultimii în gospodăria colectivă din sat, a fost în tinerețe administrator la ferma boierului Cercez de la Popeni. Fiind declarat chiabur, deși la trecerea sa în colectiv avea puțin peste 10 ha teren arabil, și-a desfășurat activitatea până la trecerea la colectiv, împreună cu cei doi băieți, Ion și Costică, la G.A.S. Fălciu. Într-o toamnă, prin 1961, își aduce el aminte, fiind la eliberatul terenurilor de coceni, seara venind spre casă cu cei doi copii, Costică și Ionel, a fost prins cu 3 duble de porumb în carul tras de două vaci, toți 3 fiind arestați și duși la Bârlad, unde au fost judecați. Procurorul de caz l-a scos din culpă pe unul dintre copii, pe Costică, fiind student la facultatea de biologie din Iași, iar unchiul său Gheorghe și băiatul Ion au fost condamnați la un an închisoare, săvârșind pedeapsa la penitenciarul Tecuci. Băiatul său, Costică, a terminat facultatea și a lucrat în învățământul gimnazial la școala Epureni, rămânând totuși cu sechelele din tinerețe mai toată viața.

După absolvirea școlii generale de 8 clase din satul Tupilați, Valeriu Ciobotaru a urmat cursurile Liceului Agricol Huși, specializarea pomicultură-viticultură. După efectuarea stagiului militar, venind în sat, și-a început activitatea ca tehnician hortic și șef fermă viticolă în cadrul C.A.P. Găgești, activitate pe care a desfășurat-o timp de 3 ani. A intrat după aceea în învățământ, ca profesor suplinitor la școala din Tupilați, unde a avut rezultate foarte bune, înființând chiar un cerc de arte plastice, fiind menționat într-o publicație a timpului în care Cercul de Arte Plastice „Elanul” a obținut premiul I cu elevii din Tupilați la concursul de creație al județului Vaslui, pe anul 1979. Fiind un semănător, așa cum singur se caracterizează, a încercat mai

multe provocări, astfel în anul 1980 urmează cursurile Școlii de ajutor de maiștri în filatură, iar după absolvire lucrează la Fabrica de filatură Murgeni. Peste doi ani este promovat ca viceprimar al orașului Murgeni, activitate pe care o va desfășura până în decembrie 1989. După această dată, urmare a transformărilor sociale care au avut loc, se mută cu familia la Iași, unde ocupă funcția de director administrativ la spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Iași, funcție pe care o va îndeplini până la pensionare. A urmat în aceeași perioadă și cursurile facultății de drept, devenind licențiat în drept. Este căsătorit din anul 1972 cu Maria Goanță, are doi copii, realizați, absolvenți de facultate. Fata, Alina, profesoară la un liceu din Iași iar băiatul, Sergiu, IT-ist în Anglia. Răsfoindu-i materialele trimise, am găsit o poezie scrisă de el de curând despre locurile copilăriei, intitulată sugestiv „Satul natal”, pe care o publicăm în continuare:

„Așezat pe un piemont și-un deal,
Prin care trecea un pârâiaș cu același nume,
Ce desparte satul în două părți
Și se varsă în apa Elanului ce curge prin depresiune,

Satul Tupilați cu case modeste, tupilat în vale,
Cu oameni simpli, harnici și smeriți
Care de milenii trudesă pământul și cresc animale.
Singurele instituții din vatra natală,
Sunt biserica și școala ce i-a emancipat

Și scos din izolarea ancestrală,
Pe consătenii mei ce la oraș și peste tot în lume, o parte au plecat.
Școala pe mulți i-a ridicat
Și acum lucrează în diferite domenii,
Pentru un trai mai bun d-acasă au plecat,
Însă se-ntorc să-și vadă satul, de unde copăcel s-au ridicat.

Aici au spus mamă și-ntâi s-au rugat,
Au învățat să scrie și să citească,
I-au ajutat pe părinți la sapă sau,
Au mers, copii fiind, cu animalele la pășunat.

Satul natal din Ținutul Fălciu și strămoșii
Nu se uită, oricât de sus pe scară vei urca,
La cimitir o lumânare să aprinzi
Să lumineze mormintele celor din familia ta.

Locuri precum Pogoceni, Hulubăț,
La Cherchez, Hârtoș, Căneșărie
După Cale, Valea Satului, Lotu Școlii,
Lazăr și pe Pe luncă sunt o feerie.
Le-am colindat în copilărie,
Adolescența și prima tinerețe,
Alături de consătenii dragi, pe ogoare
Și visez adesea că mă plimb prin glie.

Prima citadelă din viața mea,
E satul Tupilați, tupilat între ponoare,
Iar marea familie rămâne, pentru totdeauna
Cea ancestrală, oriunde mă voi afla”.³

Soția lui Valeriu Ciobotaru, **Maria Ciobotaru**, a fost o învățătoare de excepție. După absolvirea Liceului Pedagogic din Bârlad în anul 1970, își începe activitatea în satul Tupilați. De curând, în podul casei părintești am găsit mai multe scrisori din perioada adolescenței mele, amintindu-mi de câteva întâmplări din anii tinereții. Ele nu privesc decât viața noastră din trecut, desigur. Cu toții avem amintiri și ne rememorăm toate începuturile din viațele noastre. Prima zi de școală, prima zi de muncă....dar dintre toate primele dăți, cea care ne rămâne cel mai adânc în minte și suflet este prima iubire. Și asta pentru că

³ Valeriu Ciobotaru, *Satul natal*, Iași, 10.02.2021.

devine modelul cu ajutorul căruia definești iubirea. Prima iubire te învață să te uiți în afara ta și să devii mai bun de dragul cuiva... Te învață cum să iubești pe cineva necondiționat. Te învață cum să renunți la orgoliu pentru a crește alături de cineva. Acestea sunt lecții prețioase, care te vor ajuta în relațiile pe care le vei forma mai târziu. Fiecare din noi, am avut prieteni în adolescență, iar cu Maria Goanță am avut o prietenie sinceră, adolescentină, bazată pe respect și admirație. Eu, continuându-mi studiile la București, iar ea rămânând învățătoare în sat, nu ne vedeam decât în vacanțe.

Preocupările mele din facultate fiind îndreptate aproape exclusiv pentru studiu, având nevoie absolută de bursă, ceea ce necesita o preocupare constantă, relația noastră a început să se clatine. Colegul meu, Valeriu Ciobotaru, venit recent din armată, om bun de-nsurătoare, făcându-i o propunere concretă și categorică, n-a rezistat tentației de a se căsători. Știindu-se faptul că în acea perioadă, fetele trecute de 20 de ani erau considerate deja „fete bătrâne”, vulnerabilitatea ei s-a văzut. Bineînțeles, atunci când unii dintre săteni au auzit vestea că Maria s-a căsătorit, tatăl meu, care era într-o funcție administrativă la nivelul comunei Găgești, a primit felicitările de rigoare din partea mai multor persoane de vază din comună. Primul care l-a felicitat fiind casierul, Găgă, urmând apoi Butnaru și alți cetățeni de vază ai comunei. Găgă, bun prieten și cu mine, aflând vestea, a strigat în gura mare de pe scările fostului sediu al C.A.P. Găgești către tatăl meu: – „să vă fie de bine, d-le Nedelcu, când e nunta?”, crezând că băiatul acestuia este fericitul căsătorit cu Maria. Dar timpul a trecut, iar astăzi privim amândoi detașat aceasta poveste din anii tinereții. Ea este mult mai lungă și nu se reduce la câteva pasaje pe care încerc să le redau mai jos în capitolul „patina timpului”, ca un omagiu adus Mariei, cu mențiunea că, în această perioadă, din partea ambilor soți Ciobotaru, am avut un sprijin real în culegerea unor informații utile în redactarea acestei cărți, motiv pentru care recunoștința mea se îndreaptă spre ei. Fiind din aceeași comună, legată sufletește de satul Tupilați, prin primul ei serviciu și prin căsătorie, m-am aplecat mai serios și asupra biografiei ei.

Maria Ciobotaru, fostă Goanță, născută la data de 4 mai 1950, în satul Peicani, comuna Găgești, a urmat cursurile școlii generale din satul natal, iar în anul 1965 a fost admisă la Liceul Pedagogic „Alexandru Vlahuță” din Bârlad, pe care-l absolvă în anul 1970 cu calificarea de învățător. A fost repartizată la școala generală din satul Tupilați. Aici a avut o bogată activitate didactică, consemnată și de fostul director

Maria Ciobotaru (Goanță)

coordonator al școlilor din comuna Găgești, Ioan Iacomi, în lucrarea „Scurt istoric al învățământului din comuna Găgești”, din anul 2013. Acesta arată faptul că „după anul 1971 au mai funcționat la această școală învățătoarele calificate Ciobotaru Maria, Vicol Titina și Mocanu Sanda, care au avut o contribuție deosebită la îmbunătățirea situației la învățătură a elevilor claselor I-IV”. La Tupilați, Maria și-a continuat activitatea până în anul 1978, când a solicitat transferul la școala generală Murgeni, unde a funcționat ca învățătoare până în anul 1990, atunci când se mută cu întreaga familie la Iași. În continuare, își va desfășura activitatea didactică ca institutor în cadrul Liceului „Vasile Alecsandri” din Iași, până la pensionare. În toată perioada și-a perfecționat și continuat studiile, urmând cursurile Facultății de Psihologie și Psihopedagogie Iași, obținând diploma de institutor, în anul 2004. A avut o activitatea mai mult decât meritorie în educarea tinerelor vlăstare, lucrând la editarea unor manuale școlare pentru clasele primare, fiind recompensată cu diferite distincții școlare, diplome de excelență în învățământ, obținând titlul de învățător gradul didactic, I.

Un alt prieten din copilărie, mai mic decât mine, deși la școală am învățat totuși împreună, în acea perioadă se învăța în clase simultane, cl. a I-a cu cl. a III-a, având cu el multe experiențe trăite în anii

Diplomă de Exceelență, acordată învățătoarei Maria Ciobotaru, 2017

copilăriei. Este vorba de **Lucian Ciacâru**. Părinții lui, Gheorghe și Zoița Ciacâru, buni gospodari și oameni de frunte ai satului, tatăl, Gheorghe, meșteșugar desăvârșit în prelucrarea lemnului, a înglobat toate meseriile posibile: cea de tâmplar, dulgher, tinichigiu și cam tot ce era necesar la ridicarea unei case, om șugubăț și pus pe șotii de fiecare dată. Ne-a refăcut și nouă casa în anul 1962, împreună cu fiul sau Constantin (Costică) Ciacâru, la fel de bun meseriaș și acesta, și cu alți doi meșteșugari de seamă ai satului, Gheorghe Mihal (Zdrăngu) și Vasile Mihal (Godică). Tuturor un pios omagiu! Cu Lucian Ciacâru nu prea ne-am văzut în ultimii ani, dar am mai comunicat la telefon. Îmi amintesc că în anul decesului tatălui său, 1976, a venit în localitatea unde-mi desfășuram eu activitatea ca medic veterinar și m-a rugat să-i fac rost de niște pește pentru parastasul de 40 de zile. Fiind perioadă de post și cu dezlegare la pește, n-am stat prea mult pe gânduri și i-am satisfăcut această dorință, mai ales că eu eram într-o zonă cu mult pește crescut în bălțile naturale ale Prutului. A plecat de la mine a doua zi, încărcat cu-un sac de pește, abia îl ducea, probabil vreo 30

kg. Când s-a urcat în autobuzul ce mergea la Murgeni, pentru a ajunge la Tupilați, toți călătorii și-au îndreptat privirea spre el, mirați. Nu mai știu cum a ajuns în sat și dacă i-a fost bine după ce s-a spetit cu acel sac de pește, însă știu că s-a simțit foarte bine la mine.

Lucian Ciacăru, născut la data de 19 octombrie 1952 în satul Tupilați, com. Găgești, Raionul Murgeni, a urmat școala generală de 8 clase în satul natal. În anul 1970, după absolvirea cursurilor Școlii profesionale de chimie din Iași, este încadrat în funcția de

Lucian Ciacăru

operator chimist la Combinatul de Fibre sintetice Iași, iar doi ani mai târziu la Institutul de Chimie macromoleculară „Petru Poni”, Iași, ca tehnician chimist. În aceasta perioadă a urmat și cursurile serale ale Liceului „Emil Racoviță” Iași și cursurile Facultății de Științe Economice, Iași, secția Finanțe-Contabilitate. După absolvirea facultății va ocupa rând pe rând mai multe funcții. La început, a fost Economist la Stațiunea de cercetare și producție piscicolă Iași, apoi tot economist, la Întreprinderea piscicolă Iași. În anul 2008, prin concurs, ocupă funcția de consilier gradul 1A, la Direcția Generală a Finanțelor Publice, Iași, activitate ce-o va desfășura până la ieșirea la pensie, în anul 2017. În toată activitatea desfășurată, a avut rezultate deosebite în muncă, fiind un exemplu pentru ceilalți colegi, desăvârșindu-și mereu pregătirea profesională, prin cursuri de perfecționare.

Lucian Ciacăru a mai avut doi frați. Unul dintre ei, Costică, din păcate a murit anul acesta, născut în anul 1937. A învățat pe lângă tatăl său meseria de tâmplar-dulgher, construind și el multe case în sat. Un accident de muncă cu câțiva ani în urmă, la un gater, i-a diminuat din capacitatea de lucru. Vizitându-i atelierul în anul 2022, am constatat

că acesta aștepta forțe proaspete pentru a fi revigorat, acestea din păcate n-au mai venit niciodată, unicul copil, Gică, s-a orientat spre altă meserie, în orașul Vaslui. Costică s-a ocupat, chiar din tinerețe, și de apicultură, fiind renumit în comunitate pentru această activitate. Din discuțiile avute cu soția sa Maria în toamna anului trecut, am aflat că a devenit apicultor și ea pe lângă el, ca urmare a faptului că la nunta lor, pe care au avut-o în anul 1958, a participat și preotul din sat, Ioan Popa (Schineanul) care le-a dăruit la nuntă un stup cu un roi de albine, iar de aici au făcut împreună o pasiune și au dezvoltat această activitate an de an, având rezultate deosebite.

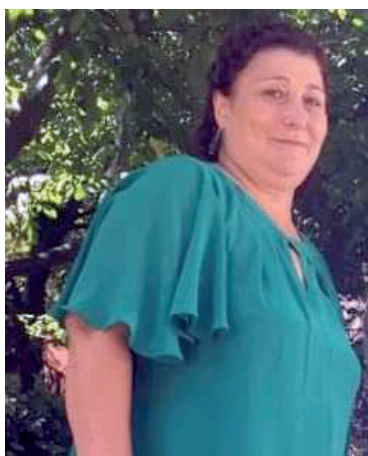
Al doilea frate, Dorel Ciacăru, născut la 1 iulie 1940, a urmat cursurile Liceului Național „Costache Negruzzi” din Iași și Institutul de Științe Economice din cadrul Universității Al. Ioan Cuza Iași. Dorel Ciacăru a lucrat până la pensie ca inspector bancar în cadrul B.N.R. filiala Vaslui. Deși a avut un anumit handicap, a reușit să depășească toate greutățile vieții pe care le-a întâmpinat, ajungând unul dintre cei mai apreciați specialiști bancari.

O altă familie de oameni gospodari, familia **Pavel Anton și Maria**, el născut la 14 mai 1935 și ea (fostă Mihal) născută la data de 20 iulie 1942, ambii decedați. Pavel Anton a fost printre primii brigadieri ai G.A.C., apoi ocupând și funcția de șef de fermă și de ajutor de șef de fermă în cadrul CAP Găgești. S-a făcut remarcat prin activitatea desfășurată în domeniul agriculturii, dând o educație bună celor patru copii ai săi: Nuța (n. 6.02.1962), Sanda (12.09.1963), Dorin (28.02.1966) și Titi (14.05.1971).

Nuța Anton (Doroftei) a urmat cursurile Liceului Economic „Anghel Rugină” Vaslui, după care a mers mai departe, urmând profilul de Industrie Ușoară – Textile din cadrul Universității „Gh. Asachi” Iași. A lucrat mai departe la fabrica de confecții Vastex, Vaslui.

Sora ei, **Sanda Anton** (Lefter), a urmat și ea cursurile Liceului Industrial – Bârlad, după care s-a orientat spre Facultatea de Științe Economice de la Iași, lucrând după aceea în contabilitate pentru diferite întreprinderi din Vaslui.

Dorin Anton a urmat Liceul Industrial nr. 4 Constanța, de 5 ani, a absolvit apoi și Școala Militară de rachete și baterii anti-aeriene de doi ani, de la Constanța. A lucrat de la început la o unitate militară din apropiere, până la pensie. S-a căsătorit cu Elena, tehnician dentar, astăzi cei doi lucrând în continuare în cadrul unui cabinet de tehnică dentară. Fratele lor cel mai mic **Titi Anton**, a urmat și el cursurile Liceului Teoretic din Vaslui, iar apoi a făcut o școală postliceală sanitară, lucrând în cadrul spitalului din Vaslui.

Familia Anton Pavel: Nuța, Dorin, Sanda și Titi

Familia Anton Done și Maria. L-am cunoscut de mic pe moș Done Anton, fiind în mahala cu noi, iar atunci când eram la școală, era omul de serviciu al școlii, cu normă întreagă la început, apoi cu jumătate de normă. Era pe atunci și secretarul organizației de partid din sat a P.M.R. S-a născut în 1910, leat cu tatăl meu, om șugubăț și pus pe glume, a murit în anul 2000. Fiind secretarul organizației de bază P.M.R., a avut un rol important în perioada colectivizării. A fost și mentorul tatălui meu din timpul căsătoriei cu mama mea, iar soția lui, Ileana, femeie muncitoare, era din aceeași localitate ca și mama mea, Tămășeni. Au avut împreună 6 copii dintre care s-au remarcat: **Constantin (Costel), Anton**, născut la 19.07.1956 – după terminarea școlii generale de 8 clase din satul Tupilați, a urmat Liceul de Construcții din Vaslui (1972-1977) și Facultatea de Construcții Civile și Agricole din Iași, Și-a desfășurat activitatea la Trustul de Construcții Industriale Iași, șantierul II Bârlad, devenind mai târziu inspector la I.G.S. Vaslui până la pensionare în 2021; **Dănuț Anton**, născut în anul 1958, – a urmat Liceul de Construcții din Vaslui, devenind controlor C.T.C. la A.M.C. Vaslui. Și surorile lor: Maria (Marin), Vasilica, Anica (Corduneanu) și Aneta, toate au urmat diverse școli profesionale și au activat fie în sat, fie în localitățile vecine.

O altă familie din sat care merită atenția cuvenită este **familia Toader și Safta Marin**. Toader face parte din aceeași generație cu tatăl meu, chiar contingent cu el, așa cum se zicea pe vremuri. Om cu frica lui Dumnezeu, fost epitrop, clopotar, sprijinind biserica sub toate aspectele. La intrarea în colectiv a cam tras din greu, înscriindu-se odată cu fratele său Ilie pe la sfârșitul anului 1959, declarând în cererea de intrare numai un bou de muncă și o suprafață de pământ mai mică decât în realitate. După intrarea în colectiv, a efectuat în primii ani un număr record de norme de muncă, om gospodar, cu o familie numeroasă, 5 copii, unii dintre ei, în acea perioadă, chiar la școli în alte localități, a trebuit împreună cu soția sa, Rada, să muncească din greu. Toți cei cinci copii ai lor, au primit o educație aleasă și au urmat diferite forme de învățământ.

Paul Marin, unul dintre cei care s-au remarcat în mod deosebit dintre aceștia, a văzut lumina zilei la 12 iulie 1951, în satul Tupilați,

com. Găgești. A urmat cursurile școlii generale de 8 clase în satul natal, după care s-a înscris la liceul „Costache Negruzzi” din Iași. După obținerea diplomei de bacalaureat, se înscrie la Facultatea de Industrie ușoară (textile), din Cadrul Institutului Politehnic Iași. După absolvire și obținerea licenței de inginer a primit repartiziție guvernamentală la Fabrica de Confecții Toplița, iar după desființarea acesteia, din anii 90, a devenit consultant la diferite fabrici de industrie ușoară. În toată activitatea desfășurată a fost apreciat de colegi și de comunitate. În copilărie am fost prieteni, am organizat împreună trupa de ciobănași de Anul Nou. A îndrăgit fotbalul și chiar am jucat împreună acest sport, practicat de noi atât pe maidan cât și pe terenul de pe șes. Împreună am copilarit și am mers la multe evenimente din acea perioadă.

Reta Marin, născută la 12 iulie 1953, colegă și prietenă cu sora mea, Virginia, a urmat cursurile școlii generale de 8 clase din satul natal și pe cele ale Liceului nr. 2 din Bârlad, a desfășurat o activitate bogată în municipiul Bârlad până la pensionare.

Satul Tupilați a fost mereu un sat de oameni gospodari și cu frica lui Dumnezeu. Deși o localitate mică, departe de oraș, oamenii de aici au avut îndeletniciri diverse, pe lângă agricultură și creșterea animalelor. Au fost în sat, așa cum am mai amintit, dulgheri, tâmplari, fierari, dogari, și multe alte meserii, astăzi toți s-au dus, aceste meserii nu au mai putut fi continuate în cea mai mare parte. Copii lor au mers la studii, la oraș, unde au făcut școli profesionale, licee și chiar facultăți. Avem multe exemple în sat, însă din anumite considerente o să le amintesc doar, și poate altădată voi stărui mai mult asupra lor.

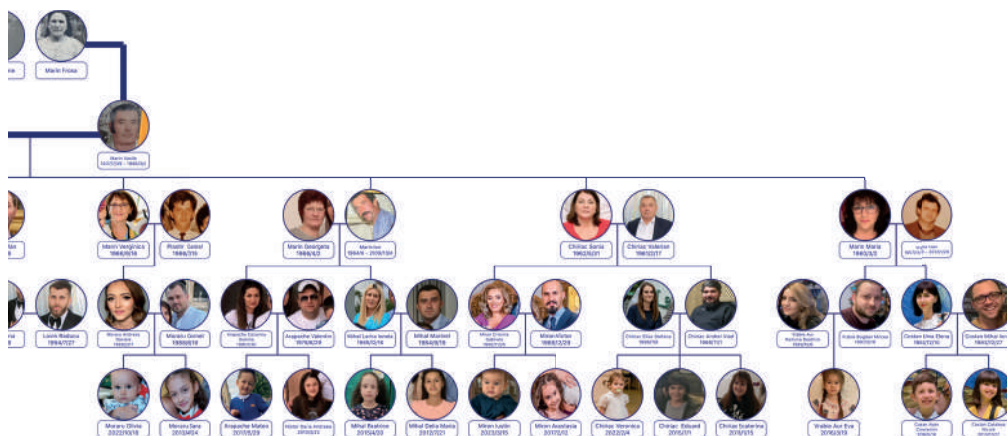
Nu pot să nu mă opresc și asupra familiei **Velicu Mihai și Elena**. O familie frumoasă, de oameni gospodari și silitori, sunt cu toții sufletul satului. Au împreună trei copii, cele trei fete frumoase, Andreea, Georgiana și Valentina, toate au studii, sunt căsătorite și la casele lor. Ea, Elena (Liliana), o bună gospodină, muncitoare, este și sufletul bisericii din sat, a realizat în anii din urmă, cu alți enoriași, mai multe lucrări la biserică și cimitir. La indicația preotului Andrei Pintilie, a amenajat frumos biserica 'Adormirea Maicii Domnului', pentru a se putea oficia slujbe, dar câte n-a făcut! Mihai Velicu, soțul ei, om

activitate bună, la fel și ceilalți frați. Și sunt multe familii în sat care ar merita prezentate, copii lor ajungând oameni de vază la oraș. Sonia Chiriac mi-a trimis și un fel de arbore genealogic cu toată familia ei numeroasă și pe care îl public în continuare.

Aș mai aminti aici și pe **Borș Tanța**, fata lui **Gică Popa**, căsătorită cu **Borș Valerică** de la Popeni, din aceeași comună. Mai zilele trecute mi-a trimis un scurt CV, pe care-l prezint în continuare:

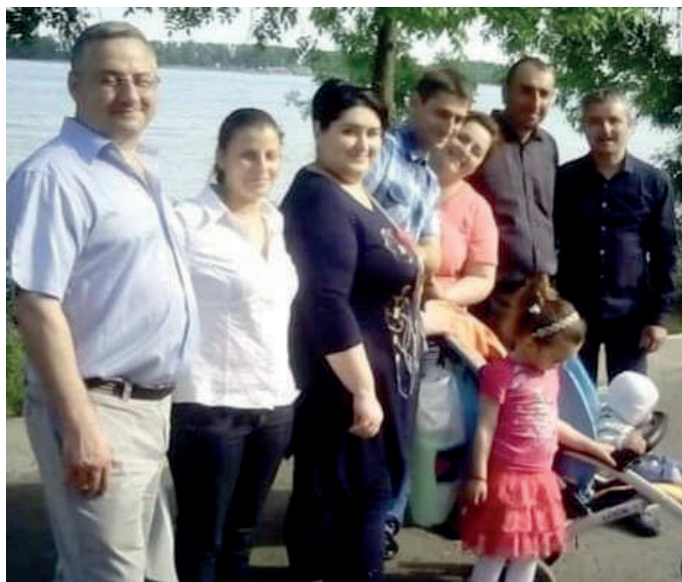
„**Borș Tanța**, părinți Domnica și Gheorghe Popa, căsătorită cu Borș Valerică din 22.09.1990, avem un băiat, Borș Valentin Andrei, căsătorit cu Borș Gabriela, care la rândul lor au doi băieți, Borș Alexandru Paraschiv și Borș David George.

Am început școala generală la Tupilați în anul 1978, după care am mers la Găgești doar pentru clasa a opta, stând în gazdă la familia Codreanu, să învăț pentru a pleca mai departe. Am absolvit 12 clase la Liceul Pedagogic din Bârlad în anul 1989, lucrând un an în Bârlad și după aceea, începând cu anul 1990, m-am mutat în Galați. Soțul meu, Borș Valerică, fiind din Popeni de Elan, părinți Agripina și Tănăsă Borș. Socrul meu a lucrat ca electronist în Combinatul Siderurgic Galați, din 1984 până în anul 2009, când s-a alăturat firmei noastre de asigurări. În perioada cât a lucrat ca electronist la întreținere echipamente electronice mașini și utilaje la C.S.G., a reparat în timpul

liber zeci de televizoare în Galați, Bârlad, Brăila, București, Murgeni, în toate satele comunei Găgești, Viișoara, Fălciu, Șendreni, Liești și în multe alte localități. Până în anul 2000 am avut mai multe activități, după care am intrat în domeniul asigurărilor ca partener de asigurare la un broker de asigurări până în anul 2007. În ianuarie anul 2007 am înființat firma Primasig Consult S.R.L., în Galați, împreună cu soțul meu, cu domeniul intermediere a asigurărilor, primind mai multe premii la nivel local. Locul 1 în anul 2007 și altele în anii următori. Am avut, începând cu anul 2007, mai multe puncte de lucru în orașele Galați și Tecuci, cu mai mulți angajați. Ne-am implicat ca persoane responsabile în zona noastră, prin construirea unei troițe ca loc de rugăciune în satul Popeni de Elan, terminată și sfințită în anul 1999 de preotul Marcu Grigore, deoarece locuitorii nu aveau în sat biserică. În anul 2011, fiul nostru a donat foarte multe cărți bibliotecii din comuna Găgești, colectarea făcând-o și de la colegii lui de clasă, unde fiecare a trecut numărul de telefon și ruga pe cel care împrumută cartea de la bibliotecă să trimită un sms de mulțumire celui care a donat. În anul 2018 am donat baldachinul împreună cu mai mulți donatori (noi fiind majoritari) și o cutie cu moaștele unui sfânt necunoscut de la Aiud, bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din Tupilați. În anul 2020 ne-am ocupat de strângerea banilor, fiind și donatori, pentru construirea și montarea clopotului de la aceeași biserică. În anul 2021 am donat bisericii noi din Tupilați, cu ocazia hramului, veselă pentru 100 de persoane și fețe de masă, cu această ocazie pregătind mâncarea și tot ce trebuia pentru masa de după slujba hramului”. Aici merită menționat și fratele Tanței, **Ion Popa**, Papaiani, cum i se mai spune în sat, căsătorit cu Loredana, o familie de oameni muncitori, au doi copii frumoși împreună. Ion, este un bun meseriaș, și-a refăcut casa de curând, are gospodărie frumoasă în curtea părinților, el fiind băiatul cel mai mic și conform tradiției, a rămas în casa părintească. Loredana este o bună gospodina și ea, dând mare atenție creșterii celor doi copii.

Aproape orice localitate are câte o personalitate cu care se mândrește, din domenii diverse. Zilele acestea, vizionând la un post TV un program etno-folcloric, am dat peste un tânăr cântăreț de muzică

Familia Popa (Borș)

populară. Uitându-mă mai bine la el, am constatat că este băiatul lui Marin și al Mariei Ene din Tupilați. Contactându-l, mi-a trimis câteva informații din care am spicuit câte ceva. **Sorin Dorin Ene**, născut la 28 martie, 1978, în localitatea Tupilați, comuna Găgești. Clasele I-IV le-a făcut în Tupilați, iar clasele V – VIII la Școala generală din Găgești.

A urmat cursurile liceale în cadrul Fundației Ecologice „Green”, în București. După aceea a mai urmat un curs de specializare ca tehnician maseur. Dintotdeauna i-a plăcut să facă sport și să danseze, iar visul său de a fi dansator la ansamblul „Flori de nuc” a devenit realitate. Sorin a continuat să se perfecționeze, a urmat cursurile Școlii Populare de Artă, secțiunea de folclor, de 3 ani, și un an de master. Acum este deja un cântăreț consacrat. Sorin a fost și autodidact

Sorin Ene

perfect. A învățat dansuri populare, a învățat să schieze, a învățat să înoate, toate făcându-le de unul singur. A practicat atletismul din anul 2007, deci de la vârsta de 29 de ani, când mulți dintre tinerii de aceeași generație au deja alte preocupări, fără a mai face vreun sport. A avut o voință deosebită și o capacitate de mobilizare specială, reușind să se antreneze pentru a face față unei adevărate avalanșe de participări la concursuri. În anii din urmă, Sorin Ene a participat la mai multe concursuri, palmaresul lui arătând adevărata valoare pe care a atins-o, de invidiat: 18 medalii de aur, 11 medalii de argint, 9 de bronz și multe alte diplome de participare. Foto, cupa pentru locul I la concursul Ultramaraton de la Arad, din 2018.

Un alt rapsod popular din Tupilați pe care l-am identificat la un program Etno TV, este **Aurel Cimpoeșu**, fiul lui Mircea și Tinca Ciorbagiu, născut la data de 25 mai 1971. Tatăl său, Mircea, a fost unul dintre cei mai buni mecanici auto din sat, absolvent al Școlii profesionale de mecanici auto din Huși. A lucrat pe primul tractor pe șenile din sat, tractorul rusesc Kirov, care acționa batoza ce treiera grâul pe șes, dincolo de Elan, apoi toate utilajele agricole ce veneau în sat treceau pe la el, ultima dată fiind mecanic pe un buldozer. A fost și șofer pe primul camion marca Steagul Roșu, al G.A.C. Tupilați. Din

Aurel Cimpoeșu

păcate, în anii aceia, a avut un accident de tren la Floreni, cu urmări destul de grave. Aurel Cimpoeșu, a urmat cursurile școlii primare în satul natal, iar cele gimnaziale, inclusiv clasa a X-a, la școala din Găgești. A urmat apoi cursurile Școlii profesionale de petrol și gaze din Videle, jud. Teleorman, lucrând după absolvire timp de 19 ani la Schela petrolieră de la Videle. În această perioadă urmează și cursurile liceului seral și totodată Școala populară de artă,

din București, profesor Mirela Vlad pentru canto clasic și profesor Mihăiescu Mihai pentru pian. Debutul în muzică populară l-a făcut în anul 2008 cu orchestra „Doina Gorjului”, dirijor, Marcel Parnica, unde scoate și primul CD. În anul 2009, îl întâlnește pe maestrul Ion Dascăl de la orchestra „Mugurel” din Chișinău, cu care are o colaborare foarte bună de 15 ani, participând la diferite festivaluri, câștigând numeroase premii. Aurel mai are trei frați: sora cea mai mare, Mitrița, absolventă a Facultății de matematică din Iași, este profesoara la Roșiesti; un frate mai mare, Paul, șofer, locuiește în Vaslui; și o altă soră, Reta care este absolventă de liceu, a lucrat la Vaslui și București, iar în momentul de față s-a retras la casa părintească de la țară.

O altă familie numeroasă, și care merită o prezentare măcar succintă, este cea a lui **Manole Gheorghe**, zis și Șul, contingent cu tatăl meu. Gheorghe a avut un rol însemnat la colectivizare, membru de partid vechi, om gospodar, cu mult pământ, a îndeplinit mai multe funcții în cadrul G.A.C., fiind și un vânător iscusit.

Toți cei șapte copii ai săi au urmat diferite școli, licee și școli profesionale, întemeindu-și familii frumoase. Cu Gică și cu Chicu zis Cloșcă, am jucat în copilărie fotbal, erau chiar foarte buni la acest sport în acele vremuri.

Manole Gheorghe

Și chiar ar merita mai mulți o prezentare mai amplă. Ași mai aminti în treacăt pe unii dintre ei, sper să nu se supere alții pe care îi voi omite. Din păcate, pe cei care-i voi aminti s-au dus la ceruri, eu însă i-am cunoscut și mi-am amintit cu drag de ei!

Iordache și Mărioara Nedelcu, familie de oameni deosebiți, el, moș Iordache, contingent cu tatăl meu și văr de-al doilea, a îndeplinit pe timpuri funcția de achizitor cereale, ea, Marioara, bună gospodină, membră de partid, a îndeplinit pe timpuri și funcția de secretar a organizației de bază din sat. Iordache Nedelcu a avut dintr-o căsătorie anterioară (soția decedându-i de timpuriu), 3 copii: Sebastian (Băștinel), Florica și Sultana. Toți trei și-au întemeiat familii frumoase

și au avut realizări în domeniile în care au lucrat. **Sebastian Nedelcu**, prin anii 60, a fost unul dintre cei din sat care n-a suportat munca în colectiv, a lucrat pe mai multe șantiere din țară și și-a crescut frumos, împreună cu Marioara (născută Ciacăru), cei 4 copii ai săi: Donică, Zoița, Neli și Mitică. Nea Sebastian, vecin și ceva rudă cu noi, bun gospodar și un fin cunoscător al realităților satului, a fost printre primii care a revenit în sat după anul 1990, și-a reluat pământul cu care intrase tatăl său, Iordache, în colectiv, muncindu-l cu drag și sârg, până la epuizare. În anul 1991, aflându-mă în sat, am observat că toată ograda lui era plină cu pălării de floarea soarelui. A bătut manual la ele, toată toamna, cam până la Sfântul Neculai, și nu s-a lăsat până nu le-a terminat singur. Atât de mult a iubit pământul și munca grea din agricultură! A decedat acum câțiva ani, fie-i țărâna ușoară! Un pios omagiu! **Florica**, al doilea copil al familiei Iordache Nedelcu, căsătorită cu **Anton Alexandru**, au format împreună o familie frumoasă, de vază în sat și mult respectată. Sandu, fost contabil șef la G.A.C. Tupilați, apoi la C.A.P. Găgești și gestionar la Cooperativa de consum din sat, ea, Florica, gestionar și ea, angajată al Oficiului de Gospodărie

a Apelor Vaslui, au avut o activitate mai mult decât meritorie.

Din păcate n-au avut copii, iar ei au decedat în anii din urmă. Casa lor, altădată stând cu o poartă mereu deschisă și cu-un telefon la îndemâna tuturor celor din sat, astăzi gospodăria lor se năruie, iar poarta lor este ferecată cu un lanț. Al treilea copil, **Sultana**, a fost printre primii contabili ai G.A.C. Tupilați, fiind trimisă de tatăl meu, în anul 1959 la cursuri de perfecționare în contabilitate, la Iasi. După căsătoria cu Vasile Pancu,

Florica Anton

s-a mutat la Petroșani, acolo unde și-a desfășurat împreună cu soțul ei, activitatea.

Mihai Aftene și Axânia, familie respectată, cu rădăcini vechi în sat, Mihai slujind ca dascăl timp de aproape 50 de ani, a avut o contribuție serioasă la oficierea slujbelor în biserica din Tupilați.

Mihai Aftene împreună cu preotul Pintilie Andrei și dascălul Titi Diaconu

Multe însemnări pe cărțile bisericești din biserica Sfântul Dumitru, vorbesc despre activitatea lui. Pe un liturghier ritmic, este consemnat în 1944, că „aceasta este proprietatea mea, elev fiind la școala de cântăreți bisericești în anul II”. A absolvit școala în anul 1945 așa cum reiese din însemnarea făcută tot de el pe același liturghier. Tatăl său, Ghiță Aftene, unul dintre gospodarii de frunte ai satului, cu mult pământ, a decedat în anul 1960, așa cum rezultă dintr-un certificat de deces găsit în arhiva bisericii.

Râclea Constantin și Mărioara, familie de oameni muncitori, finii noștri, fiind cununați de părinții mei. Costică, după efectuarea

stagiului militar, făcând ceva cursuri de felcer în cadrul armatei, a fost angajat al Circumscripției sanitare Găgești, ocupând funcția de ofician sanitar, a avut o contribuție importantă la îmbunătățirea stării de sănătate a populației satului, iar ea, Marioara, femeie harnică, tatăl ei, Nicu Nedelcu fost epitrop al bisericii din sat.

Aș mai aminti, în treacăt, pe: Râclea Ion, primul președinte al nou înființatei Întovărașiri „Agricultura Nouă”, în anul 1955, Ciacâru Gheorghe (Ghiță), om de frunte al satului, arendaș pe moșia de la Hulubăț, Ciacâru Vasile, pe Dima Gheorghe, primul brigadier al Gospodăriei colective și apoi poștaș până la pensionare, pe fratele sau, Dima Ion, căruțaș șef la G.A.C. Tupilați, care în anii aceia m-a transportat de multe ori la gara Roșiesti.

Satul Tupilați a fost mereu un sat de oameni gospodari și cu frica lui Dumnezeu. Deși o localitate mică, departe de oraș, oamenii de aici au avut îndeletniciri diverse, pe lângă agricultură și creșterea animalelor. Au fost în sat, așa cum am mai amintit, dulgheri, tâmplari, fierari, dogari, și multe alte meserii, astăzi toți s-au dus, aceste meserii nu au mai putut fi continuate în cea mai mare parte. Copii lor au mers la studii, la oraș, unde au făcut școli profesionale, licee și chiar facultăți. Avem multe exemple în sat, însă din anumite considerente o să le amintesc doar, și poate altădată voi stărui mai mult asupra lor. Mihail Gheorghe (Zdrângu), bun meseriaș, tâmplar, dulgher de seamă, pe Ciobanu Gheorghe, șef de cârd la oi, mulți ani la C.A.P. dar și particular, pe Diaconu Gheorghe și fiul său, Diaconu Vasile, fierarii satului, buni meseriași, Pancu Done, Pancu Vasile, Manole Pancu, toți trei, oameni gospodari, dulgheri, tâmplari, buni meseriași, și Mihail Vasile (Godică), la fel rotar, tâmplar, meșteșugar de seamă al satului. Nu pot să-i omit nici pe: Nedelcu Sandu (Pițu), pe fiul său, Costel, oameni de seamă ai satului, pe Florea Pancu, Ciobanu Ion (Brânzoi), Ciobanu Ion (Covrig), Iorgu Mihail, pe Colea Mihail, coleg de bancă și de joacă, fost poștaș în anii din urmă și mulți alții, toți oameni gospodari, iar lista ar putea continua cu multe alte familii din sat. Sper să nu se supere cei nemenționați. Mare parte din ei s-au dus la ceruri. Un pios omagiu pentru toți și Dumnezeu să-i ierte!

III.1.1. AUTOBIOGRAFIA MEA

În sat, se spunea că oamenii născuți vara sunt mai sănătoși decât cei născuți în alte perioade ale anului. Fenomenul ar putea fi cauzat de faptul că mamele acumulează mult soare în timpul sarcinii și le transmit copiilor multă vitamina D. Așa o fi, din moment ce și eu, născut într-una din verile fierbinți, cu arșiță multă, venit pe lume cu miros de spic de grâu, am oarece rezistență la boli. Și acum simt nu numai mirosul spicului de grâu ci și al pepenelui galben, al porumbului copt, al fânului proaspăt cosit. Când pentru unii vara este un chin, provocat de caniculă, pentru mine e un motiv de bucurie dar și de nostalgie, cu gândul la acea zi de vară fierbinte, în care mama a plecat de la seceriș în mare grabă, pentru a mă aduce pe lume, ajutată de moașa satului, m' am Catrina. Bătrâna stătea gard în gard cu noi, vrednică și înțeleaptă, rudă prin alianța cu tatăl meu. Mereu calmă și zâmbitoare, a venit imediat tocmai de la Nucărie, cu sapa-n spinare, când a auzit că

Familia mea

mamei i-a venit sorocul, iar după ce m-a șters cu o cârpă, m-a scuipat de trei ori și mi-a spus „Tatăl Nostru”, m-a înfășurat într-un scutecel. După ce mama și-a mai revenit, aceasta i-a spus: „- Ai băiat, Luță, e născut în zodia leului, va ajunge departe în viață și va avea noroc la bani!” Așa i-a relatat mamei!

Eroii mei au fost părinții mei, Ion și Elena(Luța) Nedelcu. Despre ei trebuie să vorbesc întâi. Obârșia familiei Nedelcu, este probabil de origine bulgară, din moment ce bunicul meu, Nedelcu Gheorghe, cunoștea bine limba bulgară și toți cei din sat cu acest nume cunoșteau în vechime această limbă, inclusiv fratele mai mare a tatălui meu, Done. Un arbore genealogic al familiei mele n-am putut să-l fac, din lipsa unor surse de informație certe. Poate în viitor!

Nedelcu I. Gh. Ion, tatăl meu, născut la data de 13.08.1911 în satul Tupilați, comuna Vutcani, Județul Fălciu, fiul lui Nedelcu I. Gheorghe și al Mariței (născută Stoica, din satul Urdești), oameni gospodari, știutori de carte și cu mare influență în sat.

Bunicul meu, Gheorghe Nedelcu, a urmat cursurile școlii primare de la Vutcani, absolvindu-le în anul 1886, iar bunica mea, Maria, născută Stoica, din Urdești, absolventă a școlii primare din Băsești(Viișoara). Din păcate, am-

Nedelcu Ion

bii bunici au decedat de tineri, bunica în anul 1916, iar bunicul în anul 1926. Nu am alte amintiri de la ei, chiar nici tatăl meu nu mai avea multe amintiri, avea 5 ani când îi decedase mama. Tatăl meu Nedelcu Ion, a urmat cursurile școlii primare de 5 clase din satul natal, iar în anul 1926, a absolvit și clasele gimnaziale, la școala din Vutcani. În urma unui examen de capacitate pe care l-a susținut la școala nr. 1 din Vutcani, în anul 1927, la care au participat elevi din toate satele aparținând plășii Vutcani, a obținut diploma de absolvire a 7 clase gimnaziale, fiind primul elev pe școală în funcție de media obținută.

A avut o copilărie nefericită, la vârsta de 5 ani îi moare mama, Maria, în spitalul Mălăești, de tifos exantematic, în brațe ținând-o pe fiica sa, Agripina, numai de un an jumătate. Peste numai câțiva ani, în anul 1926, îi moare și tatăl, Gheorghe, în spitalul Murgeni, cu diagnosticul de peritonită acută, urmare a unei apendicite. Această situație nefericită avea să-l marcheze toată viața, fiind și motivul pentru care a renunțat la visul său de a urma școala normală și a ajunge învățător, sau de a merge mai departe la școli înalte, așa cum îi promisese tatăl său. A fost însă un autodidact perfect, fiind o enciclopedie vie pentru cei care l-au cunoscut. După efectuarea stagiului militar, contingent 33, a îndeplinit mai multe funcții administrative la nivelul primăriei Vutcani, iar în anul 1938, pentru o scurtă perioadă, îndeplinește funcția de secretar al primăriei Gorban, județul Fălciu. În anul următor, concentrat în armată, în vederea participării la război, îl găsește în anul 1940, luna iunie, cu unitatea militară din care făcea parte pe malul stâng al Nistrului, apărând fruntariile țării. La data de 28 iunie 1940 a fost nevoit, împreună cu întreaga unitate militară, să se retragă într-o dezordine totală, în urma ultimatumului dat de Stalin pentru părăsirea teritoriului Basarabiei. A luptat în cel De-al Doilea Război Mondial având gradul de sergent, iar după lăsarea la vatră, în anul 1945, a participat la înfăptuirea reformei agrare, fiind cooptat în comisia de împrăștiere de la nivelul plășii Vutcani ca președinte de comisie. În anul 1952 a fost anchetat de securitate pentru învinuirea de a fi fost criminal de război, în urma unui denunț calomnios. Și ulterior, începând cu anul 1960, a avut întocmit de către securitate, dosar de urmărire care a fost menținut pe toată perioada cât a îndeplinit funcții de conducere. Dosarul lui se află la arhivele securității (C.N.S.A.S.).

În anul 1958, luna august, a fost ales de adunarea generală, președinte al Consiliului de conducere al G.A.S. „23 August” Tupilați, funcție pe care o va îndeplini până în anul 1965 și după unificarea cu G.A.C. „11 iunie” Găgești. La unificarea celor 4 G.A.S.-uri, ulterior, C.A.P.-uri de la nivelul comunei Găgești, a ocupat o scurtă perioadă funcția de vicepreședinte, iar în anul 1968 revine în funcția de președinte, până-n 1972. După acest an, a ocupat până în anul 1985, la pensionare, diferite

funcții administrative: contabil și economist de fermă agricolă. Pentru merite deosebite a fost decorat în anul 1962 cu ordinul muncii, clasa-I-a, iar în anul 1969, cu ordinul muncii, clasa a III-a.

În perioada 1959-1972 a participat la mai multe congrese ale țărânimii și cele ale P.C.R (congresul al X-lea). M-a surprins de fiecare dată modul curajos în care a ținut piept tuturor vicisitudinilor vieții și adversarilor politici. Nu a ieșit niciodată înfrânt. Singura dată când a fost doborât la pământ a fost în anul 1996, la vârsta de 85 de ani, atunci când, aflându-se pe lotul de pământ ce-l avea în proprietate privată, la punctul „După Cale”, a fost atacat cu bâte de două persoane din sat, neidentificate de poliție, ulterior aflându-se numele lor. A scăpat cu viață tot ca urmare a tenacității și robusteții sale fizice. Atunci a fost pentru prima dată când a stat într-un spital. Nu a conceput niciodată ca cei patru copiii ai săi să nu facă școli înalte, indiferent câte sacrificii ar fi făcut. A fost un anticomunist convins, având multe probleme în trecut prin modul de abordare tranșant și intransigent față de unele situații ilegale. A adresat, în acei ani, mai multe interpelări organelor de cercetare penală și primului ministru al Guvernului pentru unele nedreptăți care i s-au făcut, însă fără răspuns. De asemenea a solicitat de la C.N.S.A.S., dosarul de urmărire de către securitate, tot fără răspuns. A decedat la vârsta de 99 de ani, fiind îngropat în cavoul familiei din cimitirul satului, în prezența a 6 preoți. Ministrul Apărării din acea perioadă, Gabriel Oprea, a transmis familiei un mesaj de condoleanțe.

Mama mea, **Nedelcu Elena (Luța)**, născută Ionașcu, la data de

Nedelcu Elena, 1942, Școala de Arte și Meserii București

08.02.1922, originară din Tămășeni, sat astăzi înglobat în comuna Dodești.

Provenită dintr-o familie de oameni gospodari, considerați chiar buri la acea vreme, o familie numeroasă, cu 11 copii, cu o avere care să le permită să-i dea fiecărui copil necesarul pentru a-și înjgheba o familie, atunci când vor fi mers la casele lor. Așa că părinții ei, **Vasile și Marghioala**, au împărțit frățeste avutul agonisit, pe măsură ce aceștia s-au căsătorit. Așa au procedat și cu mama mea, căreia i-a dat ca zestre două hectare de teren, la Cănepărie. După ce a absolvit școala primară din satul natal, mama mea a mers la București, la un unchi, Neculai Ionașcu, pentru a urma cursurile de 3 ani ale Școlii de arte și Meserii de pe Șoseaua Viilor, în specializarea confecții. Din păcate, a stat numai un an, neterminând școala, fiind chemată acasă pentru a ajuta la treburile gospodărești. A deprins totuși, în acea perioadă, aptitudini de bună croitoreasă, iar după căsătorie, în anul 1942, a avut chiar o activitate înfloritoare. Dintr-o situație comunicată plasei Vutcani, în anul 1950, de primăria Vutcani, cu privire la meseriașii satului Tupilați, Nedelcu Elena, figurează cu meseria de croitor. Din lipsa surselor financiare nu a reușit să-și cumpere o mașină de cusut performantă. Greutățile familiei, patru copii de crescut și mult pământ de muncit, nu prea i-au dat posibilitatea de a se dezvolta în carieră, nefăcând performanță în acest sens. A fost o mamă iubitoare și o bună gospodină, cu mult dor și drag pentru copii ei. Frații și surorile ei, și-au întemeiat familii frumoase, copiii acestora urmând majoritatea, diferite licee și chiar școli înalte. Provenind dintr-o familie cu mulți copii, am moștenit și noi nepoții, multe rude, în diferite colțuri ale țării. A decedat la data de 10 Martie 2006, cu gândul la băiatul ei, Lică, plecat departe de casă. A fost înmormântată în cavoul familiei din cimitirul satului, în prezența mai multor preoți.

Done Nedelcu, născut în anul 1900, și **Vasile Nedelcu**, născut în anul 1903, au fost cei doi frați ai tatălui meu. Primul frate, **Done Nedelcu**, poreclit și Gașpar, după efectuarea stagiului militar, s-a înscris la școala de ofițeri de jandarmi de la Oradea Mare.

A fost numit după terminarea acesteia, în anul 1924, în funcția de șef de post de jandarmi în Orașul Cetatea Albă, Basarabia, azi Ucraina. A îndeplinit această funcție până în anul 1932, atunci când a fost nevoit să părăsească teritoriul Basarabiei, ca urmare a unei acțiuni de sabotaj a comuniștilor ucraineni. A trecut Prutul, stabilindu-se la Galați sub numele conspirativ de Truman Done, fiind condamnat în contumacie. Aici, sub numele conspirativ a lucrat ca muncitor la Pescăria Galați. În anul 1941 a fost rejudecat și reabilitat, nefiind găsit vinovat, reluându-și numele de Nedelcu și gradul de ofițer. A fost reangajat, de această dată într-o unitate militară și trimis pe frontul de rășărit la comanda unei unități. În iarna anului 1942, pe 23 noiembrie, a căzut prizonier în sângeroasele lupte de la Cotul Donului. A fost dus într-un lagăr de concentrare din Siberia, unde a înfruntat cele mai groaznice momente din viața sa, ger cumplit, la -45 grade, foame, păduchi și tot felul de situații dezechumanizante. A scăpat totuși cu viață, fiind cu mare greutate eliberat în anul aprilie 1951, ca urmare a unor demersuri făcute de tatăl meu. După revenirea în țară, fiind considerat criminal de război, nu a mai fost reabilitat niciodată. A lucrat din anul 1954 ca arhivist la Combinatul Siderurgic Hunedoara, până la pensie. Logodnica lui, cu care trebuia să facă nuntă în anul 1932, a rămas la Cetatea Albă, Basarabia, și nu s-a mai întâlnit niciodată cu ea. El murit în anul 1974, fiind înmormântat în cimitirul satului. La înmormântare, preotul de atunci al satului, Straton Petre, cunoscându-i situația și necazurile, a oprit convoiul mortuar la intersecția de la „Pietroi” și a ținut un necrolog de aproximativ 40 minute, elogiindu-i activitatea și vorbind despre suferințele îndurate, asemănându-l cu cele ale Mântuitorului Iisus Hristos. Profesorul Ioan Iacomî, în ediția a doua a lucrării „Scurt istoric al învățământului în comuna Găgești”, îi acordă un spațiu important în prezentarea unui CV al acestui erou al lagărului siberian, aducându-i un pios omagiu.

Done Nedelcu, poză din anul 1930, făcută la Cahul, Basarabia

Al doilea frate al tatălui meu, **Vasile Nedelcu**, zis și Bursulică, născut în anul 1903, a urmat școala primară de 5 clase în satul Tupilați, fiind băiatul care după căsătorie a rămas în casele părinților.

Părinții murind de tineri, el fiind mai mare, nu a mai respectat cutuma tradițională de a lăsa pe fratele cel mic în casa părintească, adică pe tatăl meu, având chiar unele disensiuni în acea perioadă. Nu a avut copii, înfiind o nepoată rămasă orfană de părinți, Lucica, devenită Buiuc după căsătorie. A fost o familie frumoasă, muncitoare și foarte respectată de comunitate, chiar îndrăgită de săteni. Toți nepoții din partea soției și ai lui erau nelipsiți de la casa lor. La intrarea în gospodăria colectivă avea 7,5 ha teren arabil, făcându-se presiuni și asupra lui pentru a intra în G.A.C., mulți activiști de la partid vizitându-i de multe ori gospodăria, atât pentru atitudinea lui primitoare și binevoitoare, dar și pentru vinul deosebit de special pe care-l avea. Chiar și eu, copil fiind, eram nelipsit din casa lor și parcă-i aud și acum pe musafiri: „Bade Vasile, dacă te treci matale la colectiv, se va trece tot satul!”. Moșu, căci așa îi spuneam, nici nu voia s-audă, el tot turna vin în pahare, iar după un timp, cei trei de la partid, începeau să cânte în cor:

Poză de familie, Vasile Nedelcu
– Bursulică (în centru)

„Cine are patru boi,
Să nu vină-n rând cu noi,
Cine are doar o vacă
Cu noi joacă și petreacă!”

Sau,

„Sprijini-te pe cei săraci,
Strânge legătura cu mijlocași,
Luptă-te pe viață și pe moarte,
Cu chiaburii de prin sate!”

După intrarea în gospodăria colectivă, a avut o activitate bogată, având în anul 1960 un număr record de norme de muncă. A decedat în anul 1981, fiind înmormântat în cimitirul satului. Pe fiica sa adoptivă, Lucica, născută în anul 1938, a măritat-o cu Leu Buiuc, în anul 1958, chiar înainte de colectivizare, nunta având loc iarna, o vreme urâtă din câte-mi amintesc, cu o risipă mare de vin și rachiu. Probabil din cauza gerului. Iar noi, copiii, am strâns atunci toate colțurile de pâine rămase pe masă după plecarea nuntașilor.

Lucica Buiuc a avut o căsnicie fericită alături de Leu, om muncitor, serios și responsabil. Leu a avut diferite munci de răspundere în cadrul C.A.P., fiind respectat de comunitate. Și-au făcut împreună gospodărie frumoasă în curtea părinților lui, fiind băiatul cel mai mic și, conform tradiției, a rămas în casa părintească. Acum, amândoi fiind

Familia Lucica (Nedelcu) și Leu Buiuc, împreună cu copiii

în vârstă, el 86 de ani, ea 85 de ani, privesc cu nostalgie vremurile de altădată, când ar fi putut să-și construiască o casă într-o zonă mai puțin accidentată, pentru că cea în care locuiesc necesită mult efort și atenție pentru a nu se accidenta. Ea mai are un frate, Gheorghe Ene, inginer, șef de secție la Uzina de Tractoare

Au împreună patru copii: Lina, Sandu, Anișoara și Liliana. Toți patru au urmat diferite școli. După terminarea celor 8 clase în satul natal, au mers la licee sau școli profesionale, realizându-se frumos, căsătorindu-se, având familii la casa lor. Acum toți locuiesc în municipiul Galați, fiind tot timpul cu gândul la părinții lor în vârstă, neputincioși, iar ajutorul lor dat acestora este pe măsură, ținând cont că fiecare a primit sprijinul necesar din partea părinților în realizarea profesională și socială. Lucica mai are un frate, Gheorghe Ene, inginer TCM, fost șef de secție la Uzina de Tractoare Brașov.

ACUM DESPRE MINE

Nedelcu I. Vasile, ivit pe lume la data de 12 august 1950, în satul Tupilați, com. Vutcani, raionul Huși. Am urmat școala primară și gimnazială în satul natal, având ca învățător pe d-l Marin Popa. Am făcut parte din prima promoție de absolvenți cu opt clase din satul Tupilați și din „prima generație cu pantofi și cu burta plină”, așa cum ne-a caracterizat decanul Facultății de Medicină Veterinară din București, în prima zi de curs din primul an de studiu. Ce-i drept, în perioada școlii primare și gimnaziale, activitățile gospodărești cărora trebuia să le fac față erau de multe ori mai importante decât școala, iar încălțăminte și alimentația, aș putea adăuga, că nu mi-au fost îndestulătoare în acei ani. După absolvire, ca urmare a sugestiei tatălui meu, am urmat, în perioada 1965-1970, cursurile Liceului agricol, începute la Vaslui și terminate, ca urmare a unor transformări în învățământ din acea perioadă, la Iași și la Podul Iloaiei, cu durata de 5 ani. Acolo am dobândit o solidă pregătire teoretică și practică, obținând diploma de bacalaureat și pe cea de școală tehnică postliceală. După obținerea diplomei de bacalaureat, cea care mi-a înlesnit înscrierea

la facultate, am fost admis la Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu”, București. În urma susținerii examenului de licență în anul 1975, cu notă maximă, am optat, la repartiția guvernamentală, pentru funcția de medic veterinar șef, la Circumscripția sanitară-veterinară Cavadinești din județul Galați. Aici m-am dedicat profesiei cu pasiune și responsabilitate, obținând, în cei trei ani cât am funcționat aici, numai calificativul „excepțional”. Pentru întregirea familiei (fiind căsătorit încă din timpul facultății), în anul 1978, m-am transferat în interes de serviciu în județul Călărași, pe un post echivalent la Circumscripția sanitară-veterinară Unirea. Datorită muncii și seriozității, am fost promovat, ocupând, rând pe rând, mai multe funcții importante. Începând cu anul 1983, am fost promovat în funcția de Șef al Centrului de Reproducție și Selecție a Animalelor, Călărași, iar din anul 1987 am îndeplinit funcția de șef de serviciu anti-epizootic și șef de laborator parazitologie, histopatologie și zoo igienă în cadrul Direcției Sanitare Veterinare, Călărași. Din anul 1982 am fost ales de către colegi președinte al Societății de Medicină Veterinară, filiala Călărași. În aceeași perioadă am și publicat câteva articole în revistele de specialitate, despre lucrări și cercetări efectuate în cadrul Laboratorului Sanitar Veterinar de Stat, Călărași. În anul 1992, obțin titlul de medic primar veterinar și reales Președinte al Asociației Medicilor Veterinari. În 1999 am devenit și vicepreședinte al Colegiului Medicilor Veterinari, filiala Călărași.

În anul 1996, în urma concursului organizat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, am fost avansat în funcția de director executiv al Direcției Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, Călărași. Această funcție am ocupat-o (cu excepția a două suspendări, ca urmare a avansării mele în alte funcții de demnitate publică), timp de 19 ani, până la pensionare. În toată perioada desfășurată, nu mi-am neglijat perfecționarea profesională, absolvind mai multe cursuri post universitare din domeniul tehnologiei sanitare veterinare, de creștere a animalelor și de sănătate publică. În perioada 1997-2001, am urmat cursurile școlii doctorale din cadrul U.S.A.M.V. București, obținând în anul 2001 titlul științific de **doctor în medicina**

veterinară, cu teza de doctorat *Aspecte hematologice privind diagnosticul diferențial în Leucoza Enzootică Bovină și Tuberculoza Bovină*.

Pentru îmbunătățirea calităților manageriale în domeniul administrației publice, am urmat între 2002-2004 cursurile Institutului Național de Administrație Publică, absolvindu-le cu notă maximă, în anul 2004, cu lucrarea „Managementul conflictelor”. În anul 2011 am absolvit și cursurile Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”. Am editat și publicat, în anul 2001, „Mic dicționar de zootehnie și medicină veterinară”, un îndrumător excepțional pentru practicienii din domeniul zootehniei și medicinei veterinare. Am participat activ cu lucrări de specialitate la diferite Congrese naționale și internaționale, iar în anul 1999 am participat la *Congresul Internațional de Medicină Veterinară* de la Lyon, Franța, cu lucrarea științifică: *Criptosporidioza la miei*.

Pe lângă activitatea profesională, m-am implicat și în viața politică, considerând că îmi pot aduce aportul și contribuția la bunul mers al zootehniei și siguranței alimentare, fiind ales în 3 mandate consilier județean (1996, 2000, 2016). În anul 2008, ca urmare a implicării mele în activitatea de sprijinire a fermierilor și a producătorilor de produse alimentare din județul Călărași, am fost numit în funcția de Consilier de stat la Cancelaria Primului Ministru al României. Cariera profesională și cea politică a fost încununată cu succes, prin nominalizarea mea, în anul 2008, pe listele uninominale ale P.N.L. pentru Parlamentul României, fiind ales ca Senator în colegiul uninominal, nr. 1, Călărași, cu un număr record de voturi (23.500). Până la sfârșitul mandatului, în anul 2012, am avut o prezență activă în Parlament, îndeplinind funcția de Președinte al Comisiei pentru Afaceri Europene, calitate care mi-a dat prilejul de a reprezenta cu demnitate România în diferite misiuni C.O.S.A.C. În anul 2014, într-o ambianță deosebită și cu un număr record de participanți, am lansat cartea de căpătâi privind activitatea politică, „Mandat de senator”, având un real ecou în rândul cititorilor. După pensionare, în anul 2015, mi-am continuat activitatea politică de consilier județean și pe cea profesională, în

domeniul comercializării produselor farmaceutice de uz veterinar și cel al consultanței în domeniul siguranței alimentare, pe proiecte europene. Împlinirile profesionale sunt încununate cu succes de fiica mea, **Bianca-Cătălina Miu (Nedelcu)**, licențiată în farmacie, căsătorită, cu Miu Nicolae, care împreună au doi copii, **Ioana și Costin**. Bianca își desfășoară activitatea în municipiul Călărași, în mediul privat, împreună cu soțul ei, Nicolae, licențiat în economie- finanțe și farmacie, cu rezultate foarte bune. Iar fiul meu, Alexandru Nedelcu, absolvent de informatică, este specialist în domeniul I.T. la I.N.G. România, căsătorit cu Amalia Nedelcu, profesoară, au împreună un copil, Cristian-Ștefan Nedelcu, cel care va duce numele mai departe.

Demn de relevat ar fi și faptul că am fost în permanență legat de satul natal, de locurile natale, fiind prezent la unele multe evenimente și comemorări creștine ale satului.

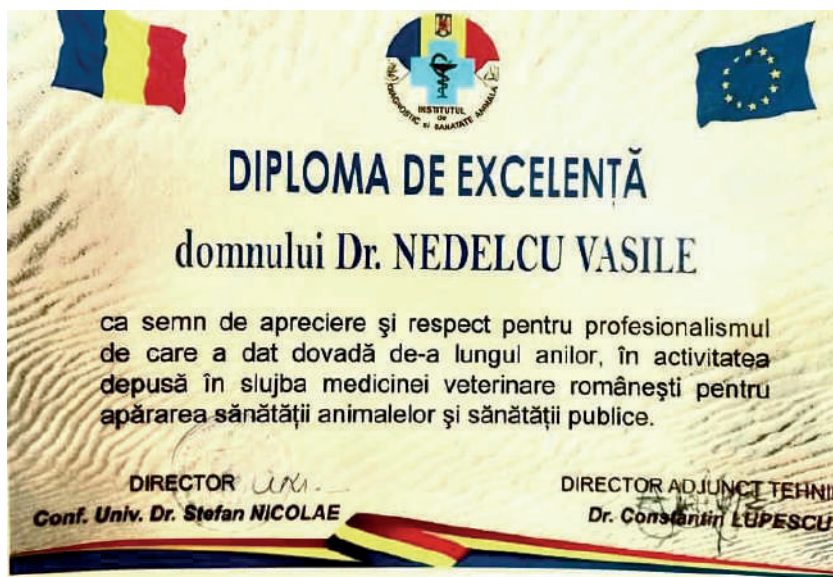
Am avut o contribuție financiară deosebită la amplasarea, proiectarea și construcția noii biserici din satul natal, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, participând la punerea pietrei de temelie odată cu sfințirea locului de către regretatul episcop al Hușilor, Ioachim Mareș, în anul 2004. Am avut, în toată această perioadă, multe inițiative de sprijin al comunității locale prin Ministerul Culturii și Cultelor, pentru acordarea unor

Fotografie de familie, Nedelcu Vasile cu cei doi copii, Bianca și Alexandru, 2023

subvenții financiare necesare construirii noii bisericii și pentru definitivarea construcției bisericii din satul Peicani. Pentru întreaga activitate profesională, socială și politică, desfășurată în peste 40 de ani, am fost recompensat cu diferite distincții, medalii, diplome de excelență și de onoare din partea autorităților locale și centrale. Pot afirma, fără teama de a greși, că și tinerii născuți și crescuți în mediul rural pot reuși prin forțe proprii pentru a se afirma într-un domeniu de vârf

și a deveni oameni de mare valoare, făcând cinste numelui familiei sale, cât și întregii comunități. În anul 2021, pentru toată activitatea desfășurată, am fost desemnat de publicația, Adevărul” din Călărași, „Omul Anului”.

Diplomă de excelență, acordată pentru întreaga activitate, 2015

III.1.2. SURORILE MELE

Un frate sau o soră, chiar dacă-i vezi rar, fac parte din viața ta. Eu am motive serioase de a mă mândri cu surorile mele, deși una dintre ele ne-a părăsit anul acesta, lăsând un gol imens în inimile noastre. Distanța ne-a făcut să fim răbdători, iar susținerea pe care o acordăm unul altuia ne definește.

Teodora Nedelcu, sora cea mai mare, născută la data de 07.11.1945, după terminarea școlii primare în Tupilați (nefiind școală gimnazială în sat în anii aceia), a fost nevoită să urmeze clasele gimnaziale la școli diferite, primii doi ani făcându-i la școala de la Vișoara

(Băsești), iar apoi, un an, la Bârlad, la Școala nr. 2. A fost un adevărat calvar pentru tatăl meu, în anii aceia de mari privațiuni, ea stând la gazdă, nevoit, atât cât ea a stat la Viișoara cât și la Bârlad, să-i ducă cu carul cu boi, periodic, alimente și lemne de foc. După absolvirea școlii gimnaziale a urmat cursurile Școlii medii mixte (liceu) de la Murgeni, iar diploma de maturitate (bacalaureat) a obținut-o la Liceul Unirea, Brașov. În urma căsătoriei cu ing. Ene Gheorghe, specialist în mașini agricole, șef secție la Uzina de tractoare Brașov, a rezultat un fiu, Aurelian Horațiu. După obținerea diplomei de bacalaureat a urmat cursurile Școlii postliceale sanitare din Brașov, funcționând în cadrul Spitalului județean Brașov, până la pensionare. Pentru mine este astăzi un motiv de a-mi răscoli amintirile dragi, cu mari emoții în suflet. Ea a reprezentat pentru mine o a doua mamă, care m-a și certat, însă după care m-a luat de mână pentru a rezolva problemele, împreună. De la ea am învățat multe lucruri bune, pozitive. Din păcate unicul ei fiu, Aurelian Horațiu, a decedat în perioada pandemiei de Covid-19. Se mândrește cu nepotul ei, Ene Mihail-Dimitrie, absolvent, șef de promoție al Facultății de Geografia Mediului, cu masterat, în cadrul Universității, București și cu o activitate deosebită în mediul privat.

Sofia Nedelcu, a doua soră a mea, cu nume de alint Tica, născută la data de 04.03.1948, a decedat în luna ianuarie, anul acesta, 2023. O moarte prematură, în urma unei ocluzii intestinale și ca urmare a unui sistem medical bolnav. Acum caut să plămădesc din dragoste și

dor pentru ea o biografie a ei, cea care a fost ca o icoana pentru mine, cea care a luptat toată existența ei pentru o viață mai bună. A fost încercată de multe ori în viață, atât prin moartea timpurie a soțului

Nedelcu Teodora

ei, Ion Munteanu, cât și a unicului ei, fiu, Dorian Munteanu, decedat în Franța, în urma unui infarct. Ea, cea care a trăit în închinare și cu frică de Dumnezeu, atunci când a solicitat ajutorul, acesta nu a venit la timp, pe măsura bunătații ei.

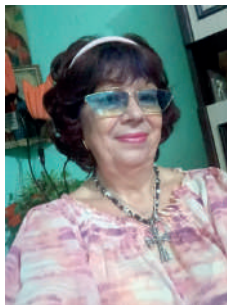
După ce a absolvit clasele primare în satul natal, Tupilați, satul neavând școală gimnazială, a fost nevoită să meargă și ea la școala gimnazială de la Viișoara (Băsești), iar după absolvire a urmat cursurile Liceului teoretic Murgeni, cu examen de bacalaureat la absolvire în anul 1966. S-a angajat ca profesor suplinitor de limba română și rusă la școala gimnazială din Tupilați, iar după câteva încercări nereușite de a intra la facultatea de filologie a Universității din Iași, a plecat în anul 1970 la Galați, unde a urmat timp de doi ani școala postliceală de secretariat și administrație. A ocupat, imediat după terminarea școlii, funcția de secretar și apoi de secretar șef al rectoratului Universității „Dunărea de Jos” din Galați, funcție pe care a va exercita până la pensionare, în anul 2012. A avut o activitate mai mult decât meritorie, fiind apreciată de colectivul de cadre didactice și de zecile de serii de studenți pe care i-a servit timp de aproape 40 de ani. Înainte de a pleca la ceruri, voia să-și publice volumul de poezii pe care-l scrisese după ieșirea la pensie. Din păcate, n-a mai apucat acest lucru. Un pios omagiu și-un prinos de recunoștință pentru sora mea, cât și pentru soțul ei Ion, om de o mare omenie, maestru specialist în chimie, în cadrul Combinatului siderurgic Galați, decedat de timpuriu. Un gând aparte și pentru fiul ei, Dorian-Gelu, absolvent al Facultății de Educație Fizică și Sport, decedat și el de timpuriu, la vârsta de 46 de ani. Dumnezeu să-i odihnească în pace! Încerc în această carte să redau și câteva dintre poeziile surorii mele, Sofia, nu știu dacă sunt cele mai edificatoare în care-și prevestea sfârșitul, cu promisiunea de a le publica pe toate, ulterior într-o altă carte.

III.1.3. OMAGIU SURORII MELE, TICA (din poeziile ei)

04 martie 1948-05 ianuarie 2023

a. Aștept! Dar oare ce aștept?

Oricât de amară și obositoare este așteptarea,
La sfârșitul ei cu toții ne dăm seama,
Că ce este menit să se întâmple
Va fi, nu atunci când vrem noi,
Ci atunci când trebuie.
Cu toții avem așteptări,
Așteptăm vești bune,
Așteptăm răsăritul soarelui și ziua de mâine,
Apusul soarelui sau ceva ce nu mai vine...
Uneori așteptarea ne maturizează și ne încurajează,
Alteori ne doboară și ne omoară,
Fiindcă victoria mult așteptată,
Vine prea târziu sau niciodată.
Iar de atâta așteptare,
Bucuria și scopul dispare.
Dar orice așteptare este provizorie și iluzorie,
Chiar dacă durează și o veșnicie.
În așteptare găsim toată înțelepciunea omenească,
Cuprinsă și într-o răbdare firească.
Iar omul cel mai puternic și iscusit,
Știe să aștepte oricât.
Dar o așteptare activă, nu pasivă,
Face așteptarea mai accesibilă.
Pentru mine, așteptarea este sinonimă cu speranța!
Fiindcă o dorință fără o așteptare corespunzătoare,
Nu este altceva decât o iluzie trecătoare.
Mai bine să sperii, decât să disperi!

Munteanu (Nedelcu)
Sofia (femeia cu
ochii înlăcrimați)

Chiar și dispariția unei boli se datorează stării de așteptare,
Care acționează conștient ca o binefacere.
Dar, așteptarea este și rădăcină tuturor suferințelor inimii,
Întrucât, imaginea creată despre viață,
Nu corespunde cu realitatea de față.
Dar să stai mereu în așteptare?
Merită să tot aștepți?
Să rămâi în acest joc al așteptării?
A unei himere, sau a ceva ce nu există?
Nu mai sta și aștepta cuminte,
Ca ceva bun să se-ntâmple,
Sau clipa care totul o să schimbe.
Nu te-ai săturat să tot aștepți prin ploi?
Fă ceva că schimbarea începe cu noi!
Născocеște ceva, că timpul nu așteaptă pe nimeni,
Eu aștept mereu și nu știu ce aștept?
Aștept cu ochii aprinși și tot nu vine,
Nu vine nici bine, dar nici rău nu vine.
Aștept lumină sau noapte?
Aștept viață sau moarte?
Aștept și când aștept, mă cheamă departe,
Un gând bun, vibrant, cu ale bucuriei șoapte.
E greu să aștepți când Cerul tace,
Și răspuns la ruga ta nu vine de îndată!
Dar eu sunt călită, învățată să aștept,
Și asta fac de când mă știu un plod...
Chiar și timpul meu își așteaptă bătrânețile,
Cu surprize, sub toate formele ei.
Eu aștept tristă în noapte,
Clipa celestă, clipa de dreptate,
Aștept tăcută, poate prea gânditoare,
Aștept până e gata, cu toată răbdarea!
Învață să aștepți!
Căci orizonturile vor curge,

În geamăt tăcut peste clipe.
Învață să taci, să crezi să speri și să aștepți!
Trăiește liber, fără nicio așteptare,
Și atunci faci primul pas spre libertate!
Aștept puterea energiei din univers!
Aștept! Aștept în timpul meu valid!
Aștept și Mâna Domnului din Cer!
Aștept, dar oare ce și cât aștept?
E cazul ca să mă mai cerșesc și timp...!

26 iulie – 2022

b. Așa a fost să fie sau așa ne-a fost dat să se întâmple!?

Viața cu trăirile ei deșarte, transformate-n scrum,
Destinele întortocheate, ce cândva o iau pe alt drum,
Îți par ciudate, stranii, greu de suportat;
Și mereu jinduiеști după dorurile ce-ți răscolesc sufletul întinat.
Aceste destine ce-ți schimbă viața necontrolat,
De te simți bizar și crezi că așa trebuia să se întâmple,
sau așa ți-a fost dat!
Sau cu un anume scop, de soartă creat,
Ca să nu-ți mai rămână nimic de adăugat.
Dar așa cum spunem toți: „nimic nu este întâmplător”,
Fiindcă în viața noastră apar oameni uneori,
care au un anumit rol sau scop.
Să ne învețe lecții, și să realizăm
Cine suntem noi de fapt!
Și niciodată nu știm cine sunt acești oameni întâlniți, chiar întâmplător,
Dar odată ce i-am cunoscut, știm sigur că
ne va influența viața în mod profund.
Ne confruntăm cu situații oribile, nedrepte, dureroase,
Și numai în acest fel conștientizăm potențialul și voința noastră.
Chiar și bolile, accidentele, sau momentele de măreție și cădere,

Apar pentru a-ți testa limitele sufletului!
Fără aceste încercări, viața ar fi searbăda,
ca o stradă dreaptă care nu duce nicăieri.
Ar fi sigură, confortabilă, dar fără sens.
Iar oamenii cât și eșecurile pe care le-am experimentat,
M-au ajutat să devin persoana care sunt acum.
Am învățat chiar și din cele mai cumplite experiențe,
Și acestea sunt cele mai concludente.
Apreciez și extrag tot ce pot,
Și în fiecare zi o lecție învăț!
Cu speranța că totul va capăta un sens.
Dar deocamdată, râd în fața confuziei în care sunt,
Zâmbesc printre lacrimi și nu conținesc să-mi amintesc: că totul se
întâmplă cu un anume sens!
Și că acolo CINEVA de SUS, are grijă de mine, intens.
Dar odată ce aceste lecții le-am învățat,
Rămân lecții de urmat,
Și sunt deschisă la suferințe și provocări.
Dar poate fi liniștitor,
Să știu că există un anume scop,
Ce poate fi valorificat ușor.
Dar acest motiv știut, provoacă schimbare, iar aceasta adesea doare.
Dar toate se întâmplă cu un scop,
Și sper din suflet, să vină pentru mine ceva bun, ce-l aștept chiar acum...?
Dar trebuie căutat motivul concret,
Pe care eu nu l-am găsit până în prezent.
Iar toate mă conduc către aceeași concluzie ideală:
Că totul se întâmplă cu un motiv,
Iar miracolele se întâmplă în fiecare zi!
Toate persoanele din viața noastră au un rol, fie că ne vor trăda,
ne vor face să plângem, sau ne vor răni,
ori ne vor aduce numai beneficii,
Ne vor da lecții să ne schimbăm.
Iar eu accept și ceea ce nu pot schimba,

Cu stângul la drum de-ai pornit...
Drumul drept l-ai rătăcit!
Inima bate de stânga...
Dar gândește de dreapta ca nătânga.
De nu-i conectată la centru-dreapta,
Toate treburile merg anapoda.
Că trebuie să mergi de preferință...
La un medic cu referință.
Că de nu ai o bună orientare,
Ești plasat la un medic oarecare.
Și de nu ai plicul în buzunare,
Ești băgat imediat la reanimare,
Și ți se spune că boala-i o amenințare...
Că nu ai leac de vindecare!
Iar dacă ai afaceri, cu venit mare și un bun profit...
Imediat, în cabinet ești poftit.
Dar pleci și rămâi tot nemulțumit...
Că durerile ți-au revenit...
Și buzunarele ți s-au golit.
De nu ești mai insistentă,
De nu cunoști măcar o asistentă,
De nu te dai independentă...
Rămâi cu maladia persistentă.
Și faci slalom de la un cabinet la altul...
Fără ca cineva să-ți dea de capăt.
Și chiar de ai bilet de trimitere...
Ajungi tot la un medic privat, de clinică.
Care pe rețete îți prescrie...
Cele mai scumpe medicamente din FARMACIE.
Numai ca în topul medicilor de renume să fie!
Și de vrei să mergi la un anume spital,
Trebuie să fii, neapărat, liberal.
Dar să deții și oarece capital.
Și nu-ți face o amănunțită consultație...

De nu ai o mare reputație.
De mergi la un ortoped cu dreapta...
Te gipsează de la stânga la dreapta.
Iar ca să ajungi la un vestit dentist...
Trebuie să fii un înfocat pesedist.
Că de nu ai această aplecare...
Îți scoate și măselele fără carii?...
De ești la un spital privat internat...
De vrei să fii corect tratat...
Pe medicul de familie, ai trădat.
Și dacă pleci lipsit de boală, învingător...
Poți fi numit și un mare trădător.
Iar apoi, la externare ți se spune: că, nu mai ai mult de trăit...
Și că ești un mare traseist!
Și așa oscilezi de la stânga la dreapta...
Până ți se uită boala...
Și ți se scurtează viața!
Dacă ai un accident și ești lovit de D.N.A.
Te internezi la dr.,... la Jilava...
De nu poți fi salvat de dr. Escu...
Te trimit la I.... Pescu...
Dar cum medicii sunt mai toți de stânga...
Te „înțeapă opțional”, cu seringă.
Și ca să nu stai bolnav acasă...
Chemi SMURD- ul și ajungi la Dr. B... așa...
De nici acolo nu-i soluția aleasă,
Intervine imediat, „dna cu coasa”.
Și cam toți medicii te duc cu vorba...
Că în final, ajungi la dna morga!
Și într-o altă ordine de idei,
Sugerez la toți și la ai mei,
Mai treceți și pe la medicii mai „mititei”.
Că sunt bine pregătiți și ei,
Dar sunt lăsați la periferie, de mai „marii grei”.

Dar, de vreți să faceți politică medicală cu adevărat,
De urgență trebuie înființat
Un „partid bine încheșat”...
Ce poate fi intitulat:
„Salvați bolnavii de la casat!”
Ca nimeni să nu mai fie ignorat...
Și tratat ca orice asigurat...
Indiferent de starea materială sau statut...
Ci, ca pe niște oameni adevărați care s-au îmbolnăvit!
Dar cum lumea asta toată...
Este din toate direcțiile atacată...
Cu bila și ficatul afectate....
De atâtea „boale” de legi neaplicate...
Și pe la spate votate...
Și la urne centralizate!
Nimerit ar fi, să se facă alegeri corecte, chiar anticipate...
Ca toate voturile să fie îndreptate...
Spre un medic specialist cu greutate...
Ca să centreze și să stopeze flagelul din politică...
Care s-a răspândit în fiecare clinică.
Și din ciuma asta să ne scoată...
Curățați de „plaga” generalizată!
Că și de ai bani, sau nu ai...
La doctori, tot trebuie să dai!
Fie că ești de dreapta sau de stânga...
Boala se instalează, fuga, fuga...
De nu te mai salvează nici Dl. Fulga!
Căci doctori buni și corecți dacă nu ai,
Ajungi cu bolile și în Rai!
Doar acolo Dumnezeuște, vom fi tratați...
Și după dreapta credință judecați!
Dar mai întâi, de Sf. Petru separați,
Și apoi în lumea celor drepți clasați!
De ai boli multe și ești pătat...

Ești aruncat la stânga-n iad.
Iar de ești curat, cuminecat...
Treci la dreapta... și ești iertat!
Morala:
Căci politicile, ca și boala, sunt „afecțiuni ascunse”...
De le simți pe stânga, sau pe dreapta, doar atunci când sunt prea intense...
Căci au stat bine dosite și mocnite...
Ieșind la iveală, doar atunci când toate șansele în „alegeri”, sunt pierdute!
S-ar cuveni, ca în toate centrele de SĂNĂTATE...
Lucrurile, de urgență să fie îndreptate!
Fonduri suficiente de la stat, alocate...
Spitalele noastre, bine dotate...
Fondurile europene, atrase cu prioritate...
Legile corect aplicate...
Medicii cu mai multă responsabilitate...
Iar pacienții cu reguli stricte, clare, de preventivitate!

19 – aprilie – 2021

d. Eu și Sofia

SOFIA – sunt eu,
Că acesta-i idolul prenumelui meu,
Pe care l-am îndrăgit de când mă știu eu.
Un nume misterios, extras din înruditul
Sophokles-nume „sofisticat”- (SOFIA-TICA)
Și de la Sf. DIVINITATE-predestinat,
Și dăruit cu credință și folos de către părinți și nași,
Și la botez BINECUVÂNTAT!
Și-l port cu drag și sfințenie acest nume,
De când am apărut și eu, o minusculă ființă, pe astă lume,
Într-un anotimp anume,
Hărăzită fiind, cu acest frumos și sfânt nume,
Ce înseamnă frumusețea ÎNȚELEPCIUNII!
Cu care mă mândresc „fudulă” oriunde.

Fiindcă simt că mă reprezintă într-un fel anume!
De fapt, sunt și eu un gen de actor, amator, trecător pe scena vieții,
Un trimis cu o anumită misiune,
Ce și-a jucat rolurile încredințate de la naștere, destul de bine.
Fiind pusă în situația de a jongla în partituri scenice aproape imposibile,
Interpretând o diversitate de roluri, unele de-a dreptul penibile!
De la comedie până la tragedie!
Dar, până acum, am făcut față cu brio!
Și, dacă am ajuns cu acțiunea vieții, la actul trei din patru,
Continui să- mi desfășor rolurile, mai frumos și
mai TERIBIL decât în teatru!
Până ce închei, victorioasă, actul patru!
Și mai conchid cu mulțumire și bucurie:
Că mă aflu pe pământ – vie,
respir, trăiesc, zâmbesc, mă veselesc, râd și glumesc,
plâng, gândesc, mă plimb, mobilă sunt, deci EXIST!
Și declar deschis: că sunt o norocoasă a sorții, și „REZIST!”
Și voi dovedi că știu să prețuiesc darul vieții în continuare,
Ca pe o comoară „Divină”, pusă la picioare!
Doar că trebuie exploatată, cu toate forțele pozitive din dotare!
Căci acum, ce-a mai rămas din scurta viață? o scârțâitoare peniță!
Cu care scriu prezentul la penultima tăbliță,
Și la braț cu destinul, mă voi prezenta cu tot ce fac și ce scriu,
la ultima porțiță!
Și numai DUMNEZEU îmi va sta mărturie,
Că în fața Lui tot ce voi scrie,
Nu se va șterge nici în veșnicie!

17 – septembrie – 2021

e. De ce, Toamnă?

(Te întreb, nu te cert, că-mi ești tare dragă!)
De ce, Toamnă rubinie, intri în scenă,
Atât de caldă, blândă, afabilă și calmă?

Și te retragi, cenușie, deprimată, despuiată și înfrigurată!
Ca o doamnă cucerită și abandonată...!
Doar noi, te știm, o, mare Doamnă!
Cochetă și elegantă!
Rafinată, cu vestimentația cea mai frumos colorată!
Bogată ca o aristocrată!
Privilegiata și empatizată,
Darnică și milostivă!
Sensibilă și permisivă,
Tolerantă, agreabilă și amabilă,
Dar și oscilantă, instabilă și vulnerabilă!
Și atunci te întreb?
De ce, toamnă, vii și pleci?
Cu cine vrei să te întreci?
Și ce dacă surorile tale sunt foarte insistente!
Nu pot să-ți reziste ca și concurente!
Dar mai ales, te întreb:
De ce, nu ești obiectivă, toamnă?
De ce lași frunzele să cadă,
Pomii goi și pădurea dezbrăcată!
Și tot timpul cochetezi,
Mai mult, cu falnicii brazi și-i lași verzi,
Și restul naturii, o discriminezi?
Și te mai întreb?
De ce, Toamnă, faci atâtea compromisuri,
Și permiți celorlalte anotimpuri,
Să-ți încalce adesea, hotarele,
Și să-ți ciuntească, nepermis de mult, granițele?
Și mai ales, de ce ești atât de permisivă?
De lași pe Coana Iarnă, să-ți intre samavolnic în grădină?
Și peste tot „plapuma albă” să-și întindă?
Iar uneori, devine chiar și agresivă!
Înțeleg, că vrei să întemeiezi „Marea Unire” a suratelor!
Dar, iese mai degrabă „Marea Ură” a dezbinatelor!

Căci toate alianțele, se încheie pe timp de pace-favorabil!
Și cu înțelegeri la modul cel mai amiabil!
Fără calamități asupra naturii și a românilor!
Sau, cu amenințări de temperaturi, deasupra recordurilor!
Toamnă dragă, ți-am pus aceste întrebări, și nu e drept!
Răspunsul îl cunosc și nu-l aștept.
Căci tot ce se petrece în Univers, am să accept!
Și mai știu, că totul e vremelnic, dar mă prefac că nu înțeleg?
Dar, tu Toamnă, rămâi așa cum ești, apetisantă,
Bogată, frumoasă, dulce și suavă,
Dătoarea bunăstării, a fericirii și mulțumirilor, ca o așteptată
ofrandă!
Iubitoare, valoroasă, că pe toți ne prețuiești!
Și cu toate cele bune ne răsfeți!
De aceea, Toamnă, te iubesc, și de la mine, poți să nu mai pleci!
Și totuși, de-o fi să te retragi, în curând, distinsă Doamnă!
Lasă-ne sănătoși, așteptând cu dor, an de an, fiecare Toamnă!...
Și de n-ai fi existat, Tu,
„Vie” Toamnă,
Nu aş mai fi, nici eu acum, o tomnatică doamnă!

octombrie 2019

f. Scrisoare către părinți și cei ce nu mai sunt

De ce v-ați dus de lângă noi?
De ce ați plecat din casa voastră?
Să fi rămas veșnic vii, printre noi,
Și fericiți în propria casă.

Mamă, tu, icoană de închinat,
Ai fost cea mai bună ființă
Și ai dorit ca prima să treci în neființă!
Cât de mult aş fi dorit să nu se îplinească asemenea dorință!

Te-ai dus la ceruri, în lumea celor drepti
Că pe lumea asta ai suferit prea multe nedreptăți,
Ai lăsat amar și tristețe,
Eu nu mai am cui să-i dau binețe,
Nu mai am la cine să îmi vărs amarul,
Când necazurile s-au adunat cu toptanul.

În cei zece ani câți au trecut,
Multe pățanii dureroase am avut,
Ca să pot să-ți povestesc,
Șapte vieți ar trebui să mai trăiesc!
Dar la ce bun atât de mult,
Când pe mama mea n-o s-o mai văd, n-o s-o mai ascult!

Doar prin vise, ea se mai arată
Și pare tare mâhnită și încețoșată.
Că toți ai ei, cei rămași în viață,
Sunt aburiți și fără poftă de viață.

Atât de străină și de apăsată de griji ai trăit în acest sat,
Depărtată de surori și frați,
Dar toate neajunsurile vieții cu stoicism le-ai îndurat,
Și împreună cu tata, pe toate le-ai înfruntat.

Ți-ai dus viața și anii cu demnitate înainte,
Până te-ai apropiat de cele sfinte,
Până ce Domnul ți-a luat,
Viața și anii, ce cu grație ți i-a dat.

Dar, acum e lumea trecătoare,
Unul câte unul moare,
Fără nicio avertizare.

L-ai luat și pe tata în grabă mare,
Să fie împreună cu tine,
Și sunt sigură că, acolo printre îngeri,
Vă este bine...

Tată, ai fost cel mai bun, iubitor, răbdător, iertător ca și mama,
Nu s-au inventat cuvinte de închinat ție, demne de luat în seamă!
Ai fost un mare mentor, al nostru, tuturor,
Și a celor ce-ți cereau ajutor.

Un brav tată, om de omenie, de mare valoare,
Foarte deștept, cu o inteligență rară!
Om de vază, cum nu s-a mai aflat în sat, în comună, în acel ținut,
De pe Valea Elanului, pân' la Prut!
Și ce spiritual erai, cu atâta tâlc povestei,
Istorieare vesele și triste din viață ne spuneai!,
Erai un orator desăvârșit,
Și te-am fi ascultat mereu, până la sfârșit!

Iar din via mare ce-o aveai,
Cel mai bun vin roșu din sat făceai,
Și pe toată lumea uimeai,
Ca și-n toate cele, egal nu aveai.

Iubiților părinți, ne-ați crescut greu și fără de ajutor,
Ați muncit amarnic ca noi s-avem un viitor!
Prea frumos ne-ați educat și îndrumat,
La școli, pe culmi înalte ne-ați purtat.

Ne-ați croit făurit un neted drum,
Ca să fim ceea ce suntem acum.

Poate de multe ori v-am sfidat,
Ori toate sfaturile nu vi le-am urmat,
Dar voi, din toate umilințele ne-ați salvat.

Am produs amărăciune, dar ne-ați iertat,
V-ați retras din viață elegant,
Dar de loc nu ați anticipat,
Câtă durere ați provocat,
De nu am găsit niciodată antidotul pentru durerea toată.

Mamă, tată, unde-mi sunteți, părinți dragi?

Am realizat că sunteți printre sfinți!

Unde-s vremurile de altă dată?

Ce bucuroși erați, când ne vedeți la poartă,

Și ne primeați cu atâta căldură-n casă,

Că nu am fi plecat niciodată de acasă!

Ne ospătați cu cele mai gustoase bucate,

Că oriunde ne-am duce, de ele nu mai avem parte.

Și ce de lucruri frumoase, împreună mai făceam,

Și ce sfaturi bune mai primeam!

Acolo bateriile ni le încărcam

Și eram veseli și râdeam,

La o despărțire pentru totdeauna, nu gândeam.

g. Doamne, ce mult am pierdut!

Doamne, ce mult am pierdut,

Că din neant nu ați mai apărut!

V-am tot strigat și strig mereu,

Dar răspunsul nu mai vine, se lasă greu.

Dar mă rog, în fiecare zi,

Că de acolo din ceruri ne-ați ocroti,

Și toate necazurile le vom izbuti,

Că în cele din urmă, tot lângă voi ne vom odihni,

Și poate mult vom păcătui.

Dar iertarea, sigur de la voi va veni.

Mulțumim bunului Dumnezeu că v-a ținut mai mult în viață,

Să fim mândri de voi, să ne fiți povață.

Dar nu fiți triști, mamă și tată,

Că nu am rămas singură deocamdată.

Am surorile alăturate, cu multă bunătate,

Și un frate de o imensă generozitate,
Prezent mereu, în tot și-n toate.

Părinții mei, la viață au renunțat,
La o vârstă mai înaintată.
Dar tu Ioane, ce-ai avut, ce te-a mâhnit?
De pe partea cealaltă ai trecut?
Ai gândit măcar o clipă,
Că cineva în urma ta îți va duce a ta lipsă?
Erai tu, Ioane, uneori mai agresiv,
Dar, alteori erai foarte pozitiv.
Erai peste tot cu mine,
Și chiar ne înțelegeam și o duceam bine.
Cu unele excepții, să le spun acum nu se cuvine.
Unde ești Ioane, acum de sărbători
Să facem pregătiri în casă, sau să mergem la frate sau la surori?
Să petrecem laolaltă, ca în vremurile bune, de altă dată.
Dar, tu ai ales alt drum și ne-ai lăsat baltă!
Ce-ai crezut, Ioane, c-o să fiu bucuroasă,
C-am rămas singură și cu angoasă?
Dar el este și mai îndurerat.
Știi bine, câte rele i s-au întâmplat!
Că nici de mine, nu mai poate fi consolată.
Ioane, toată lumea mai doarme,
Dar se mai și trezește
Numai tu, Ioane, dormi până totul îți putrezește,
Și în țărână se risipește.

Ioane, mai vino, câteodată pe la noi,
Te așteptăm să fii cu noi,
Și nu te lăsăm să mai pleci înapoi!
Să rămâi, să ne continuăm viața în doi,
Și să uităm de neazurile toate,
Și să arătăm destinului că se poate.

După părinți, Ioane, tu ai urmat,
Dar nu am să înțeleg de ce și pe nora din Franța ai chemat?
De nici pașaport să-și facă n-a mai apucat,
Cu toți ați complotate.
De s-a stins tot prematur, forțat.
Ș-a trecut vămile, ușoară ca o pană,
Chinuită și mistuită de boală,
Și-a lăsat moștenire, tristețe, dor și jale,
De nu ne mai putem vindeca de supărare.

Nicoleta, dragă, te întreb cu plecăciune,
Și în același timp spunând o rugăciune...
Când ai avut timp să comiți atâta infracțiuni și păcate,
Încât la 35 de ani să fi condamnată la moarte?

Să primești o sentință atât de crudă și nedreaptă,
Nu e creștinește, a fost o provocare, un duel,
Să-ți fure tinerețea și viața din al tău piept!
Drept pentru care, în grabă mare,
Am să fac recurs la Doamne-Doamne,
Să vă-ntoarcă pe pământ.

Dar mă tem că nu voi avea soluționare
Că îngerii din ceruri, nu-mi vor da aprobare,
Că deja v-au așezat în colțul vostru de rai, fără revocare!
Dar eu, mai insist și voi mai cere o rejudecare,
Cer clemență pentru fiecare,
Amânare, conciliere sau anulare...

Munteanu (Nedelcu) Sofia

Virginia (Vera) Nedelcu. O dragoste frățească adâncă și puternică pentru sora cea mai mică. Ivită și ea pe lume, la data de 03. 11. 1953, în satul Tupilați, raionul Murgeni, o simpatie reciprocă s-a înrădăcinat între noi de când mă știu. Am împărțit în anii copilăriei și bune și rele, ea fiind ultimul copil al familiei noastre, era la început preferată de tatăl meu, eu fiind puțin gelos. Nu ne-am supărat niciodată, dimpotrivă,

ne-am ajutat în momentele dificile ale vieții și ale familiei, fiind alături întotdeauna.

Virginia Nedelcu, după ce a terminat cursurile școlii generale de 8 clase în satul natal, a urmat apoi cursurile Liceului Pedagogic „Alexandru Vlahuță” din Bârlad, obținând diploma de învățător. A fost repartizată în anul 1973, pentru prima dată, la Școala Generală din satul Oțeleni, jud. Vaslui. Tot în același an, obține transferul la Școala Generală Găgești, unde funcționează până în anul 1975. Se transferă apoi la Școala Generală nr. 17, Brașov. Din anul 1983 a activat la Școala Generală nr. 4 din municipiul Brașov, timp de 30 ani, până la pensionare (2013). În toată activitatea pe care a desfășurat-o, pe lângă preocuparea permanentă de a se pregăti continuu în diferite forme de perfecționare, a avut o prestație deosebită ca învățătoare, parcurgând toate gradele profesionale ale funcției, obținând gradul didactic I. În cei 40 ani de activitate a educat și instruit peste 10 generații de elevi.

Virginia (Vera) Nedelcu (2023)